

หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

โดย

พลตรี สุทัศน์ จารุมณี
ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๗

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๖
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

เรื่อง หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๑

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พลตรี สุทัศน์ จารุมณี   หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

การศึกษาเรื่อง “หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๑” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๑ และ ๒) เพื่อพัฒนาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๑ รวมทั้ง ๓) เพื่อศึกษาผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๑ และ ๔) เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกทหารทรหดสำหรับหน่วยอื่นนอกเหนือจากกองพลทหารราบที่ ๑ ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) การสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipant Observation) โดยเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง มิถุนายน ๒๕๕๗

ผลการศึกษาสภาพการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๑ พบว่า การฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๑ นั้น ได้ทำการเตรียมหน่วยทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๑ ตามนโยบายของผู้บัญชาการทหารบก นอกจากนี้ ทางกองพลทหารราบที่ ๑ ได้มีการเตรียมร่างกายให้กำลังพลหน่วยทหารทรหดทุกนายมีความสมบูรณ์ของร่างกายให้พร้อมรับการทดสอบอย่างสูงสุด รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านความรู้ในการปฏิบัติการทางยุทธวิธี และการฝึกปัญหาทางยุทธวิธี ส่วนผลการศึกษาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๑ พบว่า ทางกองพลทหารราบที่ ๑ ได้มีการสร้างหลักสูตรการฝึกขึ้นมาใหม่ คือ หลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๑ โดยได้กำหนดระยะเวลาหลักสูตรละ ๕ สัปดาห์ หรือ ๓๕ วัน โดยแบ่งเนื้อหาของ การฝึกออกเป็น ๒ ส่วน คือ การฝึกภาคที่ตั้ง และการฝึกภาคสนาม เป้าหมายสำคัญของหน่วยทหารทรหด คือ การใช้กำลังในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกันคือ “ความสำเร็จ” สำหรับผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๑ นั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างมาก ประกอบด้วย ผลกระทบต่อตัวผู้ฝึก ผลกระทบต่อกองทัพบก ผลกระทบต่อสังคมและประชาชน และผลกระทบต่อประเทศชาติ ซึ่งเป็นผลกระทบในด้านบวก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาต่างประเทศอื่นที่ออกไป เพื่อที่จะสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างพื้นที่ได้ และอาจมีประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติมมากกว่าการศึกษาในครั้งนี้

คำนำ

หลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหด กองพลทหารราบที่ ๗ เป็นการบูรณาการหลักสูตรการฝึกต่างๆ ของกองทัพบก เพื่อเติมเต็มความสมบูรณ์ของหลักสูตรอย่างเบ็ดเสร็จ และจัดการฝึกให้กับกำลังพลของหน่วยไว้ สำหรับการเตรียมพร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การใช้กำลังเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในทุกๆ การปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบ รวมทั้งกำลังพลทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำ มีทักษะความรู้ความชำนาญทั้งในเรื่องทางยุทธวิธี การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีไหวพริบปฏิภาณ และทักษะการอยู่รอดในสนามรบได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาในประเด็นนี้ เนื่องจากเป็นประเด็นที่ค่อนข้างใหม่สำหรับการพัฒนาทางการทหารของกองทัพ ประกอบกับข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับหน่วยทหารทรหดของกองทัพยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อย

สุดท้ายนี้ผู้เขียนคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารการวิจัยฉบับนี้จักเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ที่สนใจศึกษาไม่มากนักน้อย ผู้เขียนขอมอบความดีงามให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ในส่วนข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องใดใด ผู้เขียนขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว และขออภัยไว้ ณ ที่นี้

พล.ต.

(สุทัศน์ จารุมณี)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๔
ขอบเขตการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๕
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
นิยามศัพท์เฉพาะ	๖
บทที่ ๒ หลักนียมการฝึกทหาร	๕
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาวะแวดล้อมและภัยคุกคามในอนาคต	๕
แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางทหาร	๑๖
แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิค ยุทธวิธี และระเบียบปฏิบัติของกองทัพ ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	๒๕
หลักนียมทางทหารและคู่มือการปฏิบัติการกิจต่างๆ ของหน่วยทหารขนาดเล็ก	๒๖
แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา และจิตวิทยาการกีฬา	๒๕
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้	๓๕
ยุทธศาสตร์/นโยบายหลัก ของกองทัพบก, นโยบายด้านการฝึก, แผนการฝึก, คำสั่งการฝึก, การพัฒนาความทันสมัยด้านการฝึก, การสนับสนุนการฝึก และ คำแนะนำด้านการฝึก ของกองทัพบก ปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗	๔๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓	
รูปแบบการฝึกทหารและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหาร	๔๕
รูปแบบการฝึกทหาร	๔๕
รูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหาร	๕๓
สรุป	๕๖
บทที่ ๔	
แนวทางการพัฒนาระบบ และรูปแบบการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗	๕๕
แนวทางการพัฒนาระบบการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗	๕๕
รูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗	๖๕
ผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗	๕๐
บทที่ ๕	
สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๕๖
บทสรุป	๕๗
ข้อเสนอแนะ	๕๕
บรรณานุกรม	๑๐๐
ภาคผนวก	๑๐๒
ผนวก ก ระเบียบและหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗	๑๐๓
ผนวก ข แบบฟอร์มการแสดงผลการฝึกเป็นรายวิชา ประกอบระเบียบหลักสูตร การฝึก หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗	๑๒๕
ผนวก ค แบบฟอร์มการแสดงผลการฝึกเป็นส่วนรวม ประกอบระเบียบหลักสูตรการฝึก หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗	๑๒๖
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๒๗

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพบก มีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมสู่อนาคต ด้วยการพัฒนา และยกระดับความรู้ ความสามารถของกำลังพลให้มีทั้ง ความพร้อม และ ความเหมาะสม (Readiness and Relevance) ที่จะปฏิบัติภารกิจ ทั้งในการสงคราม และปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ นอกเหนือการสงคราม (Military Operations Other Than War: MOOTW) ทั้งในส่วนที่เป็นภัยคุกคามซึ่งกำลังเผชิญหน้า ทำลายกองทัพบก โดยตรง ภายใต้สภาวะความมั่นคงยุคใหม่ ได้แก่ อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้ายสากล และที่จะได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาวิกฤติของชาติ, การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และภัยพิบัติรุนแรงขนาดใหญ่ ตลอดจนการปฏิบัติการกิจในต่างประเทศ ภายใต้อำนาจ (Mandate) ขององค์การสหประชาชาติ เช่น ปฏิบัติการรักษาสันติภาพ เป็นต้น

จากข้อสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในการเตรียมกองทัพบกไปสู่อนาคต เพื่อให้มีทั้ง ความพร้อม และ ความเหมาะสม ต่อทุกภารกิจและสถานการณ์ ภายใต้สภาวะแวดล้อมความมั่นคงยุคใหม่ ที่มีลักษณะ ผันแปรเร็ว (Volatility) ไม่แน่นอน (Uncertainty) ซับซ้อน (Complexity) และกำกวม (Ambiguity) นั้น ระบบการจัดการฝึกที่มีอยู่ปัจจุบัน นับว่ายังไม่เพียงพอที่จะพัฒนากำลังพลให้มีทั้ง จิตความสามารถรอบด้าน (Versatility) ที่จะปฏิบัติงานได้หลากหลายภารกิจ มีความแข็งแกร่งทรหด ทั้งร่างกายและจิตใจ (Physical and Mental Toughness) ที่จะสามารถปฏิบัติงานภายใต้สภาพความกดดันสูง ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังให้บรรลุภารกิจในระดับมาตรฐานที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ทหารทั่วไปทำได้ หรือที่เคยทำมา นั่นคือ ต้องเป็นการฝึก ที่ทำให้ทหาร เข้าถึงระดับความเป็นเลิศทั้ง “มันสมอง” และ “กล้ามเนื้อ” (Brain and Brawn) ในคนเดียวกัน

จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย ทั้ง วัตถุประสงค์, เนื้อหา, ปรัชญา และความมุ่งหมาย ของการฝึกทหารทรหด ที่กองทัพบกดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน สามารถแบ่งตาม “โครงสร้างเสมือน” (Virtual Structure) ที่ใช้รองรับ “ยอดโดมความเป็นเลิศ” - “Dome of The Zenith” ออกเป็น ๓ เสาหลัก (Cornerstone) ดังนี้

“...เสาหลักที่ ๑ การฝึกตาม “รายการกิจเฉพาะสำคัญ” (*Mission Essential Task List: METL*) ตามหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ แต่ยกระดับมาตรฐาน ให้มีความท้าทาย ให้ผู้รับการฝึกมีความมุ่งมั่น ที่จะบรรลุมาตรฐานที่สูงขึ้น และสูงขึ้น ไปตามแนวทางของ “บันไดแห่งความก้าวหน้าที่ทำหาย” จนถึงขั้นสูงสุด เท่าที่จะทำได้ ทั้งเป็นบุคคลและเป็นหน่วย (ทีม)

เสาหลักที่ ๒ การทดสอบแข่งขันหน่วยทหารทรหด กำหนดให้หน่วยระดับกองพล จัดกำลังพลเข้ารับการทดสอบแข่งขัน กองพลละ ๑ ชุด ปฏิบัติการ (๖ นาย) ในการแข่งขัน มีการกำหนดชุดรายการ “กิจเฉพาะ” และเกณฑ์ “มาตรฐาน” ต่ำสุด เท่าที่จะยอมรับ ให้ผู้ที่ผ่านการทดสอบ มีสิทธิประดับเครื่องหมาย “ทหารทรหด” (*Ultimate Soldier*) ได้ ส่วนที่สูงไปกว่านั้น เป็นมาตรฐานที่ทำหาย ปลายเปิด รอคอยให้บรรลุถึงเกณฑ์สูงสุด ดีที่สุด เท่าที่ทหารคนหนึ่งในโลกนี้ (*The Sky is the Limit*) และทีม หรือ ชุดปฏิบัติการ หรือ “หน่วยทหารทรหด” หน่วยหนึ่งของกองทัพบก จะสามารถทำหรือเข้าถึงได้ เพื่อค้นหา “Best of the Best Soldier” และ “Best of the Best Unit” หรือ กำลังรบชั้นยอด (*Elite Force*) ของชาติ

เสาหลักที่ ๓ การหล่อหลอม ความหมาย และปรัชญา ของทหารทรหด ให้เป็น “ค่านิยมหลัก” (*Value*) และ “วัฒนธรรมองค์กร” (*Culture*) ของกองทัพบก ซึ่งถือว่าเป็น “ภาคขยาย” (*Extension*) ของการฝึกและทดสอบแข่งขันทหารทรหด ไปในบริบทของอุดมการณ์ ทั้งนี้ ด้วยการกระตุ้น, เชิญชวน, เปิดโอกาส และสนับสนุนกำลังพลทุกคนให้มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง ไปตามบันไดแห่งความก้าวหน้าที่ทำหาย ดังกล่าว ให้เข้าถึงซึ่งความเป็นเลิศ ทั้ง “Brain” และ “Brawn” เท่าที่สามารถจะทำได้ และยกย่องทหารที่มีความมุ่งมั่น เช่น รักการออกกำลังกาย, การศึกษาหาความรู้, การดูแลรักษาสุขภาพตนเอง และยึดมั่นในอุดมการณ์ทหาร เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน ไม่ยอมรับทหารที่ปล่อยเนื้อปล่อยตัว ทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานต่ำ เป็นต้น...”

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่กำลังพลในกองทัพบก และประชาชนทั่วไปว่า คำว่า “ทหารทรหด” นั้น มิได้มีความหมายเพียง คุณลักษณะทางร่างกาย คือ การมุ่งมั่นที่พละกำลัง, ความบึกบึน, อดทน และแข็งแกร่ง เกินมาตรฐานมนุษย์ทั่วไป เท่านั้น แต่ให้เข้าใจในหลักการสำคัญของการใช้กำลังทหาร รวมทั้ง ศาสตร์และศิลป์ของการสงคราม ที่ว่า “ยิ่งใช้กำลัง ยิ่งต้องใช้สติปัญญา” ไม่มีการใช้กำลังทหาร ในสงครามใด ที่ไม่ต้องใช้สติปัญญา

สำหรับการจำแนกระบบการฝึกทหารทรหด ได้แบ่งออกเป็น ๓ ระบบนี้ กองพลทหารราบที่ ๗ เริ่มทำการฝึกทหารทรหดตั้งแต่เดือน เมษายน ๒๕๕๖ ตามแนวทางของกองทัพบกทุกประการ โดยในวัตถุประสงค์ที่ ๓ นั้น ได้รณรงค์ให้กำลังพลทุกคนถือเอาวิถีของทหารทรหด เป็นวิถีของ ทหารอาชีพ ที่ประชาชนคาดหวัง คือการมุ่งอุทิศตนรับใช้ชาติบ้านเมืองด้วย “มันสมอง” และ “กล้ามเนื้อ” ที่อยู่ในสภาพดีที่สุด (Premium Grade) เหนือระดับธรรมดาทั่วไป ในวัตถุประสงค์ที่ ๒ ผลการทดสอบแข่งขันหน่วยทหารทรหด ของกองทัพบก ปี ๒๕๕๖ กองพลทหารราบที่ ๗ ได้รองชนะเลิศ อันดับ ๔ และในปี ๒๕๕๗ ได้รองชนะเลิศ อันดับ ๑ ส่วนในวัตถุประสงค์ที่ ๑ นั้น ได้ทำการฝึกโดยให้หน่วยขึ้นตรงระดับกองพัน ทั้ง ๘ หน่วย (๖ กองพันทหารราบ และ ๒ กองพันทหารปืนใหญ่) จัดกำลังพลรับการฝึก ณ ที่ตั้งหน่วย จำนวนหน่วยละ ๒ ชุดปฏิบัติการ (ชุดปฏิบัติการ ละ ๖ นาย)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทั้ง “สามเสาหลัก” ของการหล่อหลอม, สร้าง และพัฒนา ความเป็น ทหารทรหด อยู่ในสภาพ “ปลายเปิด” ในตัวเอง กล่าวคือ

เสาหลักที่หนึ่ง มีคำถามว่า “เราจะฝึก (กิจเฉพาะ) อะไร จึงจะตอบคำถามการเตรียมความพร้อมกองทัพบกไปสู่อนาคต” ดังที่กล่าวมาแล้ว

เสาหลักที่สอง “ชุดรายการกิจเฉพาะ” และเกณฑ์มาตรฐาน ที่นำมาใช้ในการทดสอบ แข่งขันนั้น ตอบคำถามดังกล่าวด้วยหรือไม่ เพราะผลของการทดสอบแข่งขันนั้น ต้องปรากฏทั้ง ความยอดเยี่ยมที่วัดค่าและตัดสินได้ เหมือนกับการแข่งขันกีฬาทั่วไป ซึ่งอาจฝึกซ้อมหรือตัดสินโดยใครก็ได้ ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง ซึ่งสำคัญกว่านั้น ก็คือ ความยอดเยี่ยม ที่จะวางแผน, ฝึกซ้อม, บริหารจัดการฝึก แล้ววัดค่าและตัดสินได้ ด้วยทหารมืออาชีพเท่านั้น

ส่วนเสาหลักที่สาม ถือว่าเป็น “Software” ซึ่งกำหนด, ควบคุม, ชี้นำ และขับเคลื่อน กระบวนการรับรู้ (Perception), ความเชื่อ (Belief), ค่านิยม (Value), อุดมการณ์ (Ideology), บรรทัดฐาน (Norm), และวัฒนธรรมองค์กร (Culture and Tradition) ของหน่วย

หากศึกษาทั้งสามเสาหลักนี้ร่วมกันอย่างเป็นองค์รวม จะสามารถประเมินสภาพการฝึกทหารทรหด ที่จะตอบคำถามต่อ การเตรียมความพร้อมผู้อนาคตของกองพลทหารราบที่ ๗ ได้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการฝึก เพื่อพัฒนาการฝึกทหารทรหด ที่ดีที่สุด และการประเมินผลรูปแบบการบริหารจัดการฝึกที่พัฒนาขึ้นนั้นด้วย

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของความสนใจในการศึกษาเรื่อง หน่วยทหารทรหด กองพลทหารราบที่ ๗ โดยมุ่งให้ความสำคัญในการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับสภาพการฝึกของทหารทรหด การจัดระบบและรูปแบบของการบริหารจัดการของการฝึกทหารทรหด รวมไปถึงผลของการบริหารจัดการของการฝึกทหารทรหด ของกองพลทหารราบที่ ๗ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์และเสนอเป็นแนวทางในการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดในหน่วยอื่นๆ ให้สามารถบริหารจัดการของการฝึกทหารทรหดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗
๒. เพื่อพัฒนาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗
๓. เพื่อศึกษาผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗
๔. เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกทหารทรหดสำหรับหน่วยอื่นนอกเหนือจากกองพลทหารราบที่ ๗

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗” นั้น ทางผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขอบเขตในการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดแบบบูรณาการ ตามแนวทางการหลอมรวมสามเสาหลัก ของการฝึก (๓ - Pillar - Integrated Training for Ultimate Soldier) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถสู่ความเป็นทหารอาชีพที่มีทั้งความพร้อมและความเหมาะสม (Readiness and Relevancy) สำหรับการเผชิญหน้าความท้าทายของชาติในอนาคต โดยใช้

รูปแบบการฝึกที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ๑) รายการกิจเฉพาะสำคัญ (Mission Essential Task List: METL) ในการฝึก ๒) แผนการฝึก และ ๓) หลักสูตรและคู่มือ

ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาเรื่อง หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ มุ่งเน้นไปยังผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการฝึกหน่วยทหารทรหดหน่วยกองพลทหารราบที่ ๗ ที่มีประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง จนกระทั่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในเรื่อง การฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ เป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย

๑) ผู้บังคับกองพัน จำนวน ๘ คน ปีงบประมาณ ๒๕๕๗

๒) ทหารทรหด จำนวน ๘๖ คน ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาเรื่อง หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ ได้กำหนดระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่ เดือน ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง มิถุนายน ๒๕๕๗ โดยทำการศึกษาเฉพาะหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาวะแวดล้อมและภัยคุกคามในอนาคต, แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางทหาร, แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิค ยุทธวิธี และระเบียบปฏิบัติของกองทัพที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง, หลักนิยมทางทหารและคู่มือการปฏิบัติการกิจต่างๆ ของหน่วยทหารขนาดเล็ก, แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา และจิตวิทยาการกีฬา, แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้, และ ยุทธศาสตร์/นโยบายหลัก ของกองทัพบก, นโยบายด้านการฝึก, แผนการฝึก, คำสั่งการฝึก, การพัฒนาความทันสมัยด้านการฝึก, การสนับสนุนการฝึก และคำแนะนำด้านการฝึก ของกองทัพบก ปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗ รวมถึงการสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น ๒ กลุ่ม ๑๐๔ นาย อันประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บังคับกองพันของ กองพลทหารราบที่ ๗ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จำนวน ๘ นาย และ กำลังพลกองพลทหารราบที่ ๗ ที่ผ่านการฝึกหลักสูตรหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ จำนวน ๘๖ นาย ซึ่งทางผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และแบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ มีประเด็นการศึกษาได้แก่สภาพการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗, ระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหาร

तरहของกองพลทหารราบที่ ๗ และ ผลของการบริหารจัดการการฝึกทหาร तरहของกองพลทหารราบที่ ๗ รวมทั้ง ยังใช้วิธีสนทนาวางอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อที่จะได้มีโอกาสพูดคุยอย่างเป็นกันเอง เพื่อปล่อยให้บรรยากาศของการสัมภาษณ์เป็นไปอย่างง่ายๆ และไม่เคร่งครัดในขั้นตอนของคำถาม แต่ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่าง มีการสัมภาษณ์ประกอบกันระหว่างประกอบกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ จะหมายถึง การเข้าร่วมทำกิจกรรมการฝึกทหาร तरहของกองพลทหารราบที่ ๗ เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการฝึกทหาร तरहของกองพลทหารราบที่ ๗ รวมไปถึงการนำต้นแบบดังกล่าวมาใช้ในการฝึกทหาร तरहของกองพลทหารราบที่ ๗

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง “หน่วยทหาร तरहของกองพลทหารราบที่ ๗” นั้น ได้ทราบสภาพและปัญหาการฝึกทหาร तरहในกองพลทหารราบที่ ๗ ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. ได้ทราบถึงรูปแบบการฝึกเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของทหาร तरह
๒. ได้ทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการฝึกหน่วยทหาร तरहของกองพลทหารราบที่ ๗
๓. นำผลการศึกษาที่ได้เสนอเป็นแนวทางในการบริหารจัดการฝึกทหาร तरहในหน่วยอื่นๆ ของกองทัพต่อไป

คำจำกัดความ

ทหาร तरह (Ultimate Soldier)	หมายถึง	ทหารที่มีความอดทน ความแข็งแกร่ง ทนทาน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อม บีบบังคับ และกดดันอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสามารถปฏิบัติงานที่ยากลำบาก บรรลุมาตรฐานสูงกว่าเกณฑ์ธรรมดา นอกจากนั้นยังเป็นทหารที่ฉลาด มีทัศนคติเชิงบวก และมีไหวพริบ ปฏิภาณในการปรับเปลี่ยนพลิกแพลงการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ต่อเหตุการณ์
-----------------------------	---------	--

		เฉพาะหน้า อยู่เหนือกว่า และสามารถ ข้ามสถานการณ์รอบตัวเสมอ
หน่วยทหารขนาดเล็ก (Small Unit)	หมายถึง	หน่วยทหารระดับกองร้อยลงมา (กองร้อย, หมวด, หมู่/ชุดปฏิบัติการ, ชุดยิง) เป็นหน่วยทหารที่ไม่มี ฝ่ายอำนวยการ การปฏิบัติงาน ต้องใช้ภาวะความ เป็นผู้นำของผู้บังคับหน่วยเป็นหลัก
รายการกิจเฉพาะสำคัญ (METL)	หมายถึง	รายการ “งาน” หรือ “สิ่ง” ที่ทหาร หรือหน่วย ทหารต้องปฏิบัติ อย่างขาดไม่ได้ เพื่อให้บรรลุ ภารกิจหนึ่งๆ อย่างสมบูรณ์ ความพร้อมและความ เหมาะสม (Readiness and Relevancy) ความ พร้อม หมายถึง สภาพของกำลังพล, อาวุธ/ ยุทโธปกรณ์, ความรู้/ความสามารถ, แผนปฏิบัติ การ, การสนับสนุน ที่ได้รับการเตรียมไว้ ให้ สามารถเริ่มปฏิบัติงาน ได้ทันที หรือภายใน ระยะเวลาที่กำหนดให้
ความเหมาะสม	หมายถึง	สภาพความพร้อมที่ถูกต้อง ได้รับการจัดเตรียมไว้ หรือฝึกไว้ให้สามารถปรับเปลี่ยน/พลิกแพลง ให้ ตรงต่อการปฏิบัติงาน, เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ อย่างเฉพาะเจาะจง ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด
กิจเฉพาะ (Task)	หมายถึง	กิจ หรือ งาน หรือ เรื่องที่จะทำการฝึก
เงื่อนไข (Condition)	หมายถึง	กติกา หรือ ข้อตกลง หรือ สภาพแวดล้อมที่สมมุติ ขึ้นให้เป็นกรอบของการฝึก
มาตรฐาน (Standard)	หมายถึง	ระดับความรู้ หรือ จิตความสามารถ หรือ ทักษะ ที่ต้องการ หลังจบการฝึกในกิจเฉพาะหนึ่งๆ
หลักนิยาม (Doctrine)	หมายถึง	หลักการสงคราม และหลักการพื้นฐานต่างๆ ที่ หน่วยทหารยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เดียวกัน ให้บรรลุภารกิจ

เทคนิค (Technique)	หมายถึง	วิธีการที่เป็นมาตรฐาน หรือ หนทางปฏิบัติงาน โดยเฉพาะ ในการปฏิบัติกิจหนึ่งๆ
ยุทธวิธี (Tactics)	หมายถึง	วิธีการปฏิบัติทางทหาร ที่ต้องปรับเปลี่ยน/พลิกแพลง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์, สภาพแวดล้อม และฝ่ายตรงข้าม จึงจะบรรลุภารกิจ
ระเบียบปฏิบัติ (Procedure)	หมายถึง	แนวทางปฏิบัติ, ระเบียบปฏิบัติ หรือ ขั้นตอนการปฏิบัติ ต่อกิจเฉพาะหนึ่งๆ ของทหาร

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗” ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้อง และนำแนวคิดทฤษฎีมาปรับใช้สำหรับกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยครอบคลุมเนื้อหารายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสถานะแวดล้อมและภัยคุกคามในอนาคต

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางทหาร

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิค ยุทธวิธี และระเบียบปฏิบัติของกองทัพที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๒.๔ หลักนิยมทางทหารและคู่มือการปฏิบัติการกิจต่างๆ ของหน่วยทหารขนาดเล็ก

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา และจิตวิทยาการกีฬา

๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้

๒.๗ ยุทธศาสตร์/นโยบายหลัก ของกองทัพบก, นโยบายด้านการฝึก, แผนการฝึก, คำสั่งการฝึก, การพัฒนาความทันสมัยด้านการฝึก, การสนับสนุนการฝึก และคำแนะนำด้านการฝึกของกองทัพบก ปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสถานะแวดล้อมและภัยคุกคามในอนาคต

ปัจจุบันสถานการณ์โลกและภูมิภาคมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา เทคโนโลยี และพลังงาน รวมทั้งการทหาร การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความซับซ้อน ทั้งในรูปแบบที่เป็นระบบและไม่เป็นระบบ โดยเป็นผลสืบเนื่องมาจากภาวะโลกไร้พรมแดน โดยสหรัฐฯ ยังคงครองความเป็นมหาอำนาจหนึ่งเดียวของโลก และยังคงใช้ประเด็นการพัฒนาประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน การควบคุมการแพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ และการต่อต้านการก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบสังคมโลกต่อไป

ขณะที่จีนและรัสเซียก็ได้ขยายบทบาทและเข้ามามีอิทธิพลในเวทีระหว่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ทำให้สหรัฐฯ หันมาให้ความสำคัญกับภูมิภาคนี้มากขึ้นเช่นกัน โดยสหรัฐฯ ได้ปรับนโยบายต่างประเทศใหม่ เน้นการปฏิสัมพันธ์ทางการทูตเชิงสร้างสรรค์

ส่งผลให้สถานการณ์โลกที่กำลังเผชิญกับภัยคุกคามต่างๆ ผ่อนคลายความตึงเครียดลง สำหรับสถานการณ์การก่อการร้ายในห้วงเวลาที่ผ่านมา ได้ลดจำนวนการก่อเหตุลงเป็นอย่างมาก ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขในการก่อเหตุได้เปลี่ยนแปลงไป

อย่างไรก็ตาม การก่อการร้ายยังคงเป็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยเฉพาะในอัฟกานิสถานและปากีสถานที่ยังมีความรุนแรง ซึ่งสหรัฐฯ และนาโต้ได้เพิ่มกำลังทหารเข้าไปในอัฟกานิสถานเพื่อปราบปรามกลุ่มก่อการร้าย โดยมีเป้าหมายจะปราบปรามให้สำเร็จก่อนการถอนทหารออกจากอัฟกานิสถานภายในปี ๒๕๕๔ ซึ่งการปฏิบัติการทางทหารของสหรัฐฯ และพันธมิตร อาจจะทำให้กลุ่มก่อการร้ายปฏิบัติการตอบโต้ โดยการโจมตีผลประโยชน์ของสหรัฐฯ และพันธมิตรในภูมิภาคต่างๆ ได้ สถานการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุให้สหรัฐฯ ยังต้องแสวงหาความร่วมมือจากประชาคมโลกในการทำสงครามต่อสู้กับการก่อการร้ายต่อไป

ขณะเดียวกันปัญหาการเผชิญหน้าระหว่างเชื้อชาติ และศาสนา รวมทั้ง ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม-อารยธรรม ยังเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้เกิดความรุนแรงขึ้นในประเทศต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของอิหร่านและเกาหลีเหนือ ก็ยิ่งก่อให้เกิดความตึงเครียดในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในภูมิภาคต่างๆ ทำให้ห้วงค์กระหว่างประเทศพยายามเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีความรุนแรงมากขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของมนุษย์ที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนทำให้เกิดภาวะ โลกร้อน และการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ก็เป็นปัญหาที่ทั่วโลกจะต้องแสวงหาความร่วมมือกัน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง

๑. การประเมินสถานะแวดล้อมและภัยคุกคามภายนอกประเทศ

สถานการณ์ด้านความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเสถียรภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากเจตนาที่สอดคล้องกันของทุกประเทศในลักษณะวิถีเอเชีย ได้ทำให้เสถียรภาพของอาเซียนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่น่าพอใจ โดยทุกประเทศมีฉันทามติร่วมกัน ที่จะเห็นประเทศสมาชิกอาเซียนมีความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ในอนาคตเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งมีลักษณะเป็นภูมิภาคที่มีสันติสุข รักษาสันติภาพ และความเป็นกลาง มีวิธีการร่วมแก้ไขข้อพิพาท ลดความขัดแย้งโดยสันติวิธี มีเสรีทางการค้า โดยทุกประเทศในประชาคมจะให้ความร่วมมือกันและดำเนินกิจกรรมของอาเซียนในทุกรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย การเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ร่วมกัน รวมทั้งมีความร่วมมือเพื่อลดความแตกต่างในด้านต่าง ๆ โดยใช้การทหารเป็นอีกกลไกหนึ่ง ร่วมกับหน่วยงานด้านการต่างประเทศ ในการสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจต่อกัน และร่วมกันลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นในภูมิภาค

โดยทุกประเทศมีความเห็นร่วมกันว่า จะเร่งสร้างประชาคมอาเซียนให้เป็นรูปธรรมภายใน พ.ศ.๒๕๕๘

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการพัฒนาการคมนาคมระหว่างกันเป็นอย่างมาก โดยมีเส้นทางเชื่อมต่อกันทั้งทางรถไฟและรถยนต์ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากต่อประเทศในภูมิภาคและประเทศใกล้เคียง เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน อินเดีย และบังคลาเทศ โดยเฉพาะเส้นทาง East - West Economic Corridor (EWEC) ที่เชื่อมมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก ผ่านเมียนมาร์ - ไทย - ลาว (ผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๒) - เวียดนาม และ เส้นทางเชื่อมโยง ๓ ประเทศ “ ไทย - ลาว - จีน ” ข้ามแม่น้ำโขงที่สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แห่งที่ ๔ เชียงของ - ห้วยทราย เข้าสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปตามเส้นทางสาย R๓๐๑ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ซึ่งถือได้ว่าเป็นเส้นทางหลักในภูมิภาคที่จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในอนาคต อย่างไรก็ตาม ในด้านความมั่นคงย่อมจะได้รับผลกระทบอย่างมากเช่นกัน เนื่องจากการคมนาคมสะดวก การเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ยาเสพติด ของเถื่อน ย่อมเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ในทางยุทธศาสตร์หากมีความขัดแย้งกันระหว่างประเทศในภูมิภาค รวมถึงสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีนและอินเดีย ในอนาคตการเคลื่อนกำลังทหารเข้าสู่ประเทศต่างๆ ก็สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วขึ้นเช่นกัน ดังนั้น กองทัพควรเตรียมการเพื่อรองรับต่อสถานการณ์ดังกล่าวในอนาคตอันใกล้

สำหรับปัญหาความมั่นคงในภาพรวมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ การขยายตัวของเครือข่ายการค้าการร้าย และกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงในประเทศต่างๆ ในภูมิภาค รวมทั้งอาจจะขยายไปสู่การค้าการร้ายทางทะเล โดยเฉพาะช่องแคบมะละกา และน่านน้ำอินโดนีเซีย โดยแสวงประโยชน์หรือร่วมมือกับโจรสลัด ทำให้ประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคที่มีผลประโยชน์ในช่องแคบมะละกา เช่น สหรัฐฯ และสิงคโปร์ มีความกังวลต่อความเสี่ยงในการก่อการร้าย อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของรัฐชายฝั่ง ประกอบด้วย สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย รวมทั้งไทย ในการรักษาความปลอดภัยในช่องแคบมะละกา ด้วยการจัดทำข้อตกลงการลาดตระเวนร่วมในช่องแคบมะละกา แสดงให้เห็นว่า ประเทศในภูมิภาคสามารถดำเนินงานด้านความมั่นคงได้ด้วยตนเอง

๒. การประเมินสถานะแวดล้อมและภัยคุกคามภายในประเทศ

๒.๑ การเมือง

ในห้วงเวลาที่ผ่านมามากหลายปี ปัญหาภายในของประเทศประการสำคัญได้แก่ การขาดเสถียรภาพทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลายครั้งในห้วงเวลาอันสั้นบ่ง

บอกถึงความอ่อนแอทางการเมืองให้ประชาคมโลกได้รับทราบ และกลายเป็นจุดอ่อนสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการบ้านเมืองในภาพรวมให้มีความเข้มแข็งในมิติสำคัญๆ ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และพลังงาน และที่สำคัญในมิติของการพัฒนาศักยภาพของกองทัพ ผู้นำทางการเมืองของประเทศต้องเสียเวลากับการรักษาเสถียรภาพทางการเมืองมากกว่าการบริหารจัดการประเทศในมิติต่างๆ ให้เกิดความมั่นคง การแสดงพลังด้วยการรวมตัวประท้วงของกลุ่มพลังต่าง ๆ ยังเป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นทั่วไปในสังคมไทย ทำให้ถูกมองว่าคนไทยกำลังแตกความสามัคคี ซึ่งเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้บางส่วนจะมองว่าระบอบประชาธิปไตยของไทยกำลังพัฒนาไปในทางที่ดีก็ตาม และต้องการระบบการเมืองที่เข้มแข็งกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ต่อความไม่เข้มแข็งทางการเมืองกองทัพจึงถูกนำมาใช้ในฐานะเป็นกลไกหนึ่งของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศในรูปของการเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่และการเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาในบางโอกาส ปัจจุบันยังไม่อาจชี้ชัดว่าจุดอ่อนทางการเมืองที่เกิดขึ้นจะได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นได้รวดเร็วเมื่อใด

๒.๒ เศรษฐกิจ

ในเวทีการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ยังคงต้องพึ่งพาการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโลกเป็นสำคัญ ในฐานะที่ไทยเป็นประเทศในระบบทุนนิยม ท่ามกลางกระแสการเริ่มเห็นความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสูญเสียเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโลกทุกครั้งที่เกิดขึ้น ไทยมักจะได้รับผลกระทบค่อนข้างรุนแรง ผ่นวกกับการเมืองที่ยังไม่มั่นคง ทำให้กระบวนการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจได้รับผลกระทบไปด้วย นอกจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของไทยไม่เพียงแต่ต้องอาศัยการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการบริหารงานที่มีความเชี่ยวชาญของรัฐบาลร่วมกับองค์กรทางเศรษฐกิจอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในภาวะของการผันผวนทางการเมืองจึงไม่อาจพยากรณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงของทิศทางเศรษฐกิจของไทยในช่วงระยะเวลาอันสั้น ด้วยเหตุผลนี้ไม่เพียงแต่เศรษฐกิจจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาชาติด้านสังคมเท่านั้น แต่ส่งผลกระทบต่อกองทัพในการเสริมศักยภาพในการเผชิญภัยคุกคามในรูปแบบต่างๆ ซึ่งถือว่าความมั่นคงของชาติตกอยู่ในความเสี่ยง โดยเฉพาะปัญหาภัยคุกคามจากภายนอกประเทศและการแก้ไขปัญหาการก่อความไม่สงบในชายแดนภาคใต้

๒.๓ การทหาร

การทหารโดยกองทัพเป็นองค์กรหลักด้านความมั่นคงของประเทศที่ได้รับการเชื่อถือจากสังคมไทยในการทำหน้าที่ป้องกันประเทศ ปกป้องอธิปไตยบูรณภาพแห่งดินแดน รักษาผลประโยชน์ของชาติ การและช่วยเหลือประชาชนในทุกโอกาส การสถาปนา ศักยภาพด้านการทหารรวมทั้งการพัฒนากองทัพให้มีความพร้อมด้านอาวุธยุทโธปกรณ์และ ศักยภาพในด้านอื่นๆ ได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้การ สนับสนุนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง เพื่อให้เชื่อมั่นว่ากองทัพไทยมีศักยภาพที่เพียงพอต่อการรักษา ผลประโยชน์และเพียงพอต่อการป้องกันประเทศให้รอดพ้นจากภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอก ประเทศ ทั้งนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมากองทัพได้รับงบประมาณในการเสริมสร้างกองทัพให้มีศักยภาพ สงครามความพร้อมรบ อย่างจำกัด ซึ่งยังเป็นจุดอ่อนสำคัญต่อการแสดงบทบาทและการปฏิบัติ ภารกิจทั้งที่เป็นงานในหน้าที่และที่ได้รับมอบหมาย การทำให้การทหารของชาติกองทัพมีความ พร้อม มีศักยภาพเพียงพอเป็นที่เกรงขามและสามารถป้องกันการคุกคามด้วยกำลังจากภายนอก ประเทศยังคงเป็นสิ่งจำเป็นสูงสุดและอาศัยเวลาในการเตรียมการ ตลอดจนกำลังอำนาจของชาติ ด้านการทหารยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาไปสู่จุดหมายของการเป็นเครื่องมือของชาติที่มี ประสิทธิภาพสูงโดยเร็ว ในมิติของการแก้ปัญหาความมั่นคงของประเทศ ปัญหาความไม่สงบ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาของชาติ ขณะที่การทหารโดยกองทัพยังคงได้รับความ ไว้วางใจให้เป็นกลไกสำคัญต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สถานการณ์ยังไม่มีแนวโน้มที่จะยุติลงได้โดยเร็ว เนื่องจากรากเหง้าของปัญหาได้หยั่งลึกและถูก ทอดทิ้งจากรัฐมาเป็นเวลานาน นอกจากนี้ ภารกิจการป้องกันชายแดนยังคงเป็นงานสำคัญของ กองทัพที่ต้องดูแลรักษาตลอดเวลาเพื่อรักษาอธิปไตยและสร้างความสงบสุขในบริเวณชายแดน อย่างไรก็ตามปัจจุบันปัญหาชายแดนในด้านต่าง ๆ ยังคงมีอยู่โดยรอบประเทศ เช่น ปัญหาการรุกคืบ อธิปไตยตามแนวชายแดนที่มีการสู้รบของประเทศรอบบ้าน ปัญหาการรุกคืบพื้นที่พิพาทตาม ชายแดนทั้งทางบกและทางทะเล ปัญหาการลักลอบค้ายาเสพติดตามชายแดน ปัญหาการลักลอบตัด ไม้ทำลายป่า ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามา ทำงาน ปัญหาการโจรกรรมตามแนวชายแดนและปัญหาการค้าอาวุธ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วน ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง การแก้ปัญหาจึงเป็นหน้าที่ของทหารตามรัฐธรรมนูญที่จะต้องกระทำ รวมทั้งการเป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่

๒.๔ สังคมจิตวิทยา

สภาพทางสังคมจิตวิทยาภายในประเทศของไทยในภาพรวมยังจัดอยู่ในเกณฑ์ที่ดีเพราะรากฐานของความเป็นอยู่ที่ดีเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และความ เป็นอยู่อย่างพอเพียง แม้จะได้รับผลกระทบจากปัญหาต่างๆรอบด้านอย่างเช่น วิกฤตเศรษฐกิจโลกที่ ส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจของไทย ปัญหาโรคระบาดที่เกิดขึ้นอยู่เป็นระยะ ๆ และ การแตกแยกทางด้านความคิดทางการเมืองที่ขยายตัวไปสู่มิติทางสังคมที่ทำให้ประเทศไทยถูกมอง จากนานาชาติว่ากำลังแตกความสามัคคี ซึ่งถือว่าเป็นจุดอ่อนของชาติที่สำคัญที่กำลังถูกนำไปแสวง ประโยชน์ นอกจากนี้สถาบันหลักของชาติยังถูกนำไปผูกโยงกับปัญหาทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สมควรที่จะเกิดขึ้น การที่สังคมของไทยสามารถดำรงอยู่ได้ดีและสามารถเผชิญต่อ การเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ปัจจัยประการสำคัญได้แก่ ประเทศไทยมีสถาบันพระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทรงให้ความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของปวง ชนชาวไทย ทรงห่วงใยต่อพสกนิกรเพื่อให้สภาพชีวิตที่ดีเกิดขึ้นกับคนไทยทุกคน จะเห็นได้จาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ได้ทรงมอบสิ่งที่ดีต่าง ๆ ให้กับ สังคมไทยและต่อประชาชนชาว ไทยอย่างมากมาย ดังนั้น สถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นสถาบันหลักสำคัญของชาติไทยทั้งใน ปัจจุบันและในอนาคต การปกป้องและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนชาว ไทยทุกคนพึงกระทำอย่างที่สุด

๒.๕ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปัจจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังทรงอิทธิพลต่อมนุษย์ใน หลายด้านต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะในแง่ของพลังงาน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การทหาร รวมถึง สังคมจิตวิทยา ที่ผ่านมามีประเทศไทยยังให้ความสำคัญต่อความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีน้อย เมื่อเทียบกับประเทศรอบบ้านบางประเทศ และบางประเทศในภูมิภาค อย่างเช่น ประเทศในแถบเอเชียตะวันออก ทิศทางการพัฒนาประเทศในสาขานี้ยังเป็นจุดอ่อนอยู่มาก ส่งผล ให้ประเทศต้องยอมรับการพึ่งพาจากต่างประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งจุดอ่อนนี้หากไม่ได้รับการแก้ไข โดยเร็ว ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะทำให้ประเทศต้องตกอยู่ในสภาพเสียเปรียบในหลายๆ ด้าน ไม่เพียงเฉพาะการทหารซึ่งต้องอาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อน อุตสาหกรรมการป้องกันประเทศ แต่ยังรวมถึงอุตสาหกรรมด้านอื่นๆที่อาศัยวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีเป็นฐานของการพัฒนา ปัจจุบันการปฏิบัติทางด้านกิจการทหาร (Revolution of Military Affairs: RMA) ที่หมายรวมถึงงานการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) และต้อง

อาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังมีจุดอ่อนสำคัญต่อการเตรียมกำลังความพร้อมรบของกองทัพไทยในแง่การพึ่งพาตนเอง

๒.๖ สิ่งแวดล้อม

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นปัญหาระดับโลก และกำลังส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ บนโลกที่มีความชัดเจนเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา ในส่วนของประเทศไทยแม้จะมีการออกมารณรงค์การรักษาสิ่งแวดล้อมแต่ก็ยังเป็นส่วนน้อย เมื่อเทียบกับการที่สิ่งแวดล้อมกำลังถูกทำลาย เช่น การตัดไม้ทำลายป่า และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างฟุ่มเฟือย จึงเป็นผลให้ทรัพยากรของชาตินอกจากจะถูกทำลายลงแล้ว การสูญเสียความสมดุลทางธรรมชาติเริ่มกระจายตัวเป็นวงกว้าง ในอนาคตที่มองเห็นได้ไม่เพียงเฉพาะชาวไทยเท่านั้น แต่รวมถึงมนุษย์ทุกคนต้องเผชิญกับภาวะโลกร้อน ระดับน้ำในทะเลเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยของชุมชนบริเวณชายฝั่งทะเล พืชและสัตว์หลายชนิดต้องสูญพันธุ์เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ภัยพิบัติจากธรรมชาติจะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น น้ำท่วม แผ่นดินถล่ม ภัยแล้ง ไฟป่าที่สามารถลุกลามอย่างรวดเร็วเนื่องจากอุณหภูมิที่สูงขึ้น สิ่งเหล่านี้กระทบต่อความมั่นคงของชีวิตมนุษย์และความมั่นคงของประเทศด้านสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นการตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะชี้ให้เห็นบทบาทที่กำลังอำนาจด้านการทหารโดยกองทัพจะต้องเข้าไปดำเนินการอย่างเบ็ดเสร็จ แต่เนื่องจากสถานการณ์โลกและภูมิภาค รวมทั้งสถานการณ์ภายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นพลวัต ฉะนั้นกองทัพจึงมีอาจจะเลยการตรวจสอบสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เพื่อพยากรณ์แนวโน้มและผลที่อาจจะมีขึ้นต่อการดำเนินงานด้านการทหารของกองทัพในอนาคตได้ ประกอบกับการแก้ไขปัญหาก็จำเป็นต้องอาศัยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันรักษาร่วมกับหน่วยงานที่เข้าไปช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุการณ์ งานการสนับสนุนสภาพแวดล้อมแม้จะไม่ใช่เป็นงานโดยตรงของกองทัพ ที่ผ่านมา การเข้าไปช่วยเหลือทำให้กองทัพได้รับการยอมรับจากสังคมตลอดมาทั้งภายในและภายนอกประเทศ และนับวันจะเป็นภาระที่กองทัพต้องแบกรับเพิ่มมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางทหาร

๑. ความหมาย

DuBrin. (๑๙๙๘ อ้างถึงใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี, ๒๕๔๔: ๑๒) กล่าวถึงผู้นำ (Leader) ว่า เป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จโดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้บังคับบัญชา หรือเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

วิภาดา คุปตานนท์ (๒๕๔๔: ๒๓๓) กล่าวว่า ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการที่จะทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้อิทธิพลเหนือทัศนคติและการกระทำของผู้อื่น

Nelson และ Quick (๑๙๙๖: ๓๔๖) ให้ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership) ว่า หมายถึง กระบวนการในการแนะแนวและนำทางพฤติกรรมของคนในสภาพของการทำงาน Gibson, Ivancevich และ Donnelly (๑๙๙๖: ๒๗๒) มองภาวะผู้นำ (Leadership) ในเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่ม โดยมีผู้นำเป็นตัวแทนในการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นๆ ในกลุ่ม ภาวะผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วย

ผู้นำอาจจะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ซึ่งเรามักจะรับรู้เกี่ยวกับผู้นำที่ไม่เป็นทางการอยู่เสมอ เนื่องจากบุคคลนั้นมีลักษณะเด่นเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้สมาชิกแสดงพฤติกรรมที่มีน้ำหนักรวมและเป็นเอกภาพ โดยเขาจะใช้ภาวะผู้นำในการปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก โดยใช้กระบวนการติดต่อสัมพันธ์กัน เพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม (ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ, ๒๕๓๕ อ้างถึงใน มัลลิกา ดันสอน, ๒๕๔๔: ๔๗)

๒. บทบาทของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำมีบทบาทที่แบ่งอย่างกว้างๆ ออกเป็น ๔ ประการ (พรทิพย์ อัยยิมานันท์, ๒๕๔๗: ๖๘) ได้แก่

๒.๑ การกำหนดแนวทางหลัก (Pathfinding) ผู้นำควรเริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้นำสร้างแผนงานแม่แบบ (blueprint of action) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการก่อนจะลงมือปฏิบัติตามแผน นอกจากนั้นไม่เพียงแต่ต้องรู้ถึงวิธีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเท่านั้น แต่ผู้นำต้องได้รับการสนับสนุนและ

ความมุ่งมั่นจากพนักงานในการบรรลุถึงเป้าหมายด้วย ผู้นำต้องมีความสามารถนำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจ (Mission) วิสัยทัศน์ (Vision) และสื่อสารอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างและผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับจากความสำเร็จในอนาคต อีกทั้งยังสามารถทำให้พนักงานมีแรงจูงใจและรู้สึกตื่นเต้นกับทิศทางใหม่นี้ด้วย

๒.๒ การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผล (Aligning) การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผลหรือการทำให้องค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือการลงมือสร้างแผนหลักที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่หนึ่ง ทุกระดับชั้นขององค์การควรมีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ในฐานะผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน และโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การที่ได้วางไว้แล้ว

๒.๓ การมอบอำนาจ (Empowering) หากผู้นำมีการมอบอำนาจให้แก่พนักงานอย่างจริงจังจะทำให้บรรยากาศในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มเกิดประสิทธิผลและเกิดผลลัพธ์ใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ ซึ่งมาจากการที่สมาชิกของกลุ่มหรือพนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นและศักยภาพของตนได้อย่างอิสระ โดยผู้นำต้องสร้างสถานะที่จะกระตุ้นการสร้างเสริมและปลดปล่อยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน วิธีการนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นในองค์การ

๒.๔ การสร้างตัวแบบ (Modeling) หัวใจของการเป็นผู้นำคือต้องสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะไม่เพียงแต่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรเท่านั้น แต่ผู้นำยังต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดีด้วย กล่าวคือ ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของคุณลักษณะระหว่างคุณลักษณะ (Characteristics) กับความรู้ความสามารถ (Competence) เพราะไม่ว่าบุคคลจะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถจะเป็นผู้นำที่แท้จริงได้ หากปราศจากซึ่งคุณลักษณะที่เหมาะสม

๓. ประเภทของผู้นำ

ทฤษฎีภาวะผู้นำ เมื่อเกิดการตระหนักว่า ภาวะผู้นำเป็นเรื่องสำคัญต่อการบริหารองค์การและการแข่งขันทางธุรกิจมาก นักวิชาการในหลายยุคหลายสมัยจึงทุ่มเทศึกษาเรื่องภาวะผู้นำกันเป็นจำนวนมาก จนก่อเกิดเป็นแนวคิดและทฤษฎีที่คิดและมองในมุมที่แตกต่างกันมากมาย ซึ่งสามารถจัดกลุ่มแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ เป็น 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วย

๓.๑ แนวคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะ (Trait Approach) แนวคิดนี้ได้มุ่งอธิบายบุคลิกลักษณะของผู้นำ โดยเชื่อว่าผู้นำจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป นักวิชาการกลุ่มแนวคิดนี้จึงมุ่งศึกษาคุณสมบัติที่แตกต่างดังกล่าว จากการศึกษาผู้นำที่มีความโดดเด่นหลายๆคน

สามารถแบ่งคุณสมบัติที่ค้นพบได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ ๑) ลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูง รูปร่าง ภายนอก อายุ เป็นต้น ๒) ลักษณะทางความสามารถ เช่น ความเฉลียวฉลาด ความรู้ ความสามารถในการพูดในที่สาธารณะ เป็นต้น ๓) ลักษณะบุคลิกภาพ เช่น การควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ บุคลิกภาพแบบเปิดเผย-เก็บตัว เป็นต้น (Bryman, ๑๙๙๒ อ้างถึงใน Hartog และ Koopman, ๒๐๐๑: ๑๖๗) แต่ก็มีงานวิจัยมากมายที่ขัดแย้งกันและกัน จนไม่สามารถพบข้อสรุปที่ชัดเจน อีกทั้งยังมีการศึกษาที่พบว่าคุณสมบัติของผู้ที่ไม่สามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์อีกด้วย (วิภาดา คุปตานนท์, ๒๕๔๔: ๒๔๑)

๓.๒ แนวคิดผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) แนวคิดนี้ศึกษาถึงพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและประสิทธิผลตามที่ผู้นำต้องการ โดยผู้นำแต่ละคนจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป มหาวิทยาลัยและสถาบันต่างๆ ในสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจและทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำ โดยทำการศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลสรุปที่สำคัญๆ มีดังต่อไปนี้ (วิภาดา คุปตานนท์, ๒๕๔๔: ๒๔๒-๒๔๗)

๓.๓ ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยและผู้นำแบบเผด็จการ (Democratic leadership – Autocratic leadership) Tannenbaum และ Schmidt อธิบายว่า ผู้นำแบบประชาธิปไตยนิยมกระจายอำนาจ มอบหมายงานให้สมาชิก และเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในทางตรงกันข้าม ผู้นำแบบเผด็จการมักนิยมใช้ดุลยพินิจและการตัดสินใจด้วยตัวเอง และมักไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

๓.๔ การศึกษาของ University of Michigan ได้แจกแจงพฤติกรรมของผู้นำที่แตกต่างกันใน 3 ลักษณะอย่างเห็นได้ชัด คือ ๑) พฤติกรรมผู้นำที่มุ่งคน (People-oriented behaviors) ที่ให้ความสำคัญต่อสมาชิกหรือพนักงาน เข้าใจความแตกต่างและยอมรับความสำคัญของพนักงาน มีการเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อีกทั้งยังสนใจ และเข้าใจความต้องการของคนงาน ๒) พฤติกรรมของผู้นำที่มุ่งงาน (Task-oriented behaviors) ที่ผู้นำเน้นความสำเร็จของการทำงาน เน้นการสร้างงานและผลผลิตที่มีมาตรฐานสูง เน้นการใช้กฎระเบียบ ข้อปฏิบัติเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

๓.๕ การศึกษาของ Ohio State University ได้สรุปว่าพฤติกรรมของผู้นำสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ด้าน คือ ๑) พฤติกรรมที่มุ่งสร้างโครงสร้าง (Initiation structure) ที่ผู้นำให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ การบังคับบัญชา เน้นบทบาทหน้าที่ตามตำแหน่ง และเน้นผลงานที่เกิดจากการทำงานตามโครงสร้าง ๒) พฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ์ (Consideration) ผู้นำจะให้ความสำคัญกับการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก และมีส่วนร่วมในการทำงานของสมาชิก

๓.๖ Managerial Grid เป็นตัวอย่างหนึ่งของการศึกษาพฤติกรรมของผู้นำที่ผนวกแนวคิดทางพฤติกรรมต่างๆเข้าด้วยกัน โดย Blake และ Mouton ได้สร้างตาราง ๒ มิติ โดยให้แกนนอนแทนผู้นำที่มุ่งผลงาน (Production-oriented leader) และแกนตั้งแทนผู้นำที่มุ่งคน (People-oriented leadership) ซึ่งผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ผู้นำที่มุ่งทั้งงานและคน (มัลลิกา ต้นสอน, ๒๕๔๔: ๕๒)

๓.๗ แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์ (Situational Approach) เป็นการศึกษาที่เน้นการปรับสภาพการนำ หรือการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะของการนำก็จะเปลี่ยนแปลงไป แนวคิดนี้จะหารูปแบบการนำที่เหมาะสมและเกิดผลดีในสถานการณ์ต่างๆ (คิลก ลีอกกล้า, ๒๕๔๗: ๗๑)

๓.๘ การศึกษาของ Fiedler ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมระหว่างพฤติกรรมของผู้นำ สมาชิก และสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้นำ (มัลลิกา ต้นสอน, ๒๕๔๔: ๕๔)

๓.๙ ทฤษฎีมุ่งสู่เป้าหมาย (Path-goal Theory) ทฤษฎีนี้พยายามอธิบายผลกระทบของพฤติกรรมผู้นำที่มีต่อการจูงใจ ความพึงพอใจ และการปฏิบัติงานของสมาชิก (สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, ๒๕๔๓: ๒๗๒) มีการเน้นที่เป้าหมาย โดยดูพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออก เพื่อให้สมาชิกประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของบุคคลและองค์การ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้สมาชิกบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลและองค์การ ผู้นำสามารถเพิ่มแรงจูงใจ ความพึงพอใจแก่ผู้ตามได้ โดยการให้รางวัล

๓.๑๐ การศึกษาของ Hersey-Blanchard ได้นำแนวคิดของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ มาประยุกต์ คือ พฤติกรรมที่มุ่งสร้างโครงสร้าง (Initiation structure) และพฤติกรรมที่มุ่งความสัมพันธ (Consideration) และอธิบายว่า ภาวะผู้นำแบบต่างๆ ประกอบกับความพร้อมของสมาชิกทำให้เกิดรูปแบบของการทำงานของผู้นำ ๔ รูปแบบ คือ การบอกกล่าว (Telling) การนำเสนอความคิด (Selling) การมีส่วนร่วม (Participation) และการมอบหมายงาน (Delegation)

นอกจากแนวคิดทั้งสามกลุ่มที่กล่าวมาแล้ว ในปัจจุบัน ยังมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำอยู่ตลอดเวลา จึงเกิดเป็นแนวคิดที่สำคัญๆ (มัลลิกา ต้นสอน, ๒๕๔๔: ๕๔) ดังนี้

๑. ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและแบบเปลี่ยนแปลง (Transactional and Transformational Leadership) ผู้นำแบบแลกเปลี่ยน คือ ผู้นำแบบเดิมที่ใช้การแลกเปลี่ยน โดยรางวัลต่างๆ เป็นเครื่องมือในการชักจูงให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งต่าง

ฝ่ายต่างก็ได้รับผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนกัน ส่วนผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงนั้น จะใช้ความสามารถเปลี่ยนความเชื่อ ทศนคติของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกทำงานได้บรรลุเหนือกว่าเป้าหมายที่ต้องการ โดยผู้นำจะถ่ายทอดความคิด ประสบการณ์ และกระตุ้นทางด้านความคิดต่างๆ ให้แก่สมาชิกอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

๒. ทฤษฎีความสามารถพิเศษของผู้นำ (Charismatic theory) เป็นการกล่าวถึงบุคลิกภาพของผู้นำที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลอื่น รังสรรค์ ประเสริฐศรี (๒๕๔๔: ๕๕) กล่าวว่า ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ ควรมีลักษณะดังนี้ คือ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร ความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นไว้วางใจ ความสามารถทำให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมีความสามารถ มีพลังและมุ่งการปฏิบัติให้บรรลุผล แสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมและเอื้ออาทรแก่ผู้อื่น ชอบที่เสี่ยง สร้างกลยุทธ์ใหม่ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการ โฆษณาตัวเอง และทำให้การขัดแย้งภายในเกิดขึ้นน้อยที่สุด

๓. กระแสในปัจจุบันได้มุ่งให้ความสนใจกับ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) และภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic leadership) ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ได้พยายามอธิบายว่า ผู้นำประสบความสำเร็จในระดับสูงในการจูงใจสมาชิก ความผูกพันต่อองค์กร ความเคารพนับถือ ความไว้วางใจ ความชื่นชมในตัวผู้นำ การอุทิศตนในการทำงาน ความจงรักภักดี และการปฏิบัติงานของสมาชิกได้อย่างไร และยังพยายามอธิบายอีกว่า ผู้นำบางคนสามารถนำองค์กรหรือหน่วยงานของตนประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมได้อย่างไร (House, Delbecq and Tavis, ๑๙๙๘ อ้างถึงใน Hartog and Koopman, ๒๐๐๑: ๑๗๑) เนื่องจากการดำเนินธุรกิจขององค์กรในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการลงทุนหรือดำเนินธุรกิจข้ามประเทศ ทำให้หลายๆองค์กรมุ่งสร้างผู้นำที่สามารถบริหารและจัดการคนในประเทศที่ไปลงทุนหรือดำเนินธุรกิจ ประกอบกับแนวคิดที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุด จึงนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดการแลกเปลี่ยน

๔. แนวคิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม (Cross-Cultural Perspectives) นักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำหลายๆท่านที่ได้วิพากษ์วิจารณ์แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่มีอยู่จากอดีตถึงปัจจุบันว่ามีความเฉพาะเจาะจงทางสังคมและวัฒนธรรม เพราะแนวคิดและทฤษฎีส่วนใหญ่มาจากการศึกษา วิจัย และทดลองในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา หรือประเทศทางยุโรปเพียงบางประเทศเท่านั้น ดังเช่นที่ House (๑๙๙๕ อ้างถึงใน Hartog และKoopman, ๒๐๐๑: ๑๗๘) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีภาวะผู้นำส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมของประเทศแถบทวีปอเมริกาเหนือ โดยเฉพาะวัฒนธรรมอเมริกันที่ลักษณะบางอย่างแตกต่างจากวัฒนธรรมในประเทศอื่นๆ เช่น

การเน้นที่ปัจเจกบุคคล ในขณะที่บางวัฒนธรรมลักษณะการรวมกลุ่มทางสังคมจะมีความโดดเด่นกว่า แต่ก็ยังมีการนำทฤษฎีเหล่านี้มาตีความโดยปราศจากการประยุกต์ที่เหมาะสม โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาที่ค่อนข้างจะมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศที่พัฒนาแล้วอื่นๆ นอกจากนั้น Kanungo และ Mendonca (๑๙๙๖ อ้างถึงใน Hartog และ Koopman, ๒๐๐๑: ๑๗๘) ยังได้อภิปรายว่า ในประเทศที่กำลังพัฒนาควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงองค์การมากกว่าการให้ความสำคัญกับการรักษาสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จากข้อมูลดังกล่าว จึงมีการแสดงความคิดเห็นว่า บทบาทของผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic Leadership Role) มีความสำคัญต่อองค์การในประเทศกำลังพัฒนา โครงการวิจัย GLOBE ที่เป็นการศึกษาในระยะยาวใน ๖๐ ประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาคุณสมบัติร่วมของภาวะผู้นำที่เหมือนกันในทุกวัฒนธรรม และเพื่อค้นหาคุณสมบัติของภาวะผู้นำที่เป็นที่ยอมรับในต่างวัฒนธรรม ซึ่งได้ผลโดยสรุปว่า หลายๆ คุณสมบัติที่เหมือนกันในทุกวัฒนธรรมสะท้อนภาวะผู้นำแบบใช้ความสามารถพิเศษ สร้างแรงบันดาลใจ และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (charismatic, inspirational, and visionary leadership) นอกจากนั้น ผู้นำที่มุ่งการทำงานเป็นทีม (Team-oriented leadership) มุ่งความเป็นเลิศ (being excellence oriented) เด็ดขาด (decisive) เฉลียวฉลาด (intelligent) และใช้วิธีแก้ปัญหาแบบ win-win (a win-win problem solver) (Den Hartog et al., ๑๙๙๕ อ้างถึงใน Den Hartog และ Koopman, ๒๐๐๑: ๑๗๘) ก็มีลักษณะเป็นคุณสมบัติร่วมเช่นกัน จากผลการศึกษาของ Graen และ Wakabayashi (๑๙๘๔ อ้างถึงใน Muchinsky, ๒๐๐๓: ๔๓๖-๔๓๘) ที่ศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมญี่ปุ่นและอเมริกัน ในบริษัทที่มีการลงทุนข้ามชาติ โดยประกอบด้วยพนักงานทั้งญี่ปุ่นและอเมริกันทำงานร่วมกัน ปรากฏว่า ผู้จัดการของทั้งสองชาติมีลักษณะของวัฒนธรรมในการทำงานบางอย่างที่แตกต่างกัน ซึ่งได้มีการเสนอทางออกโดยการให้ทั้งสองฝ่ายต่างเรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกัน แล้วร่วมกันสร้างวัฒนธรรมขององค์การซึ่งเป็นวัฒนธรรมร่วมกันขึ้นมา House, Wright และคณะ (๑๙๙๗ อ้างถึงใน Muchinsky, ๒๐๐๓: ๔๓๘) ได้อภิปรายว่า ความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อความคาดหวังและการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของบุคคล ทักษะที่มีต่อคนวัฒนธรรมอื่น และรูปแบบการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม อีกทั้งอิทธิพลทางวัฒนธรรมยังมีผลกระทบต่อรูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบภาวะผู้นำที่ประสบความสำเร็จควรจะต้องขึ้นกับปัจจัยด้านวัฒนธรรมด้วย ตั้งแต่มีการเริ่มต้นศึกษาภาวะผู้นำอย่างเป็นแบบแผนตามระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาจนถึงปัจจุบัน ก็ปรากฏว่ามีการศึกษาและแนวคิดเกิดขึ้นมากมาย แต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่มีความสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบผู้นำแบบใดที่จะทำให้ผู้นำมีประสิทธิภาพสูงสุด (ธงชัย สันติ

วงษ์,๒๕๔๐:๒๐๕) ทั้งนี้เพราะภาวะผู้นำนั้นเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับตัวแปรอีกมากมายซึ่งไม่ได้หยุดนิ่ง หากแต่เปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหวอยู่เสมอ

๕. คุณลักษณะของผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา

หากพิจารณาถึงสังคมของประเทศไทย พระพุทธศาสนาถือเป็นศาสนาหลักประจำชาติ การนำเอาหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ก็น่าจะเอื้อกับวัฒนธรรมไทยไม่มากนักน้อย การนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ก็เพื่อการเป็นผู้นำที่ดี และคำสั่งสอนที่สำคัญๆของพระพุทธองค์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้นำที่ดี หรือวิถีทางของการที่จะเป็นผู้นำที่ดีเพื่อใช้สำหรับเป็นแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติ (พงศ์ หรดาล, 2546: 163) ได้แก่ ทศพิธราชธรรม 10 ประการ, อริยฐานธรรม 4, พรหมวิหารธรรม 4, อคติ 4, คหิสุข 4, สังคหะวัตถุ 4, ขันติโสรัจจะ หิริ โอตตัปปะ, อิทธิบาท 4, เวสาร์ชชกรณะ 5, ยุติธรรม 5, อปริหานิยธรรม 7, นาดกรณธรรม 10, กัลยาณมิตรธรรม 7 และบารมี 10 ประการ (ทศบารมี) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารและจัดการสมัยใหม่ได้ (ที่มา: <http://www.rin.ac.th/article>) โดยจะขอยกตัวอย่างเพียงบางหลักธรรมมาอธิบาย ดังนี้

๕.๑ อคติ ๔ (Prejudice) คือ ความเอนเอียงแห่งอารมณ์ ผุดขึ้นจากความเกลียดชังต่ำต้อย และช่องว่างในสังคม มี ๔ ประการ (ที่มา: <http://www.dmkky.com/thai/html/a-ka-ti-4.html>)

๕.๑.๑ นั้นทาคติ (prejudice caused by love or desire) ถ้าเอียงโดยสนับสนุนพรรคพวกที่ชอบพอ หรือผู้ขายสินจ้างแก่ตน

๕.๑.๒ โทสาคติ (prejudice caused by hatred or enmity) ถ้าเอียงเข้าข้างหรือลงโทษฝ่ายที่ตนเกลียดชังให้หนักกว่าฝ่ายที่ตนชอบพอ

๕.๑.๓ โมหาคติ (prejudice caused by delusion or stupidity) ถ้าเอียงเสียความยุติธรรมเพราะโศคเขลา ไม่รู้ทันเหตุการณ์ที่แท้จริง

๕.๑.๔ ภัยาคติ (prejudice caused by fear) ขาดดุลยอมรับร่วมด้วยเพราะเกรงอำนาจอิทธิพลหรือกลัวจะขาดผลประโยชน์

๕.๒ สังคหวัตถุ ๔ (Base of sympathy) ธรรมเพื่อให้คน เป็นที่รักของคนทั่วไป (ที่มา : <http://sophon.bcnlp.ac.th>) ซึ่งได้แก่

๕.๒.๑ ทาน (giving offering) คือการให้ เสียสละ แบ่งปันแก่ผู้อื่น เช่น การให้รางวัล สวัสดิการที่ดี เป็นต้น

๕.๒.๒ ปิยวาจา (Kindly speech) คือ พูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ นุ่มนวล เหมาะแก่บุคคล เวลา สถานที่ พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ และเกิดกำลังใจ เช่น การควบคุม การจูงใจ เป็นต้น

๕.๒.๓ อรรถจริยา (Useful conduct) ทำตนให้เป็นประโยชน์ ตามกำลังสติปัญญา ความรู้ความสามารถ กำลังทรัพย์ และเวลา เช่น การพัฒนาคน การบริหารงานตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น

๕.๒.๔ สมานัตตตา (Even and equal treatment) คือทำตนให้เสมอต้นเสมอปลาย วางตนเหมาะสมกับฐานะ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์ร่วมสุข เช่น การสื่อสาร การมอบอำนาจ เป็นต้น

หลักธรรมทั้งหลายนี้ หากผู้นำและบุคคลใดนำไปปฏิบัติก็จะเกิดความมั่นคงและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นที่รักและเคารพของผู้อื่น ผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุคโลกาภิวัตน์

๖. เครื่องมือป้องกันความล้มเหลวสำหรับผู้นำ (Skyhook for Leadership Model)

มุกดา สุนทรรัตน์ (2547: 49-50) Chief Human Resources Officer, Human Resources Division ของ บริษัท เอเชียเอสจี (ประเทศไทย) จำกัด (ACSG (Thailand) Co., Ltd.) กล่าวว่า ACSG ได้แสวงหารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับองค์กร และเลือกใช้รูปแบบของ Skyhook for Leadership Model ซึ่งเป็นผลงานวิจัยของ John A Shtocren โดยได้ศึกษาผลงานและจากการเป็นที่ปรึกษาให้กับบริษัทขนาดใหญ่ระดับโลกหลายบริษัท อาทิ AT&T, Coca Cola, Ford, 3M, และ University of Michigan เป็นต้น แล้วสรุปแนวทางการบริหารเพื่อความสำเร็จ ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๖.๑ การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ผู้นำต้องมีความฝันและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพื่อจะสามารถนำทีมไปสู่จุดหมายนั้นๆ ได้

๖.๒ การให้ความน่าเชื่อถือแก่ทีม (Trust) ในการทำงานร่วมกันจะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เชื่อมมั่นในความสามารถของทีมงาน โดยยึดผลงานเป็นหลัก (Production Oriented) และกระบวนการทำงานจะยึดพนักงานเป็นศูนย์กลาง โดยจะมีการให้ความรู้ในงานแก่พนักงานอย่างต่อเนื่อง

๖.๓ การสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) คำนึงถึงความสำคัญของการสื่อสาร สร้างระบบการทำงานที่สื่อสารข้อมูลให้พนักงานทราบถึงวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและเป้าหมายในการทำงาน

๖.๔ การสร้างงานให้มีคุณค่า (Meaningful Work) ทั้งกับตัวผู้นำและทีมงาน สนุกกับงานเพราะได้ปฏิบัติงานที่ท้าทาย มอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของ พนักงาน มีการจัดคนให้เหมาะกับงาน ประกอบกับผู้นำเป็นผู้สอนงานที่ดี ตลอดจนให้คำปรึกษา เมื่อพนักงานเกิดปัญหาการมอบอำนาจ (Empowerment) การให้พนักงานได้รับผิดชอบงานแบบ เบ็ดเสร็จ โดยสร้างมาตรฐานระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ให้พนักงานมีส่วนร่วมในการบริหารงาน แสดงการยอมรับและเชื่อมั่น ผู้นำต้องไม่ปฏิบัติงานแบบ Routine แต่ต้องกระจายให้พนักงาน

๖.๕ การทำงานเป็นทีม (Teamwork) เป็นการผลักดันให้ผู้นำตระหนักถึงความสำคัญของทีมงาน และพัฒนาทีมงานโดยการกำหนดแนวทางและขอบเขตการปฏิบัติงานอย่าง ชัดเจน เชื่อมั่นในความสามารถของทีมงาน ให้ความสำคัญกับการทำงานข้ามสายงาน (Cross Function) อีกทั้งผู้นำยังต้องสามารถประสานความแตกต่างของคนในทีมเข้าด้วยกันด้วย เพื่อ ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

๖.๖ การรู้จักเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม (Transformation) ผู้นำต้องวิเคราะห์ ช่องว่างระหว่างวิสัยทัศน์และสภาพการณ์ปัจจุบันขององค์กร เพื่อวางกลยุทธ์และแผนปฏิบัติ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้ได้ตามเป้าหมาย

มุกดา สุนทรรัตน์ (๒๕๔๗) ได้สรุปว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเปรียบเสมือนการ ส่งเสริมความแข็งแกร่งในการบริหารงานแก่องค์กร “การนำเครื่องมือป้องกันความล้มเหลว” มาประยุกต์ใช้จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กรไปสู่ความก้าวหน้าต่อไป

จะเห็นได้ว่า แนวโน้มการศึกษาภาวะผู้นำในอนาคต กระแสโลกปัจจุบันเป็นการ เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานและองค์กรเป็นวงกว้าง และยาวนาน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้องค์กรต้องเพิ่มศักยภาพของการตัดสินใจ แบบกลุ่มมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ บทบาทผู้นำแบบบุคคลเดียวจะเริ่มลดความสำคัญลง ตัวผู้นำเองก็มี แนวโน้มเชื่อถือในการตัดสินใจของทีมที่ถูกจัดตั้งขึ้นเป็นกรณีพิเศษแบบชั่วคราวมากขึ้น ดังนั้นใน แต่ละทีมก็จะมีอำนาจในการตัดสินใจในงานเฉพาะส่วนที่ทีมของตนรับผิดชอบ ซึ่งแนวโน้มภาวะ ผู้นำก็อาจจะเป็นลักษณะการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความคิด การกระจายอำนาจ หน้าที่ ความ รับผิดชอบ หรือการรวมกลุ่ม นอกจากนั้น พบว่า ภายใต้อิทธิพลเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย ผู้นำก็มี แนวโน้มจะติดต่อสื่อสารกับสมาชิกผ่านอุปกรณ์และเครื่องมือที่เป็นระบบเครือข่าย โดยไม่ต้องมา เฝ้าหน้ากันทุกครั้ง ซึ่งอาจส่งผลให้ช่องว่างระหว่างระดับชั้นของอำนาจในองค์กรเริ่มลดลง ดังนั้น องค์กรในอนาคตจะมีแนวโน้ม ไม่มีขอบเขตที่แน่นอน ลดลำดับการบังคับบัญชาจาก โครงสร้างองค์กรแบบสูงมาเป็นแบบราบ ยืดหยุ่น ยืดโครงการและทีมเป็นพื้นฐาน ส่วนแนวโน้ม

ของการจ้างงานก็จะเป็นลักษณะการจ้างงานแบบชั่วคราว สรรหาจากภายนอก และไม่จำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกัน พนักงานก็จะมีความเป็นอิสระมากขึ้น ซึ่งองค์กรก็ไม่สามารถจะควบคุมหรือบังคับได้มากนัก แต่จะเน้นลักษณะการแลกเปลี่ยนความสามารถและความคิด ตลอดจนการมีเป้าหมายร่วมกัน ดังนั้น ความเป็นไปได้ในการศึกษาภาวะผู้นำในอนาคตอาจขยายการศึกษาภาวะผู้นำไปยังเรื่องอื่นๆ เช่น ศึกษาภาวะผู้นำและภาวะผู้ตามร่วมกันบนแนวคิดจิตวิทยาการรู้การคิด (Cognitive Psychology) เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิค ยุทธวิธี และระเบียบปฏิบัติของกองทัพที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

หลักนิยม (Doctrine) ยุทธวิธี (tactics) เทคนิค (techniques) ระเบียบปฏิบัติ (procedures) การฝึกปฏิบัติ (drills) และระเบียบปฏิบัติประจำทางยุทธวิธี (tactical standing operating procedure) นั้น เป็นคำที่ใช้กันมานานแล้วในทางทหาร และการใช้นั้นก็ใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกันจนยากแก่การแยกแยะความหมายที่แท้จริงของแต่ละคำ สำหรับความหมายของคำเหล่านี้ ในคู่มือเล่มนี้ให้ยึดถือตามคำจำกัดความที่กองทัพพบได้กำหนดไว้แล้วดังนี้

หลักนิยม หมายถึง หลักพื้นฐาน ซึ่งกำลังรบทางทหาร หรือส่วนของกำลังรบทางทหารยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์แห่งชาติ หลักนิยมนี้เป็นสิ่งที่เชื่อถือได้แต่ต้องพิจารณาในการนำไปใช้

ยุทธวิธี หมายถึง การใช้หน่วย (employment of units) ในการรบ หรือการจัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ และการดำเนินกลยุทธ์สัมพันธ์กับหน่วยอื่นๆ และ/หรือ ให้สัมพันธ์กันกับการปฏิบัติของข้าศึกด้วย เพื่อให้สามารถใช้แต่ละหน่วยได้ในลักษณะที่มีศักยภาพสูงสุด

เทคนิค หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแบบกว้าง ๆ และอย่างละเอียด ซึ่งผู้บังคับหน่วยหรือทหารเป็นบุคคลนำมาใช้ในการปฏิบัติงานของตน หรือปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นวิธีการใช้ยุทธโศปกรณ์ และกำลังพล เทคนิคมุ่งจะแนะนำวิธีปฏิบัติวิธีใดวิธีหนึ่งในหลายๆ วิธีไม่ใช่มุ่งกำหนดว่าให้ปฏิบัติด้วยวิธีนี้เท่านั้น

ระเบียบปฏิบัติ หมายถึง หนทางปฏิบัติอย่างละเอียดที่เป็นมาตรฐานซึ่งระบุให้ทราบว่าจะปฏิบัติกิจใดกิจหนึ่ง (Task) ได้อย่างไร ระเบียบปฏิบัติ กำหนดวิธีการ (The way) ที่จะบรรลุกิจต่าง ๆ เหล่านั้น

การฝึกปฏิบัติ หมายถึง การฝึกเพื่อให้ได้ระเบียบปฏิบัติมาตรฐาน (Standard procedures) ที่จำเป็นสำหรับสร้างความแข็งแกร่ง และรุกรบของหน่วย การฝึกปฏิบัติดังกล่าวนี้จะทำให้หน่วยได้แบบปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน (standardized actions) ซึ่งทหารเป็นบุคคลสามารถปฏิบัติการได้สอดคล้องกับการปฏิบัติการของหน่วยเป็นส่วนรวมอย่างอัตโนมัติ การฝึกปฏิบัติแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การฝึกปฏิบัติการรบ (battle drills) และการฝึกพลประจำอาวุธ (crew drills) การฝึกทั้งสองประเภทนี้ ใช้ได้กับหน่วยทหารระดับหมวดลงไปทุกประเภท

การฝึกปฏิบัติการรบ เป็นการฝึกปฏิบัติของทุกส่วนอย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการแสวงข้อตกลงใจอย่างละเอียด

การฝึกพลประจำอาวุธ เป็นการฝึกปฏิบัติสำหรับพลประจำอาวุธชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือส่วนหนึ่งของยุทโธปกรณ์ให้สามารถใช้อาวุธ หรือยุทโธปกรณ์เหล่านั้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือเล่มนี้ไม่ได้กล่าวถึงรายละเอียดของการฝึกปฏิบัติแบบนี้ไว้ แต่สามารถศึกษาได้จากคู่มือราชการสนามว่าด้วย

ระเบียบปฏิบัติประจำหมายถึง คำแนะนำต่าง ๆ ที่ครอบคลุมถึงการปฏิบัติการรบทั้งหมด ซึ่งระบุวิธีการ และขั้นตอนไว้อย่างแน่ชัดเป็นมาตรฐาน แต่การกำหนดคำแนะนำในการปฏิบัติดังกล่าวนี้จะต้องไม่เป็นการจำกัดเสรีจนสูญเสียประสิทธิภาพของหน่วย วิธีการและขั้นตอนมาตรฐานต่าง ๆ ใน ระเบียบปฏิบัติประจำวันนั้น สามารถประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม เว้นแต่จะมีคำสั่งห้ามไว้

หลักนิยมทางทหารและคู่มือการปฏิบัติการกิจต่างๆ ของหน่วยทหารขนาดเล็ก

๑. ความหมายหน่วยทหารขนาดเล็ก

หน่วยทหารขนาดเล็กเป็นหน่วยที่จัดเฉพาะกิจ เพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะจำเป็นต้องมีเวลาการฝึกและการเตรียมความพร้อมเป็นระยะเวลาหนึ่งรวมทั้งเพื่อให้เกิดความเป็นหน่วย (คู่มือว่าด้วยหน่วยทหารขนาดเล็ก, ๒๕๕๔: ๑)

หน่วยทหารขนาดเล็กเป็นการจัดกำลังเฉพาะกิจของกำลังที่มีขนาดไม่เกินหน่วยระดับกองร้อย ไม่มีกำหนดไว้ตามอัตราการจัดปกติไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับการวางแผนของผู้ที่มีอำนาจสั่งใช้งาน โดยมีภารกิจที่มีความมุ่งหวัง อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นอิสระจากกำลังส่วนใหญ่ หรือเพื่อสนับสนุน/แก้ไขสถานการณ์ของกำลังส่วนใหญ่ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารขนาดเล็กจะมีลักษณะที่เป็นอิสระและอาจต้องแยกออกห่างจากฐานที่มั่นเป็นเวลานานการจัดจะต้องจัดกำลัง

พลที่มีขีดความสามารถยุทธโศปกรณ์และสัมภาระมีความสมบูรณ์ สามารถนำพาไปโดยกำลังคนภายในหน่วยได้ (คู่มือว่าด้วยหน่วยทหารขนาดเล็ก, ๒๕๕๔: ๑)

๒. การปฏิบัติงานของหน่วยทหารขนาดเล็ก

หลักพื้นฐานความสำเร็จในการรบขึ้นอยู่กับการปฏิบัติของหน่วยทหารขนาดเล็ก (ระดับหมวดและหมู่) ในการรบประชิด นอกจากนั้นความสำเร็จในการปฏิบัติของหน่วยทหารขนาดเล็กยังขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของผู้บังคับหน่วยและตัวทหารเป็นบุคคลในการใช้ภูมิประเทศให้ได้เปรียบ การใช้อาวุธได้อย่างแม่นยำ และมีผลทำลายล้างสูง ทั้งนี้ ด้วยการยิง การเคลื่อนที่ และการใช้วิธีรบในลักษณะที่ข้าศึกคาดไม่ถึง โดยปกติแล้ว หน่วยทหารขนาดเล็ก (หมวดและหมู่ปืนเล็ก) จะปฏิบัติการรบเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยใหญ่ และอยู่ภายใต้ การสนับสนุนจากหน่วยทหารอื่นๆ (กองทัพบก, ๒๕๔๘: ๒)

การพิทักษ์หน่วย หมายถึง การดำรงรักษาสภาพภายในการต่อสู้ของกำลังรบเอาไว้ เพื่อให้พร้อมใช้ได้ทันที ณ ตำบลและเวลาที่ต้องการ หน่วยจะต้องไม่ยอมให้ข้าศึกชิงเป็นฝ่ายได้เปรียบ หรือชิงความริเริ่ม รวมทั้งต้องไม่ยอมให้ฝ่ายตรงข้ามโจมตีโดยที่ฝ่ายเราไม่คาดคิด หน่วยทหารขนาดเล็ก (หมวดและหมู่ปืนเล็ก) ต้องมีมาตรการทั้งเชิงรุกและเชิงรับที่จะป้องกันหน่วยจากการจู่โจม ทั้งจากการตรวจการณ์ การตรวจจับ การรบกวน การจารกรรม การก่อวินาศกรรม หรือการก่อวินาศกรรมของข้าศึก ข้อพิจารณาพื้นฐานในการพิทักษ์หน่วยมีอยู่ ๒ ประการ คือ การดูแลเอาใจใส่ต่อตัวทหารเป็นบุคคลกับการปฏิบัติการต่อต้านอำนาจกำลังรบของข้าศึก (กองทัพบก, ๒๕๔๘: ๒)

ข้อพิจารณาประการแรกเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเทคนิคที่จำเป็น สำหรับการดำรงสภาพความเป็นกำลังรบ ที่มีประสิทธิภาพของหมวดและหมู่อย่างต่อเนื่อง เช่น การรักษาสุขภาพพลานามัยของทหาร เพื่อดำรงขวัญในการรบ โดยการดำเนินการอย่างเหมาะสมในเรื่องของศาสตร์ ทหาร การออกกำลังกาย และแผนการพักผ่อน ควบคู่กับการดูแลรักษาอาวุธยุทธโศปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีอยู่เสมอ รวมทั้งจัดให้มีและรักษาไว้ซึ่ง สิ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังหมายถึงการจัดแผนการบรรเทาทุกข์ของทหารเป็นบุคคลอย่างเหมาะสม ให้ทหารบรรเทาสิ่งของติดตัวเฉพาะเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมกับสภาพการรบเท่านั้น

ข้อพิจารณาประการที่สอง เกี่ยวกับการระวังป้องกัน การกระจายกำลัง การกำบัง การซ่อนพราง การลวง และการยิงข่มอาวุธข้าศึก สิ่งสำคัญที่สุดคือ ทหารรบต้องอยู่พ้นวิสัยการเกาะของฝ่ายข้าศึกให้ได้จึงจะอยู่รอด ไม่เช่นนั้นแล้วหน่วยทหารขนาดเล็กจะกลายเป็นเป้าหมายที่ล่อแหลมจากอำนาจการยิงของข้าศึกทุกชนิด และเมื่อตกเป็นเป้าหมายของฝ่ายข้าศึกแล้ว

หน่วยทหารขนาดเล็กจำเป็นต้องทำการรบแตกหัก หรือเข้าประชิดและทำลายข้าศึก ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่พึงประสงค์ แต่สิ่งที่หน่วยทหารขนาดเล็กมีความมุ่งประสงค์อยู่ตลอดเวลา ก็คือ การได้เป็นฝ่ายกำหนดตำบลและเวลาของการรบ ดังนั้น จึงต้องพิทักษ์หน่วยเอาไว้ จนกว่าจะถึงเวลาที่กำหนดตำบลและเวลาของการรบได้ แล้วเข้าทำการรบด้วยอำนาจกำลังรบสูงสุดและด้วยการจู่โจม

ภาวะผู้นำทางทหาร หมายถึง วิธีการที่ทหารชักจูงบุคคลอื่นให้ปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จ การใช้ลักษณะผู้นำที่ถูกต้องจะทำให้หน่วยสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการใช้ความเป็นผู้นำอย่างถูกต้องนั้น จะทำให้ทหารทุกคนทราบความมุ่งหมาย วิธีปฏิบัติและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติภารกิจ ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีเรื่องงานในหน้าที่ ทหารในการบังคับบัญชาของตน และเครื่องมือรบ ผู้นำประเภทนี้เท่านั้นที่จะสามารถทำให้ทหารเต็มใจปฏิบัติงานภายใต้สภาพอันตรายและสภาวะความกดดันได้

ทักษะของผู้นำ ผู้บังคับหน่วยทหารขนาดเล็ก (หมวดและผู้บังคับหมู่ปืนเล็ก) ต้องเป็นนักยุทธวิธี คือ ไม่ยึดติดอยู่กับตำราในการแก้ปัญหายุทธวิธี แต่ต้องมีความเข้าใจและใช้ความริเริ่มในการปฏิบัติให้บรรลุภารกิจ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรวดเร็ว และตกลงใจได้อย่างฉับพลัน ใช้เจตนาธรรมณ์ของผู้บังคับบัญชาเป็นแนวทาง ทั้งยังต้องพร้อมที่จะปฏิบัติการเป็นอิสระโดยลำพังเมื่อจำเป็น ศิลปะในการตกลงใจได้อย่างถูกต้องในเวลาอันรวดเร็ว นั้นได้มาจากความรู้ทางยุทธวิธี กรรมวิธีในการประมาณสถานการณ์ รวมทั้งเทคนิคและระเบียบปฏิบัติของหน่วยระดับหมวดและหมู่

ทักษะที่ผู้บังคับหน่วยทหารราบทุกคนจำเป็นต้องมีนั้น ประกอบไปด้วย ความแข็งแกร่งทางร่างกาย ความรอบรู้ทางเทคนิค ความมีจิตใจรุกรบ และความมั่นคงหนักแน่นที่จะสามารถจูงใจให้ทหารทำการรบอย่างมั่นใจ ในสภาวะการณ์ที่ยากลำบาก

ทักษะของทหาร ประสิทธิภาพในการรบเป็นส่วนรวมของหมวดและหมู่ ย่อมเกิดจากการที่ทหารแต่ละคนได้รับการฝึกฝนอย่างหนักในเรื่องของการรบ ซึ่งประกอบด้วยความแข็งแกร่งทางสมรรถภาพร่างกาย ความเชี่ยวชาญในการใช้อาวุธของตนเอง และความซำซงในทักษะเฉพาะเหล่าของทหารราบ เช่นการใช้แผนที่ เข็มทิศ การพราง เทคนิคการเคลื่อนที่เป็นบุคคล เทคนิคการดำรงชีพ เทคนิคการอยู่รอดในสนามรบ และอื่นๆ และประการสุดท้ายคือ ทหารแต่ละคนจะต้องเข้าใจบทบาทของตนเองในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุดยิง หมู่ และหมวด และต้องสามารถปฏิบัติตามบทบาทนั้นๆ ได้ อย่างถูกต้อง

นอกจากนั้นทักษะที่ผู้บังคับหน่วยทหารขนาดเล็กทุกคนจำเป็นต้องมีนั้น ยังประกอบไปด้วยความแข็งแกร่งทางร่างกาย ความรอบรู้ทางเทคนิค ความมีจิตใจรุกรบ และความมั่นคงหนัก

แน่ว่าจะสามารถจูงใจให้ทหาร ทำการรบอย่างมั่นใจในสภาวะการณ์ที่ยากลำบาก (กองทัพบก, ๒๕๔๘: ๓)

ส่วนในด้านประสิทธิภาพในการรบเป็นส่วนรวมของหน่วยทหารขนาดเล็ก(หมวดและหมู่) ย่อมเกิดจากการที่ทหารแต่ละคนได้รับการฝึกฝนอย่างหนักในเรื่องของการรบ ซึ่งประกอบด้วย ความแข็งแกร่งทางสมรรถภาพร่างกาย ความเชี่ยวชาญในการใช้อาวุธของตนเอง และความชำนาญในทักษะเฉพาะเหล่าของทหารรบ เช่น การใช้แผนที่ เข็มทิศ การพราง เทคนิคการเคลื่อนที่เป็นบุคคล เทคนิคการดำรงชีพ เทคนิคการอยู่รอดในสนามรบ และประการสุดท้ายคือ ทหารแต่ละคนจะต้องเข้าใจบทบาทของตนเองในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุดยิง หมู่ และหมวด และต้องสามารถปฏิบัติตามบทบาทนั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง

๓. ซีดความสามารถของหน่วยทหารขนาดเล็ก มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ๓.๑ ปฏิบัติการเป็นอิสระโดยไม่ต้องส่งกำลังบำรุงในระยะเวลา ๕ – ๗ วัน
- ๓.๒ ทำการลาดตระเวนรบ ลาดตระเวนหาข่าวได้ทั้งกลางวันและกลางคืน
- ๓.๓ ชุ่มโจมตีต่อขบวนเดินเท้าและขบวนยานยนต์
- ๓.๔ เข้าปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นเป้าหมายขนาดเล็กได้
- ๓.๕ เข้าตีหรือตีโฉบฉวยต่อเป้าหมายขนาดเล็กได้
- ๓.๖ ฝึกลาดตระเวนทั้งกลางวันและกลางคืน
- ๓.๗ การตั้งจุดตรวจเร่งด่วน
- ๓.๘ เข้าคลี่คลายสถานการณ์ในพื้นที่ที่สถานการณ์ไม่กระจ่างชัด
- ๓.๙ ปฏิบัติการเป็นหน่วยจรยุทธ์
- ๓.๑๐ สามารถเผชิญสถานการณ์สงครามทุกระดับได้
- ๓.๑๑ ทำการระวังป้องกันที่ตั้งทางทหาร

แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา และจิตวิทยาการกีฬา

๑. วิทยาศาสตร์การกีฬา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของวิทยาศาสตร์การกีฬา ไว้ว่า “คำว่า วิทยาศาสตร์ หมายถึง ความรู้ที่ได้จากการสังเกตและค้นคว้าจากการประจักษ์ทางธรรมชาติและจัดเข้าเป็นระเบียบหรือวิชาที่ค้นคว้าได้จากหลักฐานและเหตุผล แล้วจัดเข้าเป็นระเบียบ ส่วนคำว่า กีฬา หมายถึง กิจกรรมหรือการเล่นเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน เพื่อเป็นการ บำรุง

แรงหรือผ่อนคลายความเคร่งเครียดทางจิต ดังนั้นเมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็นคำว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา นั้น จึงหมายถึง ศาสตร์สาขาหนึ่งที่กล่าวถึงความรู้ที่ได้จากการสังเกตและค้นคว้า จากประจักษ์ทางธรรมชาติของการเคลื่อนไหวของมนุษย์และปรากฏการณ์ต่างๆ ในการเล่นกีฬา แล้วจัดเข้าเป็นระบบระเบียบ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพ ทักษะการเล่นกีฬา เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศทางกีฬาซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับหลายสาขาวิชาจึงรวมเรียกว่า “สหวิทยาการ” (Multidisciplinary)

วิทยาศาสตร์การกีฬาจึงมีการเคลื่อนไหวไปกับวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ได้แก่ สรีรวิทยา การออกกำลังกาย ชีวกลศาสตร์การกีฬา กีฬาเวชศาสตร์ และจิตวิทยาการกีฬา ฯลฯ (ถนนวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร์, ๒๕๕๓) ซึ่งสอดคล้องกับ วุฒิปงษ์ ปรมัตถา และ อารี ปรมัตถา (๒๕๕๔) ซึ่งให้ความหมายของวิทยาศาสตร์การกีฬา ไว้ว่า หมายถึง การนำความรู้ที่ได้โดยการสังเกต ค้นคว้าหาหลักฐานและเหตุผล มาใช้กับกิจกรรมกีฬาหรือการออกกำลังกายเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และคุณประโยชน์ในด้านการส่งเสริมสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

สำหรับการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬามาใช้ในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของนักกีฬา เป็นกระบวนการในการนำความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬามาใช้ในการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของนักกีฬาให้ก้าวไปสู่ความพร้อมและความสมบูรณ์สูงสุดทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจและเทคนิคทักษะกีฬา ในช่วงการแข่งขันตลอดจนพัฒนาไปสู่ความสามารถสูงสุดแต่ละบุคคลอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการป้องกัน หลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจก่อให้เกิดการบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา หรือออกกำลังกาย และเมื่อได้รับการบาดเจ็บ การฟื้นฟูสมรรถภาพหลังการบาดเจ็บ (Injury Prevention and Rehabilitation) เป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งประกอบด้วยองค์รวมของศาสตร์สาขาต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ กายวิภาคศาสตร์ (Anatomy): เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างของร่างกาย ที่ประกอบขึ้นเป็นรูปร่างสัดส่วนของร่างกายนักกีฬาแต่ละคน ได้แก่ กระดูก กล้ามเนื้อ เอ็น ข้อต่อ หัวใจ ปอด หลอดเลือด เม็ดเลือดแดง เซลล์ประสาท เป็นต้น

๑.๒ สรีรวิทยาการกีฬา (Sports Physiology): เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานหรือการทำหน้าที่ของอวัยวะระบบต่างๆ ของร่างกายซึ่งสามารถกระตุ้นและพัฒนาศักยภาพให้ดีขึ้น ได้ด้วยระบบการฝึกที่ถูกต้องเหมาะสมกับประเภทกีฬาและนักกีฬาแต่ละบุคคล เช่น ความสามารถในการทำงานของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ความอดทนของระบบหายใจ และไหลเวียนเลือดและระบบพลังงานที่ใช้ในการแข่งขัน แต่ละประเภทกีฬา เป็นต้น รวมทั้งสาเหตุที่นำไปสู่การเสื่อมสภาพของระบบการทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกาย

๑.๓ ชีวกลศาสตร์การกีฬา (Sports Biomechanics): เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการทำงานของร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางกีฬาของ กระดูก เอ็น และข้อต่อ เพื่อนำไปสู่การใช้แรง ในการเคลื่อนไหว และความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหว หรือปฏิบัติทักษะ ใดๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ในแต่ละชนิดหรือประเภทกีฬา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านเทคนิคทักษะกีฬาแต่ละบุคคลได้อย่างกลมกลืนกับระดับความสามารถที่เป็นจริงของนักกีฬาผู้นั้นมิใช่ต้องทำตามหรือเลียนแบบแชมป์ โดยที่มิได้เรียนรู้สภาพพื้นฐาน การฝึกซ้อมและความแตกต่างของร่างกายในแต่ละบุคคล

๑.๔ ทักษะ และการฝึกซ้อมกีฬา (Sports Training): เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้หลักการในการในการกำหนดความหนักเบา รูปแบบวิธีการฝึก เข้าไว้ในโปรแกรมการฝึกซ้อมได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับนักกีฬาแต่ละบุคคล โดยจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงอายุ เพศ วย ประสบการณ์ ความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งระบบพลังงานสมรรถภาพทางกาย เฉพาะประเภทกีฬา ความสามารถในการเรียนรู้รับรู้ของนักกีฬาแต่ละบุคคล เพื่อนำไปสู่การวางแผนการฝึกซ้อมในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับนักกีฬาแต่ละบุคคล

๑.๕ โภชนาการทางกีฬา (Nutrition): เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับคุณค่าของอาหารแต่ละชนิด และรู้จักเลือกรับประทานอาหารให้ถูกต้อง ได้สัดส่วนทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพในแต่ละช่วงของการฝึกซ้อมและแข่งขันซึ่งจะมีผลต่อการใช้พลังงานในการเคลื่อนไหวการเก็บสำรองพลังงานไว้ในกล้ามเนื้อ การชดเชยพลังงานในระหว่างการฝึกซ้อมและแข่งขันและภายหลังการฝึกซ้อมแข่งขันซึ่งจะช่วยเสริมโครงสร้างและความสามารถของร่างกายให้คงสภาพแข็งแรงยิ่งขึ้น

๑.๖ จิตวิทยาการกีฬา (Sports Psychology): เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการคิดการควบคุมทักษะการเคลื่อนไหวและทักษะกีฬารวมถึงการตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อนักกีฬาในการฝึกซ้อมและแข่งขัน ในการที่จะแสดงออกได้อย่างถูกต้อง เป็นผลดีต่อการฝึกซ้อม การแข่งขัน การแสดงออกซึ่งทักษะและความสามารถของนักกีฬาได้อย่างสอดคล้อง สัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มากน้อยเพียงใด

๑.๗ เวชศาสตร์การกีฬา (Sports Medicine): เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน บำบัดรักษา และฟื้นฟู สภาพร่างกายให้กับนักกีฬาทั้งในสภาวะปกติและในระหว่างการฝึกซ้อมเพื่อช่วยเสริมให้สมรรถภาพทางกายอยู่ในสภาวะที่สมบูรณ์และพร้อมที่จะใช้งานได้ดีที่สุด และหรือ เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งทางการแพทย์ ที่นำความรู้และวิทยาการทางการแพทย์ มาประยุกต์ใช้กับการเล่นกีฬา และการออกกำลังกาย ซึ่งไม่ได้กำหนดว่าเกี่ยวข้องกับกีฬาเพื่อการ

แข่งขัน หรือเพื่อความเป็นเลิศเท่านั้น ทุกๆ คนที่เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ก็มีความเกี่ยวข้องกับ เวชศาสตร์การกีฬาด้วยกันทั้งสิ้น กล่าวได้ว่า เวชศาสตร์การกีฬามุ่งเน้นการดูแลและส่งเสริมสุขภาพของนักกีฬา ตลอดจนประชาชนทั่วไป ให้มีความสมบูรณ์ทางกายมากที่สุด

๑.๘ เทคโนโลยีทางการกีฬา (Sports Technology): เป็นศาสตร์ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ ประสิทธิภาพใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ช่วยสนับสนุนในการพัฒนาส่งเสริมตลอดจนการแก้ไขปัญหา ข้อบกพร่องให้กับนักกีฬาเพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพให้กับผู้ฝึกสอนกีฬาและนักกีฬา ตลอดถึงสถานที่และอุปกรณ์กีฬา รวมทั้งการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลการเคลื่อนไหว ทางด้านเทคนิค ทักษะ การประเมินผลและรายงานผลการแข่งขันที่เป็นประโยชน์ถูกต้องรวดเร็ว ให้กับผู้ฝึกสอนกีฬา นักกีฬา และผู้ชม

๑.๙ คอมพิวเตอร์ และระบบปฏิบัติการ: ปัจจุบัน คอมพิวเตอร์ เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการกีฬา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การทดสอบ การวิเคราะห์ การประเมินผล ในการฝึกซ้อม และแข่งขัน สนับสนุนในการพัฒนา ส่งเสริม ตลอดจนการตัดสินใจ ในการแก้ไขข้อบกพร่องด้านต่าง ๆ สำหรับผู้ฝึกสอน – นักกีฬา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า วิทยาศาสตร์การกีฬา เป็นการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และศาสตร์สาขาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ตลอดจนช่วยในการพัฒนา สมรรถภาพทางกายทั้งด้านร่างกายและจิตใจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล วิทยาศาสตร์การกีฬา เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งนำเอาความรู้ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ และการแพทย์มาประยุกต์ใช้กับการกีฬา หรือการออกกำลังกาย เพื่อให้การเล่นกีฬา หรือการออกกำลังกาย บังเกิดผลทั้งในด้าน การสร้างเสริมสมรรถภาพในการเล่นกีฬา และหรือการออกกำลังกาย ซึ่งเทคโนโลยีการกีฬาก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาศาสตร์การกีฬา โดยปัจจุบันความรู้ด้านเทคโนโลยีการกีฬาได้เข้ามามีบทบาทส่วนหนึ่งของการเล่นกีฬา และหรือการออกกำลังกาย เป็นอย่างมาก ซึ่งมีการเรียกรวมกันเป็นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา

๒. จิตวิทยาการกีฬา

จิตใจ ความคิดและอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อความสามารถทางกายและความสามารถทางทักษะของนักกีฬา และในทางกลับกันนั้นความสามารถทางกายและทางทักษะก็มีผลต่อจิตใจ แรงจูงใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง การรับรู้ตัวเองและการประเมินตนเองต่อการเล่น การแข่งขันกีฬาเช่นเดียวกัน ดังนั้นในปัจจุบันทั้งผู้ที่ต้องการฝึกกีฬาเพื่อบำบัดและการแข่งขัน เพื่อความเป็นเลิศจึงเห็นความสำคัญของจิตวิทยาการกีฬาว่ามีผลต่อการเล่นการแข่งขันมากและส่งผลให้มีประสิทธิภาพได้ช่วยในการควบคุม บังคับ จิตใจที่จะมีอิทธิพลต่อความสามารถดังที่ เช่น

วิภา นีราพาพงษ์พร โปรกอล์ฟหญิงชื่อดังของเมืองไทยและแข่งขันใน LPGA ในปัจจุบันได้กล่าวไว้ในนิตยสารฮอนด้า การแข่งขัน Honda LPGA Thailand 2006 “กอล์ฟเป็นกีฬาที่มีอุปสรรคมาก มีการแข่งขันมากความกดดันก็สูง แต่ วิภาจะมีเทคนิคคือ ถ้ามีความกดดันรอบข้าง จะเน้นไปที่การตั้งสมาธิก่อน เมื่อปรับสภาพจิตใจให้นิ่งได้แล้วจึงหะในการเล่นจะนิ่งตามมาเอง พยายามทำตัวให้สดชื่นและมีความตื่นเต้นทุกครั้งทีลงแข่งขัน เพราะเป็นกีฬาที่ละเอียดอ่อน ต้องมีความรู้ทางด้านจิตวิทยา และมีสมาธิในการเล่น ” จิตวิทยาการกีฬาเป็นการนำเอาหลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยาและจิตวิทยาสังคมมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ทางการกีฬาจิตวิทยาถูกนำไปใช้ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว และแตกต่างกันและเกี่ยวข้องกับหลายส่วนเช่นผู้บริหาร ผู้ชม สื่อมวลชน นักกีฬา ผู้ฝึกสอน

จิตวิทยาการกีฬาเป็นสาขาวิชาที่ว่าด้วยกระบวนการควบคุม การเพิ่มหรือการลดกลไกทางจิตใจ กระบวนการสร้างและเสริมแรงจิตใจ การสร้างเป้าหมายการลดเป้าหมาย การผ่อนคลาย ความเครียด ความวิตกกังวล การควบคุมสมาธิต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ที่จะต้องช่วยกัน การมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องนั้นจะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของนักกีฬาทั้งการฝึกซ้อมและการแข่งขันให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป ผู้ฝึกสอนเกี่ยวข้องโดยตรงในการใช้จิตวิทยาการกีฬา เพราะโดยบทบาทของการเป็นผู้นำ และรับผิดชอบต่อการพัฒนาความสามารถทางการกีฬาของนักกีฬา โดยตรง การสร้างสังคมที่ดีภายในทีมเป็นบรรยากาศหนึ่งทางจิตวิทยาที่จะส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายได้ ฉะนั้นผู้ฝึกสอนเป็นบุคคลแรกที่มีความสำคัญที่สร้างหรือทำลายโอกาสในการสร้างเสริมสมรรถภาพทางจิตควบคู่กับการฝึกทางกายของนักกีฬา และการนำทักษะทางจิตวิทยาไปใช้ในการแข่งขัน และนักกีฬาก็ควรมีความรู้ความเข้าใจในการนำไปใช้นับตั้งแต่การฝึกซ้อม ไปจนถึงการแข่งขันรวมทั้งเข้าใจระบบการฝึกปฏิบัติด้วยวิธีการต่างๆ โดยมีผู้ฝึกสอนเป็นผู้เอื้ออำนวยให้นักกีฬาได้ฝึก

นอกจากนี้ยังพบว่า จิตวิทยาการกีฬาเกี่ยวข้องโดยตรงกับนักกีฬา โค้ชหรือผู้นำทางการกีฬา และเกี่ยวข้องโดยอ้อมกับองค์กร และบุคคลในกระบวนการสังคมกีฬาและประเทศชาติ วัฒนธรรม ค่านิยมของสังคมใหญ่ที่อยู่โดยรอบนักกีฬา เพราะปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อนักกีฬาโดยรวมทั้งทางความคิด การประเมินตนเอง จริยธรรมและกรอบพฤติกรรมในการฝึกซ้อมและแข่งขันกีฬา

จิตวิทยาการกีฬาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกซ้อมและกระบวนการกีฬาที่เริ่มจากการเห็นความสำคัญและเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจการเล่นกีฬา ฉะนั้นจิตวิทยาการกีฬาจึงสามารถนำมาใช้ได้ตั้งแต่ก่อนการเล่น ขณะเล่นและหลังเล่นกีฬา และเลือกใช้ตามสถานการณ์และความเหมาะสมของแต่ละคนเนื่องจาก

๒.๑ ทักษะทางจิตวิทยาก็เหมือนกับทักษะทางกายที่ต้องมีการลองทำซ้ำๆ ทำหลายครั้ง หลายวิธี ที่ต้องจัด ปรับและพัฒนาเพื่อให้เหมาะกับตนเอง ดังนั้น จึงสมควรเรียนรู้หลากหลายวิธี หลายเทคนิค สามารถนำไปใช้ในการชีวิตประจำวันได้ทั้งภายใต้ภาวะกดดันและหรือไม่มีภาวะกดดัน

๒.๒ การฝึกทักษะทางจิตวิทยาเป็นกระบวนการจัดปรับความคิด และการควบคุมตนเองทั้งทางกายและใจมีผลต่ออารมณ์ แรงจูงใจและความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น ต้องเริ่มจากการเห็นความจำเป็น ความสำคัญ เชื่อในกระบวนการทางจิตวิทยาจึงจะปรับระบบความคิดและเรียนรู้การควบคุมตนเอง เพื่อพัฒนาความสามารถทางกาย โดยมี โค้ชแนะนำและสนับสนุน และนักจิตวิทยาคอยช่วยเหลือเท่านั้น

๒.๓ จิตวิทยากับการสร้างสมรรถภาพทางจิต ให้มีความแข็งแกร่งเข้มแข็งขึ้นเป็นกระบวนการตลอดชีวิตของการเป็นนักกีฬา ที่ต้องเรียนรู้ ฝึกฝนตั้งแต่ฝึกซ้อมจนถึงแข่งขันและหลังการแข่งขัน เป็นการสร้างสานความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจและการเล่นกีฬาจนเป็นอัตโนมัติ ทั้งในสถานการณ์ที่มีความกดดันและไม่มีความกดดัน

๒.๔ จิตวิทยาสังคม เป็นพื้นฐานหนึ่งของจิตวิทยาการกีฬา นอกจากจะเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับนักกีฬาและ โค้ช แล้ว บุคคลและกลุ่มบุคคล กระบวนการสังคมโดยรอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชน ที่มีอิทธิพลต่อจิตใจ ค่านิยม ความรู้สึกและแนวคิดในการเล่นกีฬาและการเป็นนักกีฬา ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมการเล่นกีฬา การมีและคงแรงจูงใจในการฝึกและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความสามารถ

๒.๕ ทักษะทางจิตวิทยาการกีฬากับการพัฒนาความสามารถทางการกีฬา จำเป็นต้องฝึกซ้อมต่อเนื่อง เป็นสัดส่วนกัน เพราะกายและจิตพัฒนาไปด้วยกัน นักกีฬาที่เริ่มเล่น และนักกีฬาที่มีความสามารถสูงมักผ่านกระบวนการฝึกทางกายที่แตกต่างกัน แม้ว่าทักษะทางจิตวิทยาเกิดการเรียนรู้ได้จากประสบการณ์หากประสบการณ์ใหม่คล้ายเดิม แต่หากเป็นประสบการณ์ที่ไม่เคยพบ อาจทำให้คาดหวังผลไม่ได้ การฝึกทางจิตวิทยาเป็นการจัดระบบความคิด การควบคุมตัวเองจึงต้องมีการฝึกซ้อม พร้อมกระบวนการตรวจสอบผลการนำไปใช้ ทั้งขณะฝึกซ้อมและการแข่งขัน

๒.๖ จิตวิทยาการกีฬาเกี่ยวข้องกับในการพัฒนาความสามารถทั้งทางการกีฬาและการออกกำลังกายหรือแม้แต่การดำเนินชีวิตประจำวัน จิตวิทยาเกี่ยวข้องกับความคิด อารมณ์ และประเมินตนเอง จิตวิทยาเกี่ยวข้องด้วยอย่างแน่นอนและตลอดชีวิตแต่ในระดับและวิธีการที่แตกต่างกัน

๒.๗ ทักษะทางจิตวิทยาไม่ใช่สูตรสำเร็จ และไม่มีวันเป็น จิตวิทยาการกีฬามีความสำคัญและความจำเป็น แต่ไม่สามารถสร้างสูตรสำเร็จสำหรับคนใด คนหนึ่ง หรือแบบถาวร

สำหรับใครได้ จิตวิทยาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ตลอดชีวิตที่ปรับเปลี่ยนไปตามระดับความสามารถ วัย พันธุกรรม ประสบการณ์ และการประเมินตนเองซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิด การประเมิน อารมณ์และแรงจูงใจทำให้คนความต่างกัน นอกจากนี้แม้ว่าคนเดียวกัน เมื่อต่าง สถานการณ์การตอบสนองก็แตกต่างกันด้วย ดังนั้น จึงควรเรียนรู้และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง หรือทีมของตนเอง

สรุปได้ว่า จิตวิทยาการศึกษา เป็นการศึกษามีพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรมทางกาย จิตวิทยาการศึกษา ไม่ใช่การศึกษาแต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬา พฤติกรรมแข่งขันของ นักกีฬาเท่านั้นแต่ยังทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมกลุ่มการฟื้นฟูสภาพและการบำบัดโดยการ ใช้กิจกรรมทางกาย การเรียนรู้ทักษะกลไก พฤติกรรม การเล่น กลุ่มสัมพันธ์ ความพร้อม การรับรู้ การเรียนรู้ทักษะกลไกการเรียนรู้เกี่ยวกับรูปลักษณะของตนเอง บุคลิกภาพ และความสามารถทางการ กีฬา ตลอดจนกิจกรรมการเคลื่อนไหวอื่นๆ และในทางกลับกันความสามารถทางการกีฬาหรือการ กีฬา มีผลต่อจิตใจ กระบวนการความคิด การรับรู้ตนเอง การประเมินความสามารถ ความรู้สึกที่ดีต่อ การเล่นหรือการกีฬา สร้างสังคม ความรักสามัคคี การมีน้ำใจเป็นนักกีฬา สร้างความสนุกความ ทำทายตลอดเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม สร้างความรู้สึกกระตือรือร้น และมุ่งมั่นในการกีฬา หรือการเล่นกีฬา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้

๑. ความหมายของบริหารจัดการความรู้

Stair (๒๐๐๑, ๒๐๒) กล่าวว่า การบริหารจัดการความรู้ เป็นกระบวนการ รวบรวม จัดการ ความรู้ ความชำนาญไม่ว่าความรู้นั้นจะอยู่ในคอมพิวเตอร์ ในกระดาษหรือตัวบุคคล โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อจัดการให้บุคลากรได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมจากเดิม โดยให้เกิดประสบการณ์และความชำนาญเพิ่มขึ้น

Tiwana (๒๐๐๐, ๕) ให้ความหมายการบริหารจัดการความรู้ว่า หมายถึง การจัดการ ความรู้ในองค์กร สำหรับงานด้านธุรกิจ

Laudon (๒๐๐๐, ๔๓๕) กล่าวถึง Knowledge Management ว่า การบริหารจัดการ ความรู้ในองค์กรมีความสำคัญเป็นพิเศษในองค์กรที่มีลักษณะการบริหารงานแบบแบนราบ และ แบบเครือข่าย ซึ่งในการจัดการในระดับต่างๆ จะมีการจัดการแยกแยะความจริงในส่วนที่จะสามารถ นำมาช่วยสมาชิกในทีม ในการพัฒนางานในหน้าที่ รวมทั้งการแบ่งปันข้อมูล เพื่อพัฒนางานใน ส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันด้วย

วีรวัช มาฆะศิริรานนท์ (๒๕๔๒, ๗๗-๗๘) กล่าวถึง การบริหารจัดการความรู้ ว่าการบริหารจัดการ ความรู้เป็น กระบวนการบริหารรูปแบบใหม่ที่เน้นในด้านการพัฒนากระบวนการ ความรู้ไปกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยทุกกระบวนการจะต้องสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ ที่เป็นผลมาจากการขยายวง และการประสานความร่วมมือรวมถึงการฉลาดคิดไปตลอดทั่วทั้งองค์กรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเท่ากับว่า องค์กรที่มีการบริหารจัดการความรู้นี้เป็นระบบ ก็จะเกิดเป็นโอกาสอันสำคัญต่อการพัฒนาให้เป็นองค์กรที่เปี่ยมไปด้วการทำงานอย่างฉลาดคิดและสร้างสรรค์ในที่สุด ทำให้องค์กรนั้นสามารถเผชิญกับการแข่งขันและการ เปลี่ยนแปลงในทุกๆ รูปแบบ และสามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหมดได้เป็นอย่างดี

ศรันย์ ชูเกียรติ (2541, 14) การจัดการองค์ความรู้ในองค์กร หมายถึง การจัดการและรักษา ระดับในการจัดเก็บองค์ความรู้ในองค์กรให้เป็นระบบ เป็นระเบียบ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในทางปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการความรู้ คือ ระบบบริหารจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ครอบคลุมง่ายต่อการเรียกใช้ จัดเก็บตามความต้องการเก็บรักษาความรู้ให้ควบคู่กับองค์กรตลอดไป โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการกลับด้านบน

๒. เหตุผลของการนำบริหารจัดการความรู้มาใช้

เหตุผลของการนำบริหารจัดการความรู้ มาใช้มี ๓ ประการ ได้แก่

๒.๑ การเปลี่ยนแปลงเทคนิคในการบริหารงาน เทคนิคในการบริหารงานแบบเก่า เช่น การบริหารงานโดยรวม (TQM) การรีเ็นจิเนียริง (Re-engineering) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารองค์กร แต่เทคนิค เหล่านี้ไม่สามารถพัฒนาความชาญฉลาดขององค์กรได้ จึงได้นำการบริหารจัดการความรู้เข้ามาใช้

๒.๒ ความเปลี่ยนแปลงด้านการตลาด ในการแข่งขันทางด้านการตลาดเทคนิค การขายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ดังนั้นเพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจจึงต้องมีการพัฒนาฐานความรู้ในองค์กร

๒.๓ ลดความผิดพลาดในการแข่งขันด้านการตลาด รวมถึงการลดขนาดองค์กร เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒.๔ สร้างวิปฏิบัติที่ดีที่สุด ช่วยให้องค์กรลดงบประมาณในการทำงานได้

๒.๕ การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อสร้างความสำเร็จในองค์กรกลับด้านบน

๓. วัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความรู้

๓.๑ เพื่อปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานทางธุรกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๓.๒ เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ

๓.๓ เพื่อเป็นการปรับปรุงเทคนิค กระบวนการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนำความรู้นั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

๔. องค์ประกอบของการบริหารจัดการความรู้

๔.๑ คน (People) หมายถึง พนักงาน ลูกจ้าง ลูกค้า หรือผู้ที่มีผลกระทบกับองค์กร KM จะรวบรวมว่าใครเชี่ยวชาญในด้านใดบ้างถ้ามีงานใหม่เข้ามาจะมอบหมายให้ใครเป็นผู้รับผิดชอบ

๔.๒ สถานที่ (Place) หมายถึง ที่ที่ทุกคนในองค์กรสามารถระดมความคิดร่วมกันได้ อาจอยู่ในรูปของเว็บบอร์ด การประชุมทางไกล หรือ โปรแกรมออนไลน์อื่นๆ ก็ได้

๔.๓ ข้อมูล (Thing) หมายถึง ทุกสิ่งที่น่าสนใจและให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลเหล่านั้น ได้โดยง่าย การวิเคราะห์ แยกแยะหมวดหมู่ของข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญ

๕. องค์ประกอบหลักในการพัฒนาการบริหารจัดการความรู้

๕.๑ ผู้นำ (Leadership) หัวหน้า หรือผู้บริหารในองค์กรจะต้องเป็นผู้นำในเรื่องนี้ทำให้เป็นตัวอย่างและขยายต่อให้พนักงานองค์กรรับทราบและปฏิบัติตามต่อไป

๕.๒ วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมในองค์กรเป็นเรื่องสำคัญ หากผู้นำมีความชัดเจน เต็มใจจริงจังในการจัดการความรู้เป็นตัวอย่างปฏิบัติที่ดี มีการกระจายงาน มีความเข้าใจงานทุกส่วนขององค์กรเป็นอย่างดีแม้จะไม่ได้ลงมือปฏิบัติเอง มีเวลาเพียงพอให้กับพนักงานและองค์กรจะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างวัฒนธรรมที่ดีให้กับพนักงานในองค์กร

๕.๓ การเข้าถึงแหล่งความรู้ (Access) ต้องเข้าถึงได้ตรงตามความต้องการทันเวลา และทันสมัย

๕.๔ เทคโนโลยี (Technology) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการ

๕.๕ วัฒนธรรมการเรียนรู้ (Learning Culture) เรื่องนี้ดูเหมือนจะเป็นแค่ความฝัน แต่ทุกอย่างจะเป็นความจริงได้ถ้าเริ่มต้นทำกันอย่างจริงจัง การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ต้องเริ่มจากฝ่ายบริหารระดับสูง และ ไประดับลงมาถึงพนักงานระดับล่าง เพราะเรื่องของการจัดการความรู้ไม่สามารถทำได้ จากคนเพียงคนเดียว หรือ กลุ่มคนกลุ่มเดียวแต่จะต้องทำให้ได้ทั้งองค์กร นอกจากนี้ยังเป็นการเก็บความรู้ไว้กับองค์กร เพราะมีการบันทึกแบบมีแบบแผนและขั้นตอนไว้แล้ว เมื่อพนักงานหรือคนสำคัญในองค์กร ลาออก เสียชีวิต หรือเกษียณองค์กรก็จะไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมคนเข้ามาใหม่ต่อไป

๕.๖ บรรยากาศอิสระ แต่จริงจัง ไม่เชิงบังคับ แต่มีกรอบปฏิบัติ และต้องทำอย่างสม่ำเสมอ

๖. ขั้นตอนการพัฒนา Knowledge Management ประกอบด้วย (นฤมล พุกขศิลป์ และ พัชรา หาญเจริญกิจ, 2543 : 66)

- ๖.๑ การจัดหาหรือการสร้างความรู้ (Knowledge Creation Acquisition)
- ๖.๒ การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Organization Storage)
- ๖.๓ การเผยแพร่ความรู้ (Knowledge Distribution)
- ๖.๔ การใช้โปรแกรมการจัดการความรู้ (Knowledge Application)

๗. กระบวนการในการสร้าง Knowledge Management (Tiwana, 2000 : 100) ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ

- ๗.๑ Infrastructural Evaluation ขึ้นการวางโครงสร้างพื้นฐานของการจัดการความรู้
- ๗.๒ KM System analysis, Design and Development ขึ้นการประเมินระบบการจัดการความรู้การออกแบบและการพัฒนา
- ๗.๓ System Development ขั้นตอนการพัฒนาระบบที่ได้มีการประเมินแล้ว
- ๗.๔ Evaluation ขึ้นการประเมินระบบการจัดการความรู้ที่ได้สร้าง

๘. แนวทางการพัฒนา Knowledge Management

- ๘.๑ กำหนดให้มีหัวหน้าคณะทำงาน (Chief Knowledge Officer) หรือ การสร้างทีมงานในแต่ละสาขาร่วมกันพัฒนากระบวนการทำงาน
- ๘.๒ ระบุข้อมูลหรือความรู้ที่ต้องการใช้เพื่อการตัดสินใจให้ชัดเจน
- ๘.๓ จัดทำ Workflow พัฒนาการระบบการทำงาน โดยการสร้างความรู้ การรวบรวมและการจัดเก็บ เพื่อเชื่อมโยงไปยังผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการ ดังกล่าวโดยให้คนในองค์กรมีส่วนร่วมมากขึ้นในการปรับปรุง Workflow
- ๘.๔ การสร้างและการถ่ายทอดความรู้ของบุคคลในองค์กร จะช่วยแก้ปัญหาให้งานสำเร็จและมีประสิทธิภาพขึ้น
- ๘.๕ พัฒนาศูนย์ข้อมูลโดยอาศัยทักษะ การถ่ายทอดหรือ การเคลื่อนย้ายความรู้
- ๘.๖ ทำระบบเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญเพื่อการประสานงานความร่วมมือ และการส่งเสริมการใช้ความรู้ร่วมกัน

๕. กระบวนการของ Knowledge Management

Turban และคณะ ได้เสนอกระบวนการของ Knowledge Management ประกอบด้วย การสร้าง การจัดและเก็บ การเลือกหรือกรองการกระจายการใช้ และการติดตาม/ตรวจสอบเหมือน ความรู้ ยีน ภูสุวรรณ (2546) แบ่งขั้นตอนการทำเหมืองความรู้ (KDD – Knowledge Discovery in Databases) ไว้ดังนี้

๕.๑ ถูกล้างข้อมูล (Data cleaning) โดยนำข้อมูลที่มีค่าเป็นศูนย์ ข้อที่ขาด ข้อมูล ขยะ และข้อมูลที่ไม่แน่นอนออกไป

๕.๒ รวบรวมข้อมูล (Data integration) โดยรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่งเก็บข้อมูล

๕.๓ คัดเลือกข้อมูล (Data selection) โดยเลือกเฉพาะข้อมูลที่ต้องการนำมาวิเคราะห์

๕.๔ แปลรูปข้อมูล (transformation) โดยรวมกลุ่มข้อมูล เช่น ข้อมูลการขายรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือ ข้อมูลทั่วไป เช่น อายุของประชากรวัยรุ่น ประชากรวัยกลางคน และ ประชากรสูงอายุ

๕.๕ Data mining โดยประยุกต์วิธีการขุดค้นข้อมูลที่ดึงรูปแบบที่ซ้ำๆ กัน และเป็น รูปแบบที่น่าสนใจออกมา สมมติว่าร้านค้าสะดวกซื้อแห่งหนึ่งเก็บข้อมูลการขายรายวัน และนำมา วิเคราะห์ พบว่า เมื่อลูกค้าซื้อกาแฟก็มักจะซื้อขนมปังควบคู่ด้วย (นี่เป็นรูปแบบที่ค้นพบได้ใน ขั้นตอนการทำ Data Mining) ทางบริษัทสามารถนำกลยุทธ์นี้ไปปรับวิธียขาย เพื่อดึงความสนใจของ ลูกค้ามากขึ้นได้

๕.๖ ประเมินรูปแบบ (pattern evaluation) ซึ่งรูปแบบที่น่าสนใจควรเป็นสิ่งที่มีผู้ใช้ เชื้อถือได้ หรือยืนยันสมมติฐานที่มีเหตุผล

๕.๗ นำเสนอความรู้สู่ผู้ใช้ (knowledge presentation)

๑๐. เครื่องมือที่ใช้ในการทำ Knowledge Management ระบบสารสนเทศ (ศรัณย์ ชูเกียรติ, 2541: 16-21) ประกอบด้วย

๑๐.๑ ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation System: OAS) มุ่งอำนวยความสะดวกหรือเพิ่มผลผลิตในการทำงานของบุคลากรที่ทำงานด้านสารสนเทศในสำนักงาน ซึ่ง กิจกรรมที่ทำ ได้แก่

๑๐.๑.๑ การจัดการงานเอกสาร คือ การจัดเตรียมเอกสารที่จะเป็นในการ ปฏิบัติงานปกติ

๑๐.๑.๒ การจัดตารางการทำงาน คือ การจัดทำตารางเวลา การนัดหมาย

๑๐.๑.๓ การติดต่อสื่อสาร คือ การติดต่อสื่อสารภายในและภายนอกองค์กร

๑๐.๑.๔ การจัดการข้อมูล คือ การนำเอาข้อมูลต่างๆมาทำการวิเคราะห์

๑๐.๒ ระบบสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Work System: KWS) เป็นระบบสารสนเทศที่ใช้สนับสนุนการทำงานของบุคคลที่ทำงานด้านการสร้างองค์ความรู้ (Knowledge worker) ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งการคิดค้น ค้นคว้า และวิจัย

๑๐.๓ ระบบสนับสนุนการทำงานกลุ่ม (Group Collaboration System: GCS) กับหน้าที่ในการใช้องค์ความรู้ ร่วมกันในองค์กร ปัจจุบันองค์กรส่วนใหญ่เป็นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม บางครั้ง เรียกว่า Groupware จึงเป็นระบบที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ในร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่งเป็นการรวมเอาเทคโนโลยีด้านเครือข่าย ฐานข้อมูล และอีเมลล์รวมเข้าด้วยกัน

๑๐.๔ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ทำหน้าที่ในการจัดเก็บองค์ความรู้ในองค์กรและการนำมาใช้ในภายหลังเป็นระบบที่พัฒนาให้คอมพิวเตอร์สามารถทำงานแบบที่ต้องใช้ปัญญาเหมือนกับมนุษย์ได้ เช่น หุ่นยนต์ การทำความเข้าใจภาษาธรรมชาติ ระบบผู้เชี่ยวชาญและระบบฐานข้อมูล

กรณีศึกษาเทคโนโลยี ซาลี วรกุลพิพัฒน์ และ ฉนวนวรรณ สิ้นธุภิญโญ (2544, 42) กล่าวว่า การจัดทำ KM ที่ดีนั้นจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีที่สำคัญ ๕ อย่าง เข้าช่วย ได้แก่

๑. Business Intelligence ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ทางธุรกิจเพื่อเป็นประโยชน์กับองค์กร เช่นเดียวกับการทำ e-Business เช่นนำข้อมูลที่รวบรวมมาทั้งหมดจากรูปแบบต่าง ๆ มาทำการ Mining เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล เทคโนโลยีตรงนี้ได้แก่ OLAP หรือ Data Mining เป็นต้น

๒. Collaboration เป็นการผสมผสานการใช้ Tool หลายๆตัวเข้าด้วยกันในการจัดเก็บข้อมูลเช่น Excel, Word และ Text File เนื่องจากข้อมูลจำนวนมากถูกจัดเก็บในรูปแบบที่ต่างกัน ตามความเหมาะสม เช่น ข้อมูลนิ่ง หรือข้อมูลที่ต้องเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ย่อมใช้ Tool ในการจัดการที่ต่างกัน

๓. Knowledge Transfer เป็นวิธีการถ่ายทอดวิชาความรู้ในรูปแบบ e-Learning ว่าทำอะไรถึงจะทำให้ผู้ใช้ระบบมีความเข้าใจในข้อมูลเหล่านี้ หรือทำอะไรให้พนักงานใหม่สามารถเรียนรู้งานของพนักงานที่ลาออกไปแล้วได้ด้วยตนเองอย่างรวดเร็ว เช่น เรียนรู้ระเบียบหน้าที่ต่างๆ หรือเรียนรู้งานและวิธีการแก้ปัญหาในงานนั้นที่พนักงานคนเก่าได้บันทึกเก็บไว้

๔. Knowledge Discovery เป็นการหาวิธีที่จะเข้าถึงส่วนต่าง ๆ ที่ไม่เคยเข้าถึงมาก่อน ซึ่งข้อมูลสำคัญบางอย่างอยู่ใน Platform ที่เข้าถึงยากสำหรับทุกคนหรือถูกกันด้วย Password เช่น SAP ดังนั้นจึงต้องหาวิธีสกัดข้อมูลเหล่านี้ออกมาในรูปแบบที่เข้าถึงได้ทุกคน

๕. Expertise Location ช่วยในการหาว่าใครในองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องใด เนื่องจากการเก็บข้อมูลบุคคลในองค์กร และผลงานของคนๆ นั้น ย่อมสามารถวิเคราะห์ออกมาได้ว่าใครถนัดเรื่องอะไร

๑๑. เทคโนโลยีสนับสนุน เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทในการบริหารจัดการความรู้ประกอบด้วย (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2546 : 105)

๑๑.๑ เทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology) ช่วยให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่ายขึ้นรวมถึงสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้

๑๑.๒ เทคโนโลยีการทำงานร่วมกัน (Collaboration Technology) ช่วยให้ประสานการทำงานร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพลดอุปสรรคในเรื่องระยะทาง

๑๑.๓ เทคโนโลยีการจัดเก็บ (Storage technology) ช่วยในการจัดเก็บและจัดการความรู้ต่างๆ

๑๒. ประโยชน์ของ Knowledge Management

๑๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร

๑๒.๒ ป้องกันการสูญหายของภูมิปัญญา ในกรณีที่บุคลากรเกษียณอายุ ลาออก หรือเสียชีวิต

๑๒.๓ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและความอยู่รอด

๑๒.๔ เป็นการลงทุนในต้นทุนมนุษย์ ในการพัฒนาความสามารถที่จะแบ่งปันความรู้ที่ได้เรียนรู้มาให้กับคนอื่นๆ ในองค์กร และนำความรู้ไปปรับใช้กับงานที่ทำอยู่ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เป็นการ พัฒนาคคน และพัฒนาองค์กร

๑๒.๕ ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจและวางแผนดำเนินงานให้รวดเร็วและดีขึ้น เพราะมีสารสนเทศ หรือแหล่งความรู้เฉพาะที่มีหลักการ เหตุผลและน่าเชื่อถือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ

๑๒.๖ ผู้บังคับบัญชาสามารถทำงานเชื่อมโยงกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น ช่วยเพิ่มความกลมเกลียวในหน่วยงาน

๑๒.๗ เมื่อพบข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน ก็สามารถหาวิธีแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

๑๒.๘ แปรรูปความรู้ให้เป็นทุน ซึ่งเป็นการสร้างความท้าทายให้องค์กรผลิตสินค้าและบริการจากความรู้ที่มี เพื่อเพิ่มคุณค่า และรายได้ให้กับองค์กร

๑๒.๙ เพื่อการสร้างสรรค และบรรลุเป้าหมายของจินตนาการที่ยิ่งใหญ่

- ๑๒.๑๐ เปลี่ยนวัฒนธรรม จาก วัฒนธรรมอำนาจ / แนวคิง ผู้ วัฒนธรรมความรู้ / แนวราบ
- ๑๒.๑๑ ความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น
- ๑๒.๑๒ การจัดการความรู้ช่วยให้องค์กรมีความเข้าใจลูกค้า แนวโน้มของการตลาด และการแข่งขันทำให้เพิ่มโอกาสในการแข่งขัน
- ๑๒.๑๓ การพัฒนาทรัพยากรคนทางปัญญาเป็นการพัฒนาความสามารถขององค์กรในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรคนที่มีอยู่
- ๑๒.๑๔ การยกระดับผลิตภัณฑ์ การนำการจัดการความรู้มาใช้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและบริการ
- ๑๒.๑๕ การบริหารลูกค้า การศึกษาความสนใจและความต้องการของลูกค้าจะเป็นการสร้างความพึงพอใจและเพิ่มยอดขาย และการสร้างรายได้
- ๑๒.๑๖ การลงทุนทางทรัพยากรบุคคล การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันการเรียนรู้ร่วมกัน

ยุทธศาสตร์/นโยบายหลัก ของกองทัพบก, นโยบายด้านการฝึก, แผนการฝึก, คำสั่งการฝึก, การพัฒนาความทันสมัยด้านการฝึก, การสนับสนุนการฝึก และ คำแนะนำด้านการฝึก ของกองทัพบก ปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗

๑. ยุทธศาสตร์/นโยบายหลัก ของกองทัพบก

“๒๕๕๗ ปีแห่งการเตรียมความพร้อมกองทัพบกไปสู่อนาคต”

(The Royal Thai Army's Preparatory Year Towards the Future)

สำหรับการนับถอยหลังเพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations: ASEAN) หรือ ประชาคมอาเซียน อย่างเต็มรูปแบบ ตามที่ได้มีการร่วมลงนามในปฏิญญาให้เป็นประชาคมเดียวกัน ให้สำเร็จภายใน พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ส่งผลให้ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มศักยภาพในด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง และขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ รวมถึงให้อาเซียนมีความแข็งแกร่ง มีภูมิฐานที่ดี ในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ระดับโลก

นอกจากนี้ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และ บรูไน ต่างก็ได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อรองรับความร่วมมือ ความเปลี่ยนแปลง และผลกระทบจากการรวมตัว

กันของประเทศสมาชิกอาเซียน ในด้านต่างๆ ทั้ง ๓ ประชาคมย่อย ซึ่งได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community: APSC), ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio - Cultural Community: ASCC)

ประเทศไทย หนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน ก็ได้มีการเตรียมการและเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ของ องค์กร หน่วยงาน ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจเอกชน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของประชาชนคนไทย มาอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และด้านความมั่นคง เพื่อรองรับโอกาส (Opportunity) วิฤติ (Critical) และความท้าทาย (Challenge) จากการรวมตัวของประเทศสมาชิกอาเซียน ในปี ๒๕๕๘ ทั้งด้านความร่วมมือ ด้านการยอมรับ ด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านความแข็งแกร่ง ด้านภูมิคุ้มกันและภูมิต้านทานที่ดี เพื่อการรับมือกับปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆ

กองทัพบก ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักด้านความมั่นคงของประเทศหน่วยงานหนึ่ง ได้มีการเตรียมการและเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เช่นกัน โดยได้ดำเนินการพัฒนาและขับเคลื่อนกองทัพบกในแต่ละปีมาโดยตลอดอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านการฝึก และด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีความพร้อม โดยในปี ๒๕๕๔ ได้กำหนดให้ “เป็นปีแห่งการพัฒนาการของกองทัพบก” ต่อมาในปี ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้ “เป็นปีแห่งการพัฒนาบุคลากรของกองทัพบก” และในปี ๒๕๕๖ ได้กำหนดให้ “เป็นปีแห่งการพัฒนาการบริหารจัดการและการฝึกที่มุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์” สำหรับในปี ๒๕๕๗ ได้กำหนดทิศทางการพัฒนากองทัพบก ให้มีความพร้อมสู่อุทกต ในด้านความทันสมัย ด้วยเทคโนโลยี โดยให้ทุกสายงานพิจารณานำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในกระบวนการทำงาน หรือพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้มีความทันสมัย ทั้งด้านบุคลากร เครื่องมือสถานที่ มุ่งสู่การเป็นกองทัพที่ทันสมัย มีมาตรฐานในระดับสากล และเป็นที่ยอมรับของมิตรประเทศ

การเตรียมความพร้อมของกองทัพบกในปี ๒๕๕๗ สู่อุทกต ในด้านความทันสมัย ด้วยเทคโนโลยี นับเป็นวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและเฉียบแหลมของผู้นำกองทัพ ซึ่งมองเห็นความสำคัญในด้านเทคโนโลยี และปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่อง และมีมากมายหลากหลายสาขา สามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้งานในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม ทั้งด้านการพัฒนาโครงสร้างการจัดองค์กรหน่วยงานให้มีความเหมาะสม กะทัดรัด คล่องตัว และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ไม่เกิดความซ้ำซ้อน สับสน เทอะทะ อู้ยอ้าย ลุ่มลาม และความสิ้นเปลือง ด้านการพัฒนาระบวนการบริหารจัดการและการทำงานให้

เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความสะดวก ความถูกต้อง ความรวดเร็ว และความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ด้านการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า มีความรู้ ความสามารถ มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบ และมีศักยภาพในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) นับเป็นกุญแจสำคัญและเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัยและเกิดประสิทธิภาพ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในด้านการบริหารจัดการ (Management) ด้านกระบวนการทำงาน (Process) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ด้านสวัสดิการและการบริการตนเอง (Welfare and Self Service) องค์กรใดสามารถนำเอาข้อมูลสารสนเทศมาใช้งานได้อย่างเต็มที่ ก็จะสามารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว ความสะดวก ความถูกต้อง ความรวดเร็ว และเกิดความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหารองค์กรใดสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหาร (Executive Decision Support) ขององค์กรอย่างเต็มที่ ก็จะทำให้ทราบถึงสถานภาพขีดความสามารถ และประสิทธิภาพขององค์กร ว่ามีความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้า ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวอย่างไร ทราบถึงศักยภาพของบุคลากร ว่าใครมีความรู้ ความสามารถ มีความเหมาะสมกับงานหรือไม่เพียงใด และสามารถบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนา ปรับปรุง โครงสร้างองค์กร และการปรับเปลี่ยนบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน (Put the right man to the right job) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพขององค์กรให้สูงขึ้น มีความสามารถในการแข่งขัน มีมาตรฐานการทำงานในระดับสากล มีความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับคนทั่วไป

ดังนั้น การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาองค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรจะต้องนำมาใช้ให้ครอบคลุมทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านกระบวนการทำงาน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านสวัสดิการและการบริการตนเอง เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจ สั่งการ ติดตาม ควบคุม และกำกับดูแลองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว และทันเวลา ด้านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ระเบียบ และมีแบบแผน เพื่อให้การทำงานมีมาตรฐาน มีความถูกต้องเที่ยงตรง และเป็นไปตามกำหนดเวลา ไม่เกิดความซ้ำซ้อน และความสิ้นเปลืองแรงงานคน ทรัพยากร และงบประมาณ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับได้รับการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนความเจริญก้าวหน้า และการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรมชาติจากผู้บริหารฯ ซึ่งพิจารณาจากข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น ส่วนด้านสวัสดิการและการ

บริการตนเองนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ในองค์กร สามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ต่างๆ สามารถเข้าถึงการบริการและสวัสดิการต่างๆ ตามสิทธิผ่านระบบสารสนเทศด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่บริการ มีแต่หน้าจอคำแนะนำขั้นตอนการใช้บริการแบบตู้กดเงิน ATM เท่านั้น เพื่อลดงานด้านธุรการขององค์กร และเป็นการพัฒนาเสริมสร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบของตนเอง ตลอดจนเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

นอกจากการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาองค์กรแล้ว เรายังสามารถที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการและประยุกต์ใช้กับงานสำคัญในด้านต่างๆ ทางทหาร ได้อย่างเหมาะสม และทำให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เช่น ด้านการส่งกำลังบำรุง (Logistic) ด้านการปฏิบัติการทางทหาร (Military Operations) และด้านการฝึกศึกษา (Training and Education)

ระบบส่งกำลังบำรุง (Logistic System) นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีสถานที่ตั้งของหน่วยย่อยกระจายอยู่ทั่วประเทศ และมีการปฏิบัติการกิจต่างๆ ครอบคลุมพื้นที่กว้างขวาง การส่งกำลังบำรุงจะต้องมีเสถียรภาพ ความมั่นคง ปลอดภัย ความต่อเนื่อง และทันเวลา ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการตรวจสอบ การควบคุมสถานภาพ และการขนส่งที่ดี เพื่อไม่ให้เกิดสภาพความขาดแคลน ความคับคั่ง และความสิ้นเปลือง ดังนั้น การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาประยุกต์ใช้ในงานด้านส่งกำลังบำรุง และการเคลื่อนย้ายกำลังในการปฏิบัติการกิจต่างๆ จึงมีความเหมาะสม โดยเฉพาะการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์ (Centralization Management) เพื่อสามารถตรวจสอบ ควบคุมสิ่งอุปกรณ์ และยุทธโปกรณ์ต่างๆ ซึ่งกระจายอยู่ตามหน่วยย่อยทั่วประเทศ ให้อยู่ในสถานภาพความพร้อมรบ พร้อมใช้งาน และสามารถระดมทรัพยากรได้อย่างทันเวลาตามความต้องการ นอกจากนี้การเคลื่อนย้ายกำลังพลและยุทธโปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะด้านภูมิสารสนเทศ (Geo Informatics System; GIS) และการใช้ อุปกรณ์แสดงตำแหน่งบนพื้นผิวโลก (Global Positioning System; GPS) จะช่วยในการวางแผน ควบคุม กำกับ ดูแลการเคลื่อนย้ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ตรงเวลา ปลอดภัย ลดความสิ้นเปลือง และความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น

การปฏิบัติการทางทหาร (Military Operations) ในยุคปัจจุบันซึ่งจะต้องเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ๆ รวมถึงการปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ใช่สงคราม (Military Operations Other Than War: MOOTW) จำเป็นจะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการและประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีทางทหารต่างๆ เช่น ระบบลาดตระเวน (Reconnaissance System) ระบบเฝ้าตรวจ (Surveillance System) ระบบตรวจดักจับ (Sensor System) ระบบควบคุมระยะไกล (Remote Control System) ระบบรับ-ส่งข้อมูลดาวเทียม (Remote Sensing System) ระบบอาวุธอัตโนมัติ

(Automatic Weapon System) และระบบควบคุมบังคับบัญชา (CI System) เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศจากระบบต่างๆ มาประมวลผล หรือแสดงภาพให้สามารถเห็นภาพพื้นที่ปฏิบัติการ สามารถติดตามสถานการณ์ได้อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เกิดความได้เปรียบต่อฝ่ายตรงข้าม สามารถควบคุม สั่งการ และปฏิบัติการกิจได้สำเร็จ สามารถป้องกันหรือลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น ที่สำคัญการนำเอาเทคโนโลยีต่างๆ เหล่านี้มาใช้งาน จะต้องไม่เป็นภาระเกินความจำเป็นต่อผู้ปฏิบัติงาน

การเตรียมความพร้อมของกองทัพ นอกจากการเตรียมกำลังรบ ในด้านองค์กรและยุทธโศปกรณ์แล้ว การเตรียมกำลังคน (Man Power) นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการและประยุกต์ใช้กับงานด้านการฝึกศึกษา (Training and Education) เพื่อเตรียมความพร้อมของกำลังคนนั้น ถือเป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมมากหนทางหนึ่งในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management; KM) ขององค์กร เพื่อรวบรวมความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาสร้างเป็นองค์ความรู้ เผยแพร่ และถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ไปยัง รุ่นสู่รุ่น สืบทอดต่อเนื่องกันไป

นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการด้านการศึกษา การเรียน การสอน ผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศ โดยเฉพาะระบบการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกว่า ระบบ e-Learning มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการต่างๆ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และรวดเร็วทันต่อการเปลี่ยนแปลงของแนวโน้มและสถานการณ์ของโลก เป็นการเปิดช่องทางและโอกาสในการเข้าสู่ระบบการศึกษาได้กว้างขวางไร้ข้อจำกัด ด้านเวลา สถานที่ และระยะทาง (any where any time) ผู้เข้ารับการศึกษาสามารถเรียน ทบทวน ซ้ำแล้ว ซ้ำอีก โดยใช้เวลานอกราชการ และผู้ที่สนใจศึกษาสามารถศึกษาในรูปแบบสหวิทยาการ ได้อย่างหลากหลายสาขาวิชา หลากๆ หลักสูตรพร้อมๆ กันในห้วงเวลาเดียวกัน โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามแนวทางรับราชการ และในอนาคตบางหลักสูตรสามารถนำหน่วยกิตการศึกษาไปเทียบโอนกับหลักสูตรในสถาบันการศึกษาภายนอก ที่มีข้อตกลงความร่วมมือทางการศึกษา เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามหลักสูตรเพิ่มพูนคุณวุฒิ หรือวิทยฐานะ

ด้วยเหตุนี้ การฝึกปฏิบัติการ และการซ้อมรบ จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นของหน่วยทหาร ซึ่งจะต้องมีความพร้อมในการปฏิบัติการยุทธ์ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการฝึกทั้งระดับบุคคล และระดับหน่วย ตั้งแต่ การฝึกยิงปืนเลเซอร์ (Laser Gun)

ซึ่งสามารถแสดงผลการยิงรายบุคคล และประมวลผลสถิติเป็นรายหน่วย เพื่อการประเมินจิต
 ความสามารถ สมรรถนะ ความแม่นยำ และศักยภาพของหน่วยในด้านการใช้อาวุธประจำกาย การ
 ฝึกประลองยุทธ์ด้วยปืนเลเซอร์ (War Game) เพื่อการประเมินจิตความสามารถ สมรรถนะ
 และศักยภาพในการปฏิบัติการรบของหน่วย การฝึกแก้ปัญหาที่บังคับการ (Command Post
 Exercise: CPX) ด้วยระบบจำลองยุทธ์ (Battle Simulation System) เป็นการฝึกจำลองสถานการณ์
 รบด้วยระบบสารสนเทศ เพื่อการแก้ปัญหาของผู้บังคับหน่วยและฝ่ายอำนวยการ เพื่อการประเมิน
 ความรู้ความสามารถ สมรรถนะ และศักยภาพในขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ ในการรบ
 รวมถึงการตัดสินใจของผู้บังคับหน่วย ระบบจำลองยุทธ์บางระบบ นอกจากจะใช้ในทดสอบและ
 ประเมินผลการปฏิบัติของผู้บังคับหน่วย ฝ่ายอำนวยการ และเจ้าหน้าที่กองบังคับการแล้ว
 ยังสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินแผนยุทธการต่างๆ ว่ามีความเหมาะสม และความ
 เป็นไปได้เพียงใด ตลอดจนการนำมาประยุกต์ใช้ในการฝึกความชำนาญในสถานการณ์รูปแบบ
 ต่างๆ โดยเฉพาะการปฏิบัติการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการฝึกดังกล่าว สามารถทำการฝึกซ้ำๆ จน
 เกิดความเชี่ยวชาญ และความชำนาญ โดยไม่ต้องใช้กระสุนจริง ให้สิ้นเปลืองงบประมาณ
 ไม่จำเป็นต้องใช้กำลังพลแสดงเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือฝ่ายเดียวกันเต็มรูปแบบ ไม่ต้องเคลื่อนย้าย
 หน่วย ยุทโธปกรณ์ และกำลังพล ไปฝึกซ้อมในสนาม ไม่ต้องห่วงสภาพ ลม ฟ้าอากาศ ซึ่งเป็น
 อุปสรรคในการฝึกซ้อมจริง ที่สำคัญ ข้อมูลการฝึกต่างๆ ทั้งระดับบุคคลและหน่วย ด้วยระบบ
 สารสนเทศจะถูกเก็บบันทึก และสามารถนำมาตรวจสอบ นำมาอ้างอิง หรือใช้ประโยชน์ในอนาคต
 ได้ตลอดเวลา

ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของกองทัพบกในปี ๒๕๕๗ อยู่นาคต โดยเฉพาะในปี
 ๒๕๕๘ ซึ่งประเทศไทยจะต้องก้าวเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ ตามที่ได้มีการร่วมลง
 นามในปฏิญญาให้เป็นประชาคมเดียวกันนั้น ทิศทางการพัฒนากองทัพบกให้มีความพร้อมสู่
 อนาคต ในด้านความทันสมัย ด้วยเทคโนโลยี โดยให้ทุกสายงานพิจารณานำเทคโนโลยีที่เหมาะสม
 มาใช้ในกระบวนการทำงาน หรือพัฒนาหน่วยงาน เพื่อให้มีความทันสมัย ทั้งด้านบุคลากร
 เครื่องมือ และสถานที่ จึงควรพิจารณานำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาประยุกต์ใช้ในการเตรียมความ
 พร้อมของกองทัพเป็นลำดับแรก เพื่อมุ่งสู่การเป็นกองทัพที่ทันสมัย มีมาตรฐานในระดับสากล
 และเป็นที่ยอมรับของมิตรประเทศ

๒. การพัฒนาความทันสมัย

ความทันสมัย คือ ความพร้อมรบในอนาคต การพัฒนากองทัพเป็นการดำเนินการที่ไม่มีการยุติ ต้องทำไปตลอดเวลาที่ผ่านไป เพื่อให้กองทัพมีความพร้อมรบอยู่เสมอ ความทันสมัยมี ๒ ด้าน คือ ๑) ความทันสมัยทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยี และ ๒) ความทันสมัยทางด้านความคิด

ทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีนั้น ต้องพยายามจัดหาสิ่งที่มีสมรรถนะและขีดความสามารถสูงมาใช้ในกองทัพเท่าที่ความสามารถทางงบประมาณจะเอื้ออำนวย อาวุธยุทโธปกรณ์ที่นำมาใช้ต้องดีกว่าหรืออย่างน้อยต้องทัดเทียมกับสิ่งที่กองทัพประเทศเพื่อนบ้านมีใช้ เพราะการรบคงไม่ข้ามเขตไปรบกับประเทศอื่นที่อยู่ห่างไกล ส่วนใหญ่ก็คงรบกับประเทศที่อยู่ติดกับเราเป็นหลักทางด้านความทันสมัยด้านความคิด ซึ่งสำคัญกว่าด้านอาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีนั้นๆ ก่อนอื่นต้องส่งเสริมกำลังพลให้มีการคิดที่เป็นระบบที่เรียกกันว่า Critical Thinking หรือ การคิดอย่างมีเหตุผล ไม่ใช่การคิดตามอารมณ์หรือความรู้สึก การพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายกำลังพลลงตำแหน่ง ต้องใช้ระบบคุณความดีหรือ Merit System ไม่ใช่ระบบพรรคพวก รุ่นหรือวงศ์สกุล ซึ่งควรเลิกได้แล้ว เพราะทำให้กองทัพอ่อนแอ

นอกจากนี้กองทัพควรเป็นผู้นำในการต่อต้านคอร์รัปชัน โดยธรรมาภิบาลต่อต้านและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นๆผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการต้องคิดอยู่ตลอดเวลาถึงสถานการณ์โลก สถานการณ์ในภูมิภาคที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และต้องคำนึง อยู่เสมอว่า สงครามในอนาคตจะมีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อจะได้เตรียมการอันจำเป็นเพื่อให้กองทัพพร้อมที่จะเผชิญ

สถานการณ์ดังกล่าว ปัจจุบันมีการพูดถึง Weather Warfare ซึ่งอาจมีการนำลมฟ้าอากาศมาเป็นเครื่องมือในการทำสงคราม เป็นต้นควรจัดให้มีการวิจัยพัฒนาโดยดึงบริษัทเอกชนหรือมหาวิทยาลัยต่างๆ เข้าร่วมดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพที่ได้จากประสบการณ์ และเมื่อพัฒนาสำเร็จแล้วต้องให้บริษัทนั้นๆ เป็นผู้ผลิตส่งให้กับกองทัพ ไม่ใช่เมื่อทำสำเร็จแล้วไปจ้างบริษัทอื่นผลิตเป็นต้น โดยสรุปแล้วความทันสมัยของกองทัพอยู่ที่กำลังพลนั่นเอง หากกำลังพลมีความคิดที่ทันสมัยกองทัพก็ทันสมัย

บทที่ ๓

รูปแบบการฝึกทหารและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหาร

ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลการศึกษา รูปแบบการฝึกทหารและรูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารในปัจจุบัน โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหาข้อมูลเป็นสองส่วน คือ ส่วนข้อมูลการปฏิบัติ และส่วนการสัมภาษณ์/สัมภาษณ์ ประกอบไปด้วย ๓ ประเด็น คือ รูปแบบการฝึกทหาร, รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหาร และ บทสรุป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบการฝึกทหาร

จากสถานการณ์ภัยคุกคามที่ยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในปัจจุบัน ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ ประกอบด้วย ภัยคุกคามทางทหาร ภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร และภัยที่เกิดจากสาธารณภัย และโดยเฉพาะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่ง มุ่งเน้นการคุกคามต่อความปลอดภัยและทรัพย์สินของประชาชน อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงโดยรวมของประเทศ เช่น การปลุกระดมมวลชนของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ และการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ จชต. เป็นต้น ซึ่งรัฐบาลได้พยายามแก้ปัญหาความมั่นคงของชาติตามลำดับ โดยในส่วนของ ทบ. ได้ส่งกำลังทหารเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อดูแลรักษาความเรียบร้อยและเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ดังกล่าว ทบ. ถือว่าการฝึกเป็นเรื่องสำคัญลำดับแรกในยามปกติ

ดังนั้น เพื่อให้การเตรียมกำลังของ ทบ. มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติต่อภัยคุกคามดังกล่าว จึงให้ถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกหน่วยใน ทบ. ต้องให้ความสนใจ และกำกับดูแลงานด้านการฝึกให้เป็นไปตามคำสั่ง นโยบาย อนุมัติหลักการ หลักสูตร หลักนิยม แนวทางที่ ทบ. กำหนด ให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับภารกิจที่หน่วยจะได้รับมอบ การดำเนินการฝึกของทุกหน่วยใน ทบ. จะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญประกอบด้วย การจัด ลำดับความเร่งด่วน การกำหนดผู้รับผิดชอบงานด้านการฝึกของหน่วย การดำเนินการด้านนิรภัยการฝึก การประชาสัมพันธ์งานการฝึก รวมทั้งเน้นย้ำให้หน่วยให้ความสำคัญกับการดำเนินการ Unit School เพื่อให้สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจนถึงขั้นสามารถจัดทำเป็นเอกสารคู่มือประกอบการฝึก Unit School ในแต่ละเรื่อง และหน่วยที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกขยายผลได้อย่างเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้ง ทบ. นอกจากนี้ ยังเน้นย้ำให้หน่วยให้ความสำคัญต่อการฝึกและการแข่งขันหน่วยทหารขนาดเล็ก การฝึกและการแข่งขันหน่วยทหารพราน การฝึกและการ

แข่งขันหน่วย หมู่ ตอน หมวด การฝึกและการแข่งขันหน่วยทหารทรหด ซึ่งในระหว่างปี ๒๕๕๕ ผบ.ทบ. ได้กรุณาสั่งการและให้นโยบายด้านการฝึกที่สำคัญเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงพัฒนาการฝึกของ ทบ. ดังนี้

๑. การฝึกเตรียมความพร้อมของหน่วย ให้มีการนำเสนอออกสู่สังคมอย่างต่อเนื่องทาง ททบ.๕ และสื่อวิทยุของ ทบ. โดยขอให้เตรียมการฝึกไม่น้อยกว่า ๖ เดือน ก่อนจะไปปฏิบัติหน้าที่ ใน จชต. ทั้งการฝึกประจำ การฝึกมาตรฐาน การฝึกในสถานการณ์กองโจร การรบนอกแบบ เป็นต้น ทั้งนี้ให้ ผศ.ทบ. ทภ.,ผบ.นชต.ทบ. เร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒. ในการฝึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกทหารใหม่ และ นศท. ให้มีการระวังป้องกัน เรื่องโรคลมร้อน และความเลียงจากอุบัติเหตุในการฝึก โดยจะต้องมีป้ายข้อความแสดงให้เห็นเด่นชัดเกี่ยวกับโรคลมร้อนและอาการที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้รับการฝึกได้ทราบและระมัดระวังตนเอง เมื่อเกิดอาการ รวมทั้งให้หาวิธีการแก้ไขปัญหาให้ทันเวลา

๓. ในการฝึกเพื่อการสู้รบ จะต้องมุ่งเน้นเรื่องการลดเป้าหมาย การเคลื่อนที่ และการ เข้าที่กำบัง รวมถึงการฝึกยิงข้ามศีรษะ สำหรับการฝึกให้กำลังพลเข้าใจในภาพรวมนั้น สามารถ ดำเนินการได้โดยใช้ตัวกำลังพลเองและการวาดภาพ ไม่จำเป็นต้องใช้ยานพาหนะ ขณะเดียวกันควรมีข้าศึกสมมุติให้เห็นภาพการปฏิบัติ ส่วนการพรายยุทธโศภรณ์ในการฝึกให้เป็นลักษณะเดียวกันทุก คันและให้มีความลึกในการจุด รวมถึงการวางกำลังระดับหมวดและกองร้อย จะต้องมีความลึก เช่นเดียวกัน เพื่อจะได้ปลอดภัยจากการถูกโจมตี ทั้งนี้ ผบ.พัน.จะต้องกำกับดูแลการฝึกของกำลังพล อย่างใกล้ชิด และสอดแทรกความรู้และประสบการณ์ให้กับกำลังพล

๔. ให้ ทภ. และส่วนที่เกี่ยวข้อง ปรับรูปขบวนการเดินแถวทหารในพื้นที่ให้มีระยะต่อ อย่างน้อย 10 เมตร เพื่อลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้น เช่น จากแรงระเบิดและการยิง นอกจากนี้ให้ ผศ. ทบ. นำเรื่องดังกล่าวไปเน้นย้ำในการฝึกต่างๆ

๕. ในการแข่งขันทางยุทธวิธี (หน่วยทหารขนาดเล็ก) ขอให้มีการปรับรูปแบบการ แข่งขันให้สอดคล้องกับสถานการณ์และภัยคุกคามในปัจจุบัน รวมทั้งนำบทเรียนจากการรบในทุก พื้นที่มาแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปบรรจุไว้ใน Unit School ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลดีกับกำลังพลที่ทำการแข่งขันในอนาคต

๖. ในการฝึก Unit School ของหน่วย ขอให้มีการฝึกเป็นหลักสูตรที่ภาควิชาการและการปฏิบัติมีความต่อเนื่องกัน โดยนำหมวดวิชาที่ฝึกประจำวันหรือเรื่องที่มีความสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกัน มาฝึกในคราวเดียวกัน และปรับวิธีการฝึกให้มีความง่าย ไม่ต้องใช้กำลังพลหรืออาวุธยุทธโปกรณ์จริง ไม่ใช้ระยะเวลามาก ทั้งนี้ให้มีการพัฒนานำหลักสูตรต่างๆ เข้าไปในระบบ E-Learning ต่อไปในอนาคตนอกจากนี้ การฝึกของหน่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยกำลังรบ ขอให้ใช้ห้องสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถใช้ทุกพื้นที่เป็นสนามฝึกหรือแบบจำลองภูมิประเทศได้หมด

๗. ในการฝึกทางทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Unit School การฝึกเป็นหน่วยทหารขนาดเล็กและทหารทรหด ขอให้มีการนำเสนอเป็นภาพข่าว โดยเมื่อหน่วยมีการฝึก ขอให้แจ้งมายัง ทบ. เพื่อจะได้จัดทีมข่าวไปถ่ายทำ และให้ ททบ. ติดตามประสานทีมข่าวในพื้นที่จังหวัดต่างๆ เข้าดำเนินการถ่ายทำด้วยทั้งนี้ภาพที่นำเสนอ ต้องแสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของทหาร และมีการหมุนเวียนออกอากาศทาง ททบ.๕ ทุกวัน

๘. ให้หน่วยที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการใช้กำลังทางอากาศชายแดน และมีการเรียนรู้เรื่องการสนับสนุนทางอากาศ การใช้อาวุธยิงสนับสนุน โดยนำเรื่องดังกล่าวไปสู่กระบวนการศูนย์การเรียนรู้หรือ Unit School อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับกำลังพล ทบ. ในการปฏิบัติภารกิจ

๙. ให้หน่วยที่เกี่ยวข้องศึกษาเกี่ยวกับการฝึกหน่วยทหารขนาดเล็ก และเรื่องทหารทรหดของต่างประเทศ แล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสม ให้เห็นถึงความเข้มแข็งของทหาร สำหรับเครื่องแต่งกายระหว่างการฝึก จะต้องมีความทะมัดทะแมง ดูดี เหมาะกับการเป็นหน่วยพิเศษ ซึ่งการจัดหาเครื่องแต่งกายจะต้องคำนึงถึงเรื่องการประชาสัมพันธ์ด้วย

๑๐. ให้ส่วนที่เกี่ยวข้องจัดหาอุปกรณ์ในคลัง รวมถึงเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย มอบให้กับกำลังพลที่ฝึกหน่วยทหารทรหด และมีการตอบแทนตามความเหมาะสม โดยดำเนินการให้ต่อเนื่องในการนี้ให้ ททบ.๕ และเอกสารข่าวทหารบกนำเสนอเกี่ยวกับการฝึกหน่วยทหารทรหดอย่างสม่ำเสมอ อันจะทำให้กำลังพลและสังคมรับทราบถึงความเข้มแข็งของทหาร จึงขอให้กรมที่อยู่ใน

กทม. มีการฝึกภาคสนามทุกวัน โดยจะต้องกำหนดตารางการฝึกประจำวันให้ได้ ดังนั้น เมื่อผบ.ทบ. ตรวจสอบ หน่วยจะต้องมีสิ่งที่แสดงให้เห็น ว่ามีการฝึก

๑๑. ในการฝึกทรยานเกราะ จะต้องให้ความสำคัญกับการลดเป้าหมาย ย้ายที่ กำบัง และการยิงที่แม่นยำ

๑๒. เมื่อมีการฝึกขนาดใหญ่ หรือมีการฝึกพร้อม ให้ส่วนที่เกี่ยวข้องกำหนดวันให้ ผบ. ทบ. ไปตรวจสอบ จะได้เป็นขวัญกำลังใจให้กับกำลังพล ทั้งนี้ ในการฝึกขอให้มีการเข้าห้องเรียน และหารือกันในหลักการ โดยนอกจากจะเน้นการปฏิบัติแล้ว ต้องเน้นความเข้าใจ มีการจำลองรูปแบบ มีการเขียนกระดานหรือรูปสัญลักษณ์สมมติ รวมถึงมีการมุ่งเน้นถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นหากไม่ปฏิบัติตาม

๑๓. ให้ส่วนที่เกี่ยวข้อง จัดเวลาให้ ผบ.ทบ. และผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ตรวจสอบการฝึกเป็น หน่วยกองพัน ร. และจะได้มีการตรวจสอบการปฏิบัติบริเวณชายแดนในโอกาสเดียวกัน

๑๔. การเคลื่อนที่เป็นรูปขบวน ให้ทำการฝึกการเคลื่อนที่ในการปฏิบัติภารกิจให้เป็นรูปขบวนที่เหมาะสม โดยการกำหนดหมายเลขให้กำลังพลแต่ละนาย เพื่อให้รู้หน้าที่และความรับผิดชอบของตน และสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกันได้ ในตำแหน่งอื่นภายในชุด โดยเฉพาะเมื่อเกิดการปะทะ/ถูกซุ่มโจมตี จะได้สามารถปฏิบัติภารกิจได้ทันที อีกทั้งจะต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ทดแทนกันได้โดยอัตโนมัติเมื่อมีความจำเป็น (เช่น เมื่อได้รับบาดเจ็บหรือสูญเสีย) ซึ่งสามารถใช้หลักการเดียวกันนี้มาประยุกต์ใช้ในการฝึกตั้งฐานลาดตระเวนได้ด้วย ทั้งนี้การฝึกดังกล่าวสามารถกระทำได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นห้วงเวลาฝึกเท่านั้น

๑๕. การยิง ให้ฝึกทำการยิงทีละนัด หรือยิง ๒ นัดต่อเนื่อง (Double Tap) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ/ความแม่นยำในการยิง รวมทั้งจะต้องกำหนดทิศทางการยิงให้ถูกต้อง ชัดเจน และเพิ่มความระมัดระวัง ไม่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ด้วย

๑๖. การสร้างสภาวะแวดล้อมของสนามรบ ให้มีการบันทึกเสียงยิงปืนและเสียงระเบิดในสนามมาใช้เปิดประกอบขณะทำการฝึกทางยุทธวิธีฯ สำหรับการนำเอาสิ่งเทียมอาวุธปืน (ปืนเพนท์บอล) มาประยุกต์ใช้ในการฝึกทางทหารนั้น มีความมุ่งหมายเพื่อนำมาใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบในการเสริมสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลของการฝึก เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย

และสร้างสภาวะแวดล้อมให้มีความสมจริงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในการฝึกปฏิบัตินั้นให้ยึดถือรูปแบบและวิธีการปฏิบัติทางทหารเป็นหลักสำคัญ

๑๗. การทบทวนและประเมินผล ให้พิจารณาใช้กล้องวงจรปิดบันทึกภาพระหว่างการฝึกเพื่อนำมาใช้ในการทบทวนหลังการปฏิบัติ (AAR)

รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหาร

รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารตามนโยบายการฝึก ของ ทบ. พ.ศ.2555 - 2559 และนโยบายด้านการฝึกอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการฝึก โดยแบ่งออกเป็นแต่ละกองทัพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารกองทัพบก

รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารกองทัพบก ประกอบไปด้วย หลักสูตรที่มีลักษณะพิเศษต่างๆ ดังนี้

๑.๑ หลักสูตรการรบแบบจู่โจม ระยะเวลาในการฝึก: ๑๐ สัปดาห์

ลักษณะเด่น: เป็นการฝึกที่เน้นการปฏิบัติของผู้นำ เมื่อจบไปแล้วสามารถเป็นครู เพื่อที่จะฝึกสอนและถ่ายทอดให้กับกำลังพลในหน่วยต่อไปได้ โดยจะเน้นการรบ ในป่าภูเขาเป็นหลัก และเน้นการฝึกทางด้านภาคทะเล และที่ลุ่มเพียงให้เพื่อสามารถปฏิบัติได้ ในการฝึกสภาพร่างกายเป็นการฝึกในด้านความทนทาน

ลักษณะด้อย: เนื้อหาการฝึกยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน หลักสูตรยังไม่พัฒนาให้ทันกับยุคสมัยใหม่กับภัยคุกคามที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันและในอนาคต

๑.๒ หลักสูตรส่งทางอากาศ ระยะเวลาในการฝึก: ๕ สัปดาห์

ลักษณะเด่น: เป็นการฝึกกระโดดร่มเพื่อส่งกำลังทางอากาศ ในการเข้าตีที่หมายหรือเคลื่อนย้ายหน่วยลงสู่พื้นที่ ที่ทำการรบต่อไป ในด้านการฝึกสภาพร่างกายเน้นความแข็งแรงของต้นขา ที่จะต้องรับแรงกระแทกในการลงพื้น

ลักษณะค้อย: เป็นการฝึกในกระโดดร่ม เพื่อทำการส่งทางอากาศอย่างเดียว หากกำลังพลไม่ได้ยู่หน่วยส่งกำลังทางอากาศ (หน่วยใช้ร่ม) และหน่วยรบพิเศษ หลังจากจบการฝึกก็จะไม่ได้กระโดดร่มอีก

๑.๓ หลักสูตร หน่วยทหารขนาดเล็ก ระยะเวลาในการฝึก: ๔ สัปดาห์

ลักษณะเด่น: เป็นการฝึกด้านยุทธวิธีที่ใช้กำลังพลจำนวนน้อยในการปฏิบัติการกิจในการรบในป่าภูเขา สามารถทำการรบโดยไม่ส่งกำลังบำรุงได้ ๒ - ๓ วัน ในการฝึกสภาพร่างกายไม่แน่นมาก แต่ร่างกายผู้รับการฝึกต้องแข็งแรงพอสมควร เพราะมีการทดสอบในการวิ่งด้วย

ลักษณะค้อย: เป็นหลักที่เน้นการปฏิบัติในการรบป่าภูเขาเพียงอย่างเดียว

๑.๔ หลักสูตรลาดตระเวนระยะไกล (LRRP: Long Range Reconnaissance Patrol) ระยะเวลาในการฝึก: ๖ สัปดาห์

ลักษณะเด่น: เน้นในเรื่องเทคนิคและรายละเอียดมากกว่าจู่โจม เทคนิคการลาดตระเวน การเฝ้าตรวจ การรายงานข่าวสาร เป็นเรื่องสำคัญที่สุด เทคนิคการแทรกซึม การส่งลง-รับกลับ จากพื้นที่ปฏิบัติการด้วย ฮ./บ. สามารถทำการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่ส่งกำลังบำรุงได้ใน ๕-๖ วัน การฝึกด้านสภาพร่างกายเน้นความแข็งแรงพอสมควรเพราะผู้เข้ารับการฝึกจะต้องแบกสัมภาระและอาวุธยุทโธปกรณ์ ในการดำรงชีพถึง ๕ วัน

ลักษณะค้อย: เน้นการฝึกการหาข่าวและประเมินสถานการณ์พื้นที่เชิงลึกเพียงอย่างเดียว

๒. รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารกองทัพอากาศ

รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารกองทัพอากาศ ประกอบไปด้วย หลักสูตรที่มีลักษณะพิเศษต่างๆ ดังนี้

๒.๑ หลักสูตรคอมมานโด (Commando Anti-Terrorism Commandos) ระยะเวลาในการฝึก: ๑๒ สัปดาห์

ลักษณะเด่น: เป็นการฝึกด้านการก่อการร้ายสากล และอารักขาบุคคลสำคัญ มีความชำนาญในการยิงปืน การต่อสู้ป้องกันตัว การโคจรทางยุทธวิธี เป็นชุดปฏิบัติการ ที่มีหน้าที่ในการปราบปราม ผู้ก่อการร้ายสากล สามารถซ่อนตัว เพื่อทำหน้าที่พลซุ่มยิง ได้เป็นเวลายาวนาน

และใช้อาวุธปืนได้อย่างแม่นยำ ได้รับการฝึกใช้ปืนกลมือ ปืนพก และวัตถุระเบิด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะค้อย: เน้นการฝึกของทางยุทธวิธีและการรบในเมืองเป็นหลัก เพียงอย่างเดียว

๒.๒ หลัก สูตร PJ (Parachut Jumpers- Search and Rescue) ระยะเวลาในการฝึก: ๒๔ สัปดาห์

ลักษณะเด่น: เป็นการฝึกในภารกิจค้นหาและกู้ภัย (Search And Rescue) คือมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทางอากาศจากอากาศยานอุบัติเหตุ ทั้งในพื้นที่การรบและ พื้นที่ปกติ ควบคุมการรบ (Combat Control Team) ทำสนามโดดร่ม (DZ) เตรียมการขึ้น-ลงของอากาศยาน ควบคุมบินฉุกเฉิน ควบคุมการโจมตี ทางอากาศที่อาจทำให้เกิดอันตราย ต่อหน่วยทหารฝ่ายเดียวกัน (Close AIR Support)

ลักษณะค้อย: เน้นการฝึกของทางยุทธวิธีและการรบในทางอากาศเป็นหลัก จำกัดการฝึกในวงแคบ และใช้ระยะเวลาที่นานเกินไปถึง ๒๔ สัปดาห์

๓. รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารกองทัพเรือ

รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารกองทัพเรือ ประกอบไปด้วย หลักสูตรที่มีลักษณะพิเศษต่างๆ ดังนี้

๓.๑ หลักสูตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจม (SEAL) ระยะเวลาในการฝึก: ๓๑ สัปดาห์

ลักษณะเด่น: เป็นหลักสูตรที่มีการฝึกในการพัฒนาร่างกายเพื่อเตรียมความพร้อมในการฝึก ที่ยากลำบาก มีการฝึกที่เข้มข้น และก่อนที่จะทำการฝึกทักษะการใช้อาวุธ ยุทธวิธี ในการทางน้ำต่างๆอย่างเชี่ยวชาญและเข้มข้น ทำให้บุคคลากรที่จบหลักสูตรนี้ถือได้ว่ามีศักยภาพสูงอย่างมาก สามารถทำการรบได้ทั้ง น้ำ ฟ้า ผัง

ลักษณะค้อย: เป็นหลักสูตรที่ ระยะเวลามากและงบประมาณที่มากตามไปด้วย และคนที่เรียนจบ มีจำนวนน้อย เมื่อจบหลักสูตรต้องบรรจุในหน่วยนักทำลายใต้น้ำเท่านั้น

๓.๒ หลักสูตรลาดตระเวนสะเทินน้ำสะเทินบก กองทัพเรือ (RECON) ระยะเวลาในการฝึก: ๑๓ สัปดาห์

ลักษณะเด่น: เป็นการฝึกคล้ายๆหลักสูตรจุ่ม ของกองทัพบก แต่จะเน้นหนักในด้านการฝึกทักษะการใช้อาวุธ และการลาดตระเวนทางน้ำ ของภาคพื้นทะเล ในการฝึกสภาพร่างกายก็มุ่งเน้นด้านความแข็งแรง โดยเฉพาะการว่ายน้ำ ที่ต้องว่ายน้ำให้ได้ตามระยะที่ต้องลาดตระเวน

ลักษณะด้อย: หลักสูตรนี้เป็นการฝึกที่มุ่งเน้นให้เป็นผู้ปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ทางน้ำเป็นหลัก ยังไม่ครอบคลุมถึงภาคพื้นดิน

๓.๓ หลักสูตรส่งทางอากาศ กระโดดร่มลงทะเล ระยะเวลาในการฝึก: ๕ สัปดาห์

ลักษณะเด่น: เป็นการฝึกกระโดดร่มเพื่อส่งกำลังทางอากาศ ในการเข้าตีที่หมายหรือเคลื่อนย้ายหน่วยลงสู่พื้นที่ ที่ทำการรบต่อไป ซึ่งจะเหมือนกับ ทหารบก แต่จะเพิ่มเติมการกระโดดลงสู่ทะเลให้กำลังพลได้ฝึกด้วย

ลักษณะด้อย: เป็นการฝึกในกระโดดร่ม เพื่อทำการส่งทางอากาศอย่างเดียว หากกำลังพลไม่ได้อยู่หน่วยส่งกำลังทางอากาศ (หน่วยใช้ร่ม) และหน่วยรบพิเศษ หลังจากจบการฝึกก็จะไม่ได้กระโดดร่มอีก

สรุป

จากสถานการณ์ภัยคุกคามที่ยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในปัจจุบัน ประกอบด้วย ภัยคุกคามทางทหาร ภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหาร และภัยที่เกิดจากสาธารณภัย และโดยเฉพาะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่ง มุ่งเน้นการคุกคามต่อความปลอดภัยและทรัพย์สินของประชาชน อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงโดยรวมของประเทศ ประกอบกับรูปแบบการฝึกทหาร และรูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารในปัจจุบันนั้น ต่างมีลักษณะพิเศษที่มีความโดดเด่นเฉพาะทางของแต่ละกองทัพ ทาง ทท.๓ ได้ขานรับและปฏิบัติตามคำสั่ง/คำแนะนำ/ข้อห่วงใย และเจตนารมณ์ของ มทท.๓ อย่างสมบูรณ์ โดยการบูรณาการหลักสูตรต่างๆ ที่มีความโดดเด่นเฉพาะทางของแต่ละกองทัพเข้ามารวมไว้ด้วยกันภายใต้หลักสูตรที่เรียกว่า “หน่วยทหารทรหด” ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีการแสวงหาวิธีลดและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดแก่กำลังพลในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้มีการนำหลักวิทยาศาสตร์การแพทย์และการกีฬามาใช้ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนา/

ปรับปรุง/จัดหา เครื่องสนาม และเครื่องมือ/เครื่องใช้ ให้เหมาะสม และมีการทดสอบ ตามเกณฑ์การแข่งขันจริงในขั้นที่ ๑ (ความแข็งแกร่ง) และการพัฒนา เทคนิค/ยุทธวิธี/ระเบียบปฏิบัติ ของแต่ละกิจกรรม ที่ใช้แข่งขันจริงในขั้นที่ ๒ (ความเป็นมืออาชีพ) เนื่องจากคู่มือ/หลักนิยาม ที่ใช้เป็นมาตรฐานการแข่งขันในขั้นที่ ๒ ซึ่งประกอบด้วย รส. ๗-๑๑ คู่มือฝึกและทดสอบผู้ชำนาญการทหารราบ และคู่มือหน่วยทหารขนาดเล็กนั้น เป็นเพียงแนวทาง และคำแนะนำขั้นตอนการปฏิบัติโดยทั่วไป แต่ในการแข่งขัน สป.นทท. ต้องเพิ่มรายละเอียดการปฏิบัติในขั้นก้าวหน้า ที่เหนือกว่ามาตรฐานในคู่มือฯ ซึ่งแต่ละหน่วยได้พัฒนาขึ้นจากการฝึก/ศึกษา การแข่งขัน สป.นทท. ที่ผ่านมา, นวัตกรรม, ประสบการณ์จากการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ตลอดจนการเก็บตัว/ซักซ้อม/เตรียมการของหน่วย

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บและรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์เชิงอธิบายพรรณนาความจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และจากการสัมมนา (Seminar) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการวิจัยจึงได้ทำในเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่มีโครงสร้างแน่นอนในขณะเดียวกันก็ได้ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพมาปรับใช้ เพื่อให้ได้รายละเอียดที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ผู้ทรงคุณวุฒิ

๑.๒ ผบ.พัน.ของ พล.ร.๗ จำนวน ๘ นาย ปีงบประมาณ ๒๕๕๗

๑.๓ ทหารทรหด ของ พล.ร.๗ จำนวน ๘๖ นาย (๑๖ สป.) ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเรื่อง หน่วยทหารทรหด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผบ.พัน.ของ พล.ร.๗ จำนวน ๘ คน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗

๒.๒ การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย กลุ่มละ ประมาณ ๖ คน โดยผู้ร่วมให้ข้อมูลเป็น กำลังพลของ พล.ร.๗ ที่ผ่านการฝึก หลักสูตรหน่วยทหารทรหด ของ พล.ร.๗ จำนวน ๘๖ คน (๑๖ ชป.) ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ ดำเนินการจำนวน ๑ ครั้ง

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของลักษณะข้อมูล สามารถจำแนกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๓.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความ สื่อสารสนเทศ ตลอดจนเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหน่วยทหารทรหดทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยทำการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research)

๓.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และสัมมนา (Seminar) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผบ.พัน.ของ พล.ร.๗ จำนวน ๘ คน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ รวมทั้ง กำลังพลของ พล.ร.๗ ที่ผ่านการฝึกหลักสูตรหน่วยทหารทรหด ของ พล.ร.๗ จำนวน ๘๖ คน ปีงบประมาณ ๒๕๕๖

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์เชิงอรรถาธิบาย พรรณนาความจากเอกสาร และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก, การสัมภาษณ์กลุ่มในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยนำกระบวนการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาข้อมูล โดยการใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อสามารถให้เหตุผลและการวิจารณ์ที่เหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษาได้

บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนาระบบและรูปแบบการฝึก ทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

การศึกษาเรื่อง “หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗, เพื่อพัฒนาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗, เพื่อศึกษาผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗ และ ๔. เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกทหารทรหดสำหรับหน่วยอื่นนอกเหนือจากกองพลทหารราบที่ ๗ โดยศึกษาจากเอกสาร ระเบียบ คู่มือ คำสั่ง นโยบายของผู้บังคับบัญชา รวมไปถึงการใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บังคับกองพันของกองพลทหารราบที่ ๗ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จำนวน ๘ คน รวมไปถึงกำลังพลของกองพลทหารราบที่ ๗ ที่ผ่านการฝึกหลักสูตรหน่วยทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗ ปีงบประมาณ ๒๕๕๖ จำนวน ๘๖ คน

การนำเสนอผลการศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาและการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยผู้วิจัยได้ทำการแบ่งประเด็นในการนำเสนอออกเป็น ๓ ส่วน โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ ผลการศึกษาสภาพการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

ส่วนที่ ๒ ผลการศึกษาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

ส่วนที่ ๓ ผลการศึกษาผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

สภาพการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

การศึกษาสภาพการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ ได้กำหนดประเด็นสำหรับการวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ประเด็น ประกอบไปด้วย ๑) ความเป็นมาของหน่วยทหารทรหด และ ๒) สภาพการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

๑.๑ ความเป็นมาของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

ผลจากสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ทำให้กองทัพต้องเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทั้งภัยคุกคามแบบดั้งเดิม คือ การทำสงครามและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น อาทิเช่น ปัญหาความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้, ปัญหาอาชญากรรม, ปัญหาแรงงานต่างด้าว, ปัญหายาเสพติด ฯลฯ แต่กำลังทหารจะล้มภารกิจหลักคือ การทำสงคราม ไม่ได้ เพราะสถานการณ์และภัยคุกคามในปัจจุบันมีความไม่แน่นอน ความจำเป็นต้องใช้กำลังทหารสำหรับการทำสงครามซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ และภารกิจการทำสงครามนี้หากไม่เตรียมการให้พร้อมแล้ว เมื่อต้องปฏิบัติ ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จได้ หรือแม้จะประสบความสำเร็จ แต่ก็คงเป็นที่แน่นอนว่า จะต้องมีการสูญเสียทั้งคนและทรัพยากรเป็นอย่างมาก ดังนั้นประเทศชาติยังจำเป็นต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อป้องกันอธิปไตยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่คำถามสำคัญ คือ เราควรมีกำลังทหารไว้จำนวนเท่าไร และจะต้องเตรียมกำลังทหารอย่างไร เพื่อเป็นหลักประกันในความมั่นคงของชาติ ทั้งการป้องกันประเทศในยามสงคราม และให้มีขีดความสามารถในการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ในทุกระดับความขัดแย้งของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นมาในอนาคต

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้บัญชาการทหารบกได้เล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการทหารของกองทัพให้มีประสิทธิภาพและมีความแข็งแกร่ง จึงได้มีการออกนโยบาย และได้สั่งการในที่ประชุม รวมไปถึงได้สั่งการของผู้บัญชาการทหารบกต่อผู้บังคับหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก ครั้งที่ ๕/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ ให้หน่วยที่เกี่ยวข้องเตรียมการเรื่อง “หน่วยทหารทรหด” โดยให้จัดทำแนวทางการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถให้กับกำลังพล/การทดสอบและการจัดการแข่งขันขึ้น ให้มีรางวัลสำหรับหน่วย (ชุดปฏิบัติการ) และบุคคลยอดเยี่ยม พร้อมทั้งกำหนดรูปแบบเครื่องหมาย “ทหารทรหด” ให้เป็นรูปแบบเดียวกันทั้งกองทัพบก โดยให้ศึกษารูปแบบหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารขนาดเล็ก และหน่วยทหารทรหดของต่างประเทศมาปรับใช้ โดยจะต้องแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของทหาร การแต่งกายระหว่างฝึกจะต้องมีความทะมัดทะแมง และคู่มือ รวมทั้งให้มีการถ่ายภาพนิ่ง/ภาพเคลื่อนไหวไว้ตลอดการทดสอบ และสามารถนำไปเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ได้ ซึ่งทางกองพลทหารราบที่ ๗ จึงได้ขานรับนโยบายการฝึกหน่วยทหารทรหด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการฝึกของผู้บัญชาการทหารบก โดยมุ่งให้ความสำคัญกับการเตรียมกำลังคน เนื่องจากว่า กองพลทหารราบที่ ๗ เป็นหน่วยจัดตั้งใหม่

ประกอบกับในระยะเวลา ๓-๔ ปีที่ผ่านมา มีกำลังพลของหน่วยได้ลาออกตามโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเป็นจำนวนมาก และในขณะเดียวกันก็มีกำลังพลทั้ง นายทหาร และนายสิบใหม่มาบรรจุทดแทนเป็นจำนวนมาก เช่นเดียวกัน สถานการณ์เช่นนี้ถือว่าเป็นยุคของการเปลี่ยนถ่ายด้วยเหตุนี้ ทาง กองพลทหารราบที่ ๗ จึงมีแนวคิดในการพัฒนากำลังพล โดยเริ่มจากการพัฒนาตัวบุคคล ถือเป็นความสำคัญเร่งด่วนอันดับแรก “ฝึกปัจจุบันเพื่อภารกิจในอนาคต” โดยมีเป้าประสงค์ (THEMES) คือ ทำอย่างไรให้กำลังพลมีความตั้งใจ และมีความเต็มใจที่จะฝึก นั่นคือ การสร้างความท้าทาย (CHALLENGES) ในทุกขั้นตอนการฝึก

สำหรับการพัฒนากำลังพล ประกอบด้วย ๑ ส่วน คือ ๑) การพัฒนาความรู้ ๒) การสร้างประสบการณ์ และ ๓) การพัฒนาทักษะ ซึ่งสิ่งสำคัญของการพัฒนากำลังพล คือ การสร้างให้เกิดภาวะผู้นำ (Leadership) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องในโลกใหม่ หรือสถานการณ์ใหม่ จะต้องสามารถปรับเปลี่ยนจากพฤติกรรมจากผู้ที่เคยตามคนอื่น ๆ กลายมาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงอนาคต กล่าวคือ ทุกคนต้องสามารถทำงานทดแทนกันได้ในทุกตำแหน่ง และสามารถดำเนินกิจการตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในทุกๆ ภารกิจ

ด้วยเหตุนี้ ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๗ จึงได้มีนโยบายให้หน่วยขึ้นตรง ส่งกำลังพล นายทหาร และนายสิบ ที่บรรจุเข้ารับราชการใหม่ หมุนเวียนเข้ารับการฝึกหลักสูตรพิเศษของกองทัพบก ประกอบด้วย หลักสูตรจู่โจม, หลักสูตรส่งทางอากาศ, หลักสูตรรบป่าภูเขา, หลักสูตรหน่วยทหารขนาดเล็กชั้นสูง, หลักสูตรป้องกันและปราบปรามความไม่สงบ ฯลฯ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับกำลังพล ซึ่งหลักสูตรต่างๆ ที่ได้กล่าวมานี้เป็นความรู้เฉพาะทาง ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ กองพลทหารราบที่ ๗ จึงจำเป็นต้องสร้างหลักสูตรการฝึกขึ้นมาใหม่ คือ หลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ โดยเป็นการต่อยอดนำเอาจุดเด่นของหลักสูตรการฝึกต่างๆ ของกองทัพบก มาประยุกต์และเพิ่มเติมส่วนที่ขาดหายไปให้มีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัว ฝึกให้กับกำลังพลของหน่วยไว้เพื่อเตรียมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พร้อมรับภารกิจต่างๆ ที่หน่วยเหนือมอบให้ เพื่อประกันความสำเร็จและให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อกองทัพต่อไป

๑.๒ สภาพการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

ในหน่วยทหาร มีการฝึกตลอดเวลา การฝึก ไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดขึ้นแต่ในสนามฝึกและตามวงรอบการฝึกเท่านั้น แต่ต้องทำให้เกิดขึ้นทุกแห่งทุกหน ทุกเวลา ไม่ว่าจะเป็นบนกองบังคับการ, ที่กองร้อย, ในโรงรถ, โรงเลี้ยง แม้แต่ในโรงนอน ทุกๆภารกิจ และทุกๆกิจกรรมในชีวิตประจำวันของทหาร คือโอกาสสำหรับการฝึก ด้วยการใส่ภาวะผู้นำ สร้างบรรยากาศการบังคับบัญชา (Command Climate) ที่เกื้อกูล แสวงประโยชน์จากภารกิจ และกิจกรรมเหล่านั้น เป็น Parameter ของการฝึก (กิจเฉพาะ, เงื่อนไข, มาตรฐาน) ตามแต่จะเป็น Common Tasks, MOS หรือ METL และตามแต่เทคนิค วิธีการที่เหมาะสม เหลืออยู่ก็คนก็ต้องฝึก เพราะตลอดห่วงแห่งประวัติศาสตร์การสงคราม ไม่เคยมีหน่วยใดเข้าทำการรบประจัญบาน และยึดที่หมาย ด้วยกำลังพลครบถ้วนตามอัตราการจัดเลย ดังนั้นจึง ต้องฝึก, ฝึก, ฝึก-ฝึก, และฝึก เพราะ “กิจสำคัญของทหารคือการฝึก”

ทางกองพลทหารราบที่ ๗ ได้ทำการเตรียมทีมหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ เพื่อเข้าทำการแข่งขันระดับกองทัพบก ตามนโยบายของผู้บัญชาการทหารบก โดยการดำเนินการ แบ่งออกเป็น ๔ ชั้น ดังนี้

ชั้นตอนที่ ๑ การฝึกซ้อมเก็บตัว ณ หน่วยต้นสังกัด : โดยมอบหมายให้ หน่วยขึ้นตรงของ กองพลทหารราบที่ ๗ ทำการฝึกซ้อมเก็บตัว ณ หน่วยต้นสังกัดซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. กรมทหารราบที่ ๗ จำนวน ๒ ชุดปฏิบัติการ (ชุดปฏิบัติการละ ๖ นาย รวม ๑๒ นาย)

๒. กรมทหารราบที่ ๑๗ จำนวน ๒ ชุดปฏิบัติการ (ชุดปฏิบัติการละ ๖ นาย รวม ๑๒ นาย)

๓. กองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๗ และกองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๑๗ จำนวน ๑ ชุดปฏิบัติการ

โดยให้ หน่วยขึ้นตรงคัดเลือกกำลังพลที่ดีเข้าทำการฝึกซ้อมเก็บตัวร่วมกัน ณ หน่วยต้นสังกัด ทำการฝึกตามตารางฝึกประจำวัน มุ่งเน้นทั้งในเรื่องการพัฒนาร่างกาย กล้ามเนื้อ และระบบการทำงานของหัวใจ ให้เป็นไปตามหลักเวชศาสตร์การกีฬา ควบคู่กับระบบโภชนาการ ที่ถูกต้อง โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เป็นผู้ฝึกสอนควบคู่กับการให้ความรู้ในวิชาทหาร ทำการจัดตั้งเป็นสถานีฝึกตามกิจเฉพาะที่จะใช้ในการทดสอบหน่วยทหารทรหด โดยนำกำลังพลที่มี

ประสบการณ์จากหน่วยต่าง ๆ มาเป็นผู้ฝึกสอน เริ่มดำเนินการในชั้นตอนนี้ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงกันยายน รวมเป็นระยะเวลาประมาณ ๒ เดือน

หมายเหตุ การทดสอบขีดความสามารถเป็นบุคคลและเป็นหน่วย เป็นการทดสอบพื้นฐานความแข็งแรงของร่างกาย และความสามารถในการปฏิบัติกิจเฉพาะทางยุทธวิธี พื้นฐานประกอบด้วย สถานีทดสอบจำนวน ๖ สถานี (เว้นสถานีที่ ๕ การทดสอบทัศนคติ) ได้แก่

๑. การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย ประกอบด้วย ดึงข้อ ค้นพื้น ลูกนึ่งและวิ่ง ๑ ไมล์

๒. การทดสอบว่ายน้ำ ประกอบด้วย ว่ายน้ำตัวเปล่าระยะ ๓๐๐ เมตร และการเอาตัวรอดทางน้ำระยะ ๒๐ เมตร

๓. การทดสอบข้ามเครื่องกีดขวาง ๑๑ สถานี

๔. การเดินเร่งรีบ ๑๒ กิโลเมตรและการยิงปืน

๕. การทดสอบทัศนคติ(เว้น)

๖. การทดสอบความรู้ และการปฏิบัติทางยุทธวิธีพื้นฐาน ๔ กิจ ประกอบด้วย อาวุธศึกษา แผนที่-เข็มทิศ การติดตั้งและรื้อถอน M๑๘ A๑ และการปฐมพยาบาล

ชั้นตอนที่ ๒ การแข่งขันคัดเลือกตัวจริง : หลังจากที่ทำการฝึกซ้อมเก็บตัวจนมีความพร้อมที่สุดแล้ว หน่วยได้ดำเนินการแข่งขัน เพื่อคัดเลือกกำลังพลที่ดีที่สุด จำนวน ๑๒ นาย (ตัวจริง ๖ นาย, ตัวสำรอง ๖ นาย) โดยใช้มาตรฐานตามแนวทางการทดสอบหน่วยทหารทรหดของกรมยุทธศึกษาทหารบกในชั้นตอนที่ ๑ การทดสอบขีดความสามารถเป็นบุคคลและเป็นหน่วย ซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกับการแข่งขันระดับกองทัพบก จัดให้มีกรรมการกลางจาก หน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่ ๑ เป็นผู้ประเมินผล สร้างสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน ให้ใกล้เคียงกับการแข่งขันจริง โดยทำการแข่งขันภายในหน่วย กองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๑ ค่ายพิชิตปรีชากร เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งผลจากการดำเนินการสามารถคัดเลือกกำลังพลที่ดีที่สุด จำนวน ๑๒ นาย (ตัวจริง ๖ นาย, ตัวสำรอง ๖ นาย)

ชั้นตอนที่ ๓ การเก็บตัวรวมการของ กองพลทหารราบที่ ๑ ณ กรมทหารราบที่ ๑๑ หัวงเดือนตุลาคม เป็นเวลา ๑ เดือน ทำการฝึกตามตารางฝึกประจำวัน มุ่งเน้นในเรื่องที่ต้องทำการแข่งขัน แบ่งออกเป็น ๒ ชั้น คือ

๑. การทดสอบขีดความสามารถเป็นบุคคลและเป็นหน่วย เป็นการทดสอบพื้นฐานความแข็งแรงของร่างกาย และความสามารถในการปฏิบัติกิจเฉพาะทางยุทธวิธีพื้นฐาน ประกอบด้วย สถานีทดสอบจำนวน ๖ สถานี ได้แก่ การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย, การทดสอบว่ายน้ำ, การทดสอบข้ามเครื่องกีดขวาง, การเดินเร่งรีบ ๑๒ กิโลเมตรและการยิงปืน, การทดสอบทัศนคติ, การทดสอบความรู้ และการปฏิบัติทางยุทธวิธีพื้นฐาน

๒. การทดสอบทางยุทธวิธี เป็นการทดสอบความสามารถในการปฏิบัติภารกิจ ทางยุทธวิธีของหน่วย ที่ต้องปฏิบัติภารกิจอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการส่งกำลังบำรุงเพิ่มเติม ใน ๗๒ ชั่วโมง และจะเน้นในเรื่องที่ใช้ความแข็งแรง ทรหดอดทน ต่อสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ที่บีบบังคับให้ต้องปฏิบัติตามเวลาที่กำหนด ประกอบด้วยภารกิจทางยุทธวิธี จำนวน ๘ ภารกิจ ได้แก่ ระเบียบการนำหน่วย, การลาดตระเวนหาข่าว, การล่าสังหารและการชิงตัวประกัน, การปฏิบัติในพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง(ปิดล้อมตรวจค้น)และการปฏิบัติเมื่อพบวัตถุต้องสงสัยและวัตถุระเบิด, การลาดตระเวนด้วยยานยนต์ (ต่อต้านการชุมนุมโจมตี), การตั้งจุดตรวจจุดสกัด, การปฐมพยาบาล, และการหลบหลีก/หลีกเลียง (การเคลื่อนที่ในภูมิประเทศยากลำบากภายใต้สภาวะกดดัน ประกอบแผนที่ เข็มทิศ และการพายเรือยาง)

ขั้นตอนที่ ๔ การเก็บตัวในพื้นที่แข่งขัน ห้วงเดือนพฤศจิกายน เป็นเวลา ๑ เดือน โดยกองพลทหารราบที่ ๗ เป็นหน่วยที่ ๗ ที่จะเข้ารับการแข่งขันในระดับกองทัพก ซึ่งจะเข้าแข่งขันในวันที่ ๑ - ๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยการไปเก็บตัว ณ ศูนย์การทหารราบ ซึ่งใช้เป็นสนามแข่งขัน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับสภาพภูมิประเทศ, ภูมิอากาศ, เส้นทางวิ่ง, เครื่องกีดขวาง ๑๑ สถานี และอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมสูงสุดในวันแข่งขัน

การเตรียมทีมหน่วยทหารทรหดที่ผ่านมา ของกองพลทหารราบที่ ๗ เพื่อเข้าทำการแข่งขัน ระดับกองทัพก ได้ดำเนินการตามขั้นตอน มีการแข่งขันเพื่อคัดเลือกตัวบุคคล โดยได้คัดเลือกกำลังพล ชุดปฏิบัติการทรหด ตัวจริง ๖ นาย, ตัวสำรอง ๖ นาย ซึ่งผลการดำเนินการคัดเลือกตัวจริง ๖ นาย มีผลการทดสอบร่างกาย การว่ายน้ำ, การเดินเร่งรีบ และการยิงปืน ได้คะแนน ๑๐๐ % เต็มทุกรายการ

การเตรียมร่างกายให้กำลังพลหน่วยทหารทรหดทุกนายมีความสมบูรณ์ของร่างกาย ให้พร้อมรับการทดสอบอย่างสูงสุด โดยใช้เวชศาสตร์การกีฬา , การเวทเทรนนิ่ง, การโภชนาการ เพื่อสร้างความพร้อมให้เต็มขีดความสามารถ

การเตรียมด้านความรู้ ในการปฏิบัติการทางยุทธวิธี ได้รับการสนับสนุนชุดครูฝึกจากหน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่ ๗ มาให้ความรู้ในด้านต่างๆ โดยฝึกการปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ และถูกต้องตามขั้นตอนและกิจเฉพาะในการทดสอบ

การฝึกปัญหาทางยุทธวิธี (ปัญหา ๗๒ ชั่วโมง) ได้ใช้ชุดครูฝึกที่ผ่านการทดสอบแข่งขันหน่วยทหารทรหดในปีที่ผ่านมา ในส่วนของกองพลทหารราบที่ ๗ ได้ถ่ายทอดประสบการณ์การแข่งขัน เพื่อเป็นแนวทางในการทดสอบรวมทั้งได้จัดทำรายการตรวจสอบทางยุทธวิธี (Check list) ให้มีความสมบูรณ์เพื่อเป็นแนวทางในการทดสอบให้กับกำลังพล

สำหรับการเก็บตัว ณ ศูนย์การทหารราบซึ่งใช้เป็นสนามแข่งขันนั้น เพื่อให้กำลังพลได้เกิดความคุ้นเคยกับสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เส้นทางทดสอบ , เครื่องกีดขวาง ๑๑ สถานี และอื่น ๆ เพื่อลดความตื่นเต้น และให้เกิดความพร้อมสูงสุดในวันแข่งขัน ห้วง ๑ - ๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่ง จะเห็นได้ว่าการเตรียมการที่ผ่านมานั้นกำลังพลที่ได้ผ่านการคัดเลือกนั้นจะได้ผ่านการฝึกและการตรวจสอบที่เข้มข้น สมกับคำว่า หน่วยทหารทรหด ที่สำคัญนั้น กำลังพลจะได้รับความรู้ทางยุทธวิธี และมีประสบการณ์จนเรียกได้ว่าเป็นทหารชั้นยอดของกองทัพ ที่มีทั้งจิตใจที่กล้าหาญ ร่างกายที่แข็งแกร่งรวมทั้งมีการปฏิบัติการเป็นชุดปฏิบัติการที่ยอดเยี่ยม มีความทรหดอดทนต่อการที่จะปฏิบัติการกิจ ที่กองทัพได้มอบให้ในทุกโอกาสและทุกสภาพภูมิประเทศและลมฟ้าอากาศต่อไป

จากที่ได้กล่าวมานั้น สภาพการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ หมายถึงการสังเคราะห์การฝึกทหารทรหดของกองทัพบก แบ่งออกเป็นสามเสาหลัก สู่ยอดโดมแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย เสาหลักที่ ๑ การฝึกตามรายการกิจเฉพาะสำคัญ เสาหลักที่ ๒ การทดสอบแข่งขันหน่วยทหารทรหด เสาหลักที่ ๓ การหล่อหลอมความหมายและปรัชญาของทหารทรหด โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเคราะห์เอง ไม่มีใครคิดอย่างนี้มาก่อน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับคือชุดปฏิบัติการหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ เข้าทำการแข่งขันหน่วยทหารทรหดของกองทัพบก ห้วง ๑-๗ ธ.ค. ๕๖ ผลการแข่งขันได้ลำดับที่ ๒ จากจำนวน ๑๕ ชุดปฏิบัติการ

ระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗

ระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗ มี Product เป็น Model หนึ่ง คือ คู่มือการฝึกหน่วยทหารทรหดซึ่งไม่เคยมีมาก่อน แม้แต่การแข่งขันหน่วย

ทหารทรหดของกองทัพบกที่ผ่านมา ยังต้องประยุกต์ใช้จากคู่มือผู้ชำนาญการทหารราบ และคู่มือหน่วยทหารขนาดเล็กแทน

๑. กล่าวนำ

หน่วยทหารทรหดเป็นหน่วยที่จัดเฉพาะกิจ เพื่อ วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติภารกิจ ใดๆอย่างหนึ่งซึ่งผู้บังคับบัญชามอบหมายให้โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็งานสงครามตามแบบ สงครามนอกแบบ งานป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบ งานบรรเทาสาธารณภัยและ ช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีเวลาการฝึกและการเตรียมความพร้อมมาเป็นอย่างดีเป็น ระยะเวลาหนึ่ง รวมทั้งเพื่อให้เกิดความเป็นหน่วย โดยกำลังพลทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะ ความเป็นผู้นำ มีทักษะความรู้ความชำนาญทั้งในเรื่องทางยุทธวิธี การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีไหว พริบปฏิภาณ และทักษะการอยู่รอดในสนามรบได้เป็นอย่างดี

๒. ความหมายของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

หน่วยทหารทรหด เป็นการจัดเฉพาะกิจ การจัดไม่มีกำหนดไว้ตามอัตราการจัด ปกติไม่ตายตัว ขึ้นอยู่กับภารกิจและการวางแผนของผู้ที่มีอำนาจสั่งใช้งาน และจะต้องสามารถ ปฏิบัติภารกิจได้ในทุกโอกาสและทุกสภาพภูมิประเทศและลมฟ้าอากาศ โดยเป็นภารกิจที่ต้องการ ผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุดผิดพลาดไม่ได้ ต้องเป็นอิสระจากกำลังส่วนใหญ่ หรือเพื่อสนับสนุน/แก้ไข สถานการณ์ของกำลังส่วนใหญ่ ดังนั้น ในการปฏิบัติงานของหน่วยทหารทรหด จะมีลักษณะที่เป็น อิสระและอาจต้องแยกออกห่างจากฐานที่มั่นเป็นเวลานาน การจัดจะต้องจัดกำลังพลที่มีขีด ความสามารถ ยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย และสัมภาระมีความสมบูรณ์ในตัว สามารถนำพาไป โดยกำลังคนภายในชุดปฏิบัติการได้ ซึ่ง พลตรี สุทัศน์ จารุมณี ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๗ ได้ให้นิยามของทหารทรหดไว้ว่า

“...ทหารทรหดของกองพลราบที่ ๗ จะต้องเป็นทหารที่มีความอดทน แข็งแกร่ง ทนทาน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมบีบบังคับและกดดัน อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสามารถปฏิบัติงานที่ยากลำบาก บรรลุมาตรฐานสูงกว่าเกณฑ์ธรรมดา นอกจากนั้นยังเป็นทหารที่ฉลาด มีทัศนคติเชิงบวก และมีไหวพริบ ปฏิภาณ ในการปรับเปลี่ยน พลิกแพลงการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ต่อเหตุการณ์เฉพาะหน้า อยู่เหนือกว่า และสามารถข้าม สถานการณ์รอบตัวเสมอ...”

๓. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

เพื่อกระตุ้นให้หน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่ ๗ ได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพของกำลังพลอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจให้ ผู้บังคับหน่วยทุกระดับควบคุมและกำกับดูแลงานด้านการฝึก อย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมถึงการเตรียมความพร้อมของหน่วยในการสนับสนุนภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยเหนือในทุกภารกิจ ซึ่งหน่วยต้องปฏิบัติให้สำเร็จ ประกอบกับยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการทดสอบขีดความสามารถของกำลังพล ทั้งด้านความรู้ ทักษะทางทหาร และความชำนาญเฉพาะหน้าที่เป็นรายบุคคล รวมทั้งการปฏิบัติการเป็นหน่วย รวมไปถึงการทดสอบทักษะพื้นฐานการปฏิบัติทางยุทธวิธีและความเข้มแข็งอดทนของร่างกายและจิตใจเป็นบุคคลและเป็นหน่วย ภายใต้ความกดดันและสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติการในแต่ละสถานการณ์ อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพด้านการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการฝึกเป็นหน่วยของกองพลทหารราบที่ ๗

๔. ขอบเขตความรับผิดชอบของการฝึกหน่วยทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗

๒.๔.๑ การดำเนินการฝึก อยู่ในความรับผิดชอบของกองพลทหารราบที่ ๗ หรือหน่วยที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบจัดการฝึก โดยกองพลทหารราบที่ ๗ รับผิดชอบในการวางแผน ควบคุม ประสานงาน และกำกับดูแลการฝึก

๒.๔.๒ การวางแผน อำนาจการ และดำเนินการฝึก ให้ปฏิบัติตามขั้นตอน และขอบเขตของระเบียบนี้ โดยให้สอดคล้องกับคำสั่งการฝึก นโยบายการฝึกประจำปีของกองทัพบก

๒.๔.๓ ให้แต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร นายทหารชั้นประทวนที่มีความรู้ความสามารถและผ่านประสบการณ์ ทำหน้าที่เป็นครูฝึกสอนเพื่อให้การฝึกบรรลุวัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

๕. คุณสมบัติที่สำคัญของทหารทรหด

ทหารทรหด คือ ทหารที่มีภาวะผู้นำ มองการไกล มีความทรหดอดทน ความแข็งแกร่ง ทนทาน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมบีบบังคับและกดดัน อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสามารถปฏิบัติงานที่ยากลำบาก บรรลุมาตรฐานสูงกว่าเกณฑ์ธรรมดา นอกจากนี้ยังเป็นทหารที่ฉลาด มีทัศนคติเชิงบวก มีจิตอาสา และมีไหวพริบ ปฏิภาณในการ

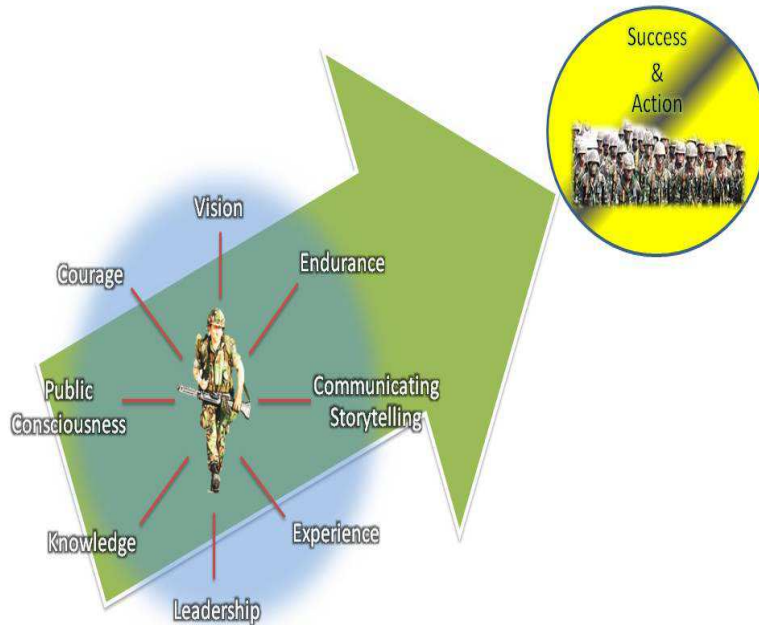

ปรับเปลี่ยน พลิกแพลงการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ต่อเหตุการณ์เฉพาะหน้าอย่างเหนือกว่า และสามารถข่มสถานการณ์รอบตัวได้เสมอ

เป้าหมายสำคัญของหน่วยทหารทรหด คือ การใช้กำลังในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบร่วมกัน มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกันคือ “ความสำเร็จ”

ดังนั้น กองพลทหารราบที่ ๗ ได้กำหนดคุณสมบัติของการเป็นทหารทรหดที่พึงมี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ดังแผนภาพที่ ๔-๑)

แผนภาพที่ ๔-๑ คุณลักษณะของทหารทรหด

๕.๑ วิสัยทัศน์ (Vision)

ความสามารถในการมองเห็นภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ไกลที่สุดและชัดที่สุด การมองเห็นที่ว่ามีไว้สำหรับการมองเห็นด้วยสายตา แต่เป็นการมองเห็นด้วยปัญญา วิสัยทัศน์เป็นจินตนาการ หรือภาพเสมือนจริงที่เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า

๕.๒ ความอดทน (Endurance)

พลังความสามารถทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งวัดได้จากขีดความสามารถในการทนต่อความเจ็บปวด ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ความหิว ความง่วง ความยากลำบาก ความเคร่งเครียด งานหนัก รวมถึงความอดกลั้นต่อสถานการณ์ที่บีบบังคับ

๕.๓ การสื่อสารโดยใช้จิตใต้สำนึก (Communicating Storytelling)

การสื่อสารโดยใช้จิตใต้สำนึก เป็นการให้ผู้ที่มีความรู้จากการปฏิบัติจนมีความเชี่ยวชาญ ได้มาปลดปล่อยความรู้ที่ซ่อนอยู่ในส่วนลึกของหัวใจ (ความเชื่อ), ในส่วนลึกของสมอง (ความคิด), และในส่วนลึกของร่างกาย (การปฏิบัติ) ออกมาสู่ภายนอก การปลดปล่อยความรู้จากการปฏิบัตินี้ผู้ปล่อยที่ได้รับการฝึกปฏิบัติจนมีความเชี่ยวชาญแล้วจะสามารถปลดปล่อยความรู้ ออกมาได้ตรงพล้งอย่างไม่น่าเชื่อ

๕.๔ ประสบการณ์ (Experience)

ประสบการณ์เป็นความชัดเจนที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติหรือได้พบเห็นมา ซึ่งประสบการณ์ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการเรียนรู้ทุกๆด้าน สามารถนำมาใช้เป็นบทเรียน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถให้กับตัวเรา โดยสามารถแบ่งประเภทของประสบการณ์ออกได้เป็น ๒ ลักษณะ ประกอบด้วย

๕.๔.๑ ประสบการณ์ตรง เป็นประสบการณ์ที่เราได้สัมผัสด้วยตัวเองได้ ปฏิบัติเอง

๕.๔.๒ ประสบการณ์รอง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ประสบการณ์ทางอ้อม” เป็นประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดหรือรับรู้มาอีกทอดหนึ่ง

๕.๕ ภาวะผู้นำ (Leadership)

ผู้นำเป็นตัวแทนในการเปลี่ยนแปลง เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นๆในกลุ่ม ภาวะผู้นำจึงเกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มด้วย

๕.๖ ความรู้ (Knowledge)

ความรู้เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการฝึกศึกษา หรือจากประสบการณ์จริง รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเป้าหมายที่ตั้งไว้

๕.๗ จิตอาสา (Public Consciousness)

จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกที่มีต่อสังคมส่วนรวม พร้อมจะสละเวลา แรงกายสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ โดยการเอาใจใส่และการช่วยเหลือ แสดงออกซึ่ง

พฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมอย่างจริงจัง เช่น การเสียสละเงิน สิ่งของ เวลา แรงกาย และสติปัญญาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน

๕.๘ ความกล้าหาญ (Courage)

ความกล้าหาญ หมายถึง ความมองอาจผึ่งผาย ทำหน้าที่ของตนเอง ด้วยความตั้งใจกระทำจริง ปราศจากความหวาดหวั่นต่ออันตรายที่ขวางหน้า หรือเกิดขึ้นในขณะที่กระทำกล้าที่จะเผชิญความยากลำบากและเสี่ยงอันตรายจนสามารถปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ

๖. องค์ประกอบของการประกอบกำลังของหน่วยทหารทรหด

การประกอบกำลังของหน่วยทหารทรหด ซึ่งการจัดกำลังหน่วยทหารทรหด กองพลทหารราบที่ ๗ อย่างน้อยที่สุด ประกอบไปด้วย กำลังพลจำนวน ๖ นาย โดยมีรายละเอียดของตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สามารถเพิ่มเติมตามความเหมาะสมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย) ดังตารางที่ ๔-๑

ตารางที่ ๔-๑ องค์ประกอบของการประกอบกำลังของหน่วยทหารทรหด

ลำดับ	ตำแหน่ง	หน้าที่ความรับผิดชอบ
๑.	หัวหน้าชุดปฏิบัติการ	รับผิดชอบทั้งปวงในการบังคับบัญชา กำกับดูแลชุดปฏิบัติการ ในด้านการปฏิบัติทางยุทธวิธีตามที่ได้ รับมอบหมาย
๒.	รองหัวหน้าชุด	มีหน้าที่พิเศษ เป็นพลวิทยุอีกตำแหน่งหนึ่ง ดำรงการติดต่อกับ หน่วยเหนือ หน่วยข้างเคียง รับ-ส่งข่าวสาร และปฏิบัติตามคำสั่ง ของ ผบ.ชุดปฏิบัติการ
๓.	พลแม่นปืน	มีขีดความสามารถในการใช้อาวุธปืนและยิงปืนแม่นยำ
๔.	พลยิง เอ็ม ๒๐๓	มีหน้าที่พิเศษ เป็นพลเสนารักษ์อีกตำแหน่งหนึ่งรับผิดชอบใน การรักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพอนามัยของกำลังพลภายในชุด ปฏิบัติการ
๕.	พลปืนเล็กกล	โจมตีข้าศึกด้วยอาวุธ เข้าตรวจค้นทำลาย มีหน้าที่พิเศษเป็นพล ขั้บรถยนต์อีกตำแหน่งหนึ่ง และปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าชุด ปฏิบัติการ
๖.	พลปืนเล็ก	โจมตีข้าศึกด้วยอาวุธ เข้าตรวจค้นทำลาย มีขีดความสามารถใน การใช้วัตถุระเบิดทำลาย และปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้าชุด ปฏิบัติการ

หมายเหตุ กำลังพลในชุดปฏิบัติการทุกนายสามารถปฏิบัติภารกิจแทนตำแหน่งกันได้

๗. อาวุธและยุทธโศปกรณ์ของหน่วยทหารทรหด

เนื่องจากการใช้หน่วยทหารทรหดปฏิบัติการเป็นอิสระ ไม่ต้องการให้มีการส่งกำลังบำรุงเพิ่มเติม ดังนั้น การจัดสิ่งอุปกรณ์ อาวุธ กระสุน และยุทธโศปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้พิเศษ เสบียงอาหารและน้ำ และเครื่องเวชภัณฑ์ของหน่วยทหารทรหด จึงขึ้นกับการกิจที่ได้รับ ขีดความสามารถของข้าศึก ลักษณะภูมิประเทศ ระยะเวลาที่ออกปฏิบัติการ และสภาพลมฟ้าอากาศและฤดูกาล โดยจะต้องให้ชุดปฏิบัติการมีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่ ในการจะกำหนดให้หน่วยทหารทรหดมีอาวุธยุทธโศปกรณ์อย่างไร จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึง การกิจและขนาดของหน่วยเป็นพื้นฐาน เสียก่อน แล้วจึงพิจารณาใช้ทั้งอาวุธที่มีอยู่ในอัตราและมีใ้ได้ในอัตรา ตามความเหมาะสม ซึ่งได้แก่

๗.๑ อาวุธในอัตรา

๗.๒ อาวุธที่มีใ้ได้ในอัตรา กล่าวคือ เป็นอาวุธมีอยู่ภายในหน่วยระดับกองพล อยู่ในดุลยพินิจของผู้บัญชาการกองพลจะอนุมัติ เอามาจากหน่วยในความรับผิดชอบนั้นๆ หรือเป็นอาวุธที่ไม่มีอยู่ในระดับหน่วยกองพล ให้ผู้บัญชาการกองพลเสนอความต้องการไปยังหน่วยเหนือตามลำดับชั้น

๗.๓ อาวุธยุทธโศปกรณ์และวัตถุระเบิดในชุดปฏิบัติการ มีรายละเอียดดังนี้

๗.๓.๑ ปืนเล็กยาว M๑๖ A๔ (คนละ ๑ กระบอก เว้น พลยิง M๒๐๓ และพลปืนเล็ก)

๗.๓.๒ เครื่องยิงลูกระเบิด M ๒๐๓ (เฉพาะผู้มีหน้าที่ใช้ M๒๐๓)

๗.๓.๓ ปืนเล็กกลด Minimi (เฉพาะผู้มีหน้าที่ใช้ Minimi)

๗.๓.๔ ปืนพก ๘๖ (คนละ ๑ กระบอก)

๗.๓.๕ ลูกกระเบิดขว้างสังหาร มีอำนาจการสังหารบุคคลที่ รวมอันอยู่เป็นกลุ่มก้อนสูง ใช้สังหารข้าศึกโดยไม่ทำให้ข้าศึกทราบ ที่ตั้งของผู้ใช้ หากมีมากเกินไปจะเป็นการเพิ่มน้ำหนักให้กับทหาร

๗.๓.๖ ลูกกระเบิดควันสีใ้เพื่อเป็นสัญญาณต่าง ๆ ในหน่วย ทหารระดับหมู่ หรือชุดยิง ควรจะต้องมีอยู่กับผู้บังคับหมู่และหัวหน้า ชุดยิงอย่างมาก ไม่ควรเกินกว่าคนละ ๒ ลูก

๓.๓.๓ รุ่นระเบิดสังหารแบบ M๑๘ A๑ ใช้ประโยชน์ เช่น ชุ่มโจมตี และป้องกันฐานปฏิบัติการ มีอำนาจการสังหารบุคคลเป็น กลุ่มก้อน และทำลายขวัญ แต่จะต้องมีเครื่องประกอบหลายอย่าง ดังนั้น จะต้องไม่ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวแก่หน่วย

๓.๓.๔ ดินระเบิด C๔ หรือ TNT ขนาด ๑/๒ ปอนด์ รุ่นระเบิดและกับระเบิดใช้ในภารกิจ เช่น การทำลาย ชุ่มโจมตีป้องกัน ฐานปฏิบัติการ ปิดกั้นเส้นทางเคลื่อนที่ ภารกิจจะเป็นเครื่องบ่งให้ ทราบว่าควรจะนำไปใช้หรือไม่

๓.๓.๕ วิทยุ PRC-๖๒๔

๓.๓.๑๐ เครื่องมือทำความสะอาดอาวุธ อาจบรรจุไว้ในฝาเป้ทางด้านนอกก็ได้ เพื่อความสะดวกในการหยิบใช้

๓.๓.๑๑ จำนวนกระสุน ยุทโธปกรณ์และวัตถุระเบิดในชุดปฏิบัติการหน่วยทหารทรหด โดยจำนวนกระสุน ยุทโธปกรณ์และวัตถุระเบิดในชุดปฏิบัติการหน่วยทหารทรหดนั้น โดยปกติจะจัดไว้สำหรับการปฏิบัติการกิจในห้วงเวลา ๓ ถึง ๕ วัน ทั้งนี้อาจเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขได้ตามความจำเป็นของภารกิจ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ ๔-๒

ตารางที่ ๔-๒ อาวุธและยุทธโปกรณ์ของหน่วยทหารทรหด

ลำดับ	กระสุน ยุทโปกรณ์ และวัตถุระเบิด	เกณฑ์นำไป			หมายเหตุ
		ต่อ	นับ	จำนวน	
๑.	กระสุน ปืนเล็กยาว. M๑๖ พร้อมซอง กระสุนบรรจุกระสุน เต็มซอง ซอง ละ ๒๐ นัด	กระบอก	ซอง	๓	
๒.	กระสุนเครื่องยิง ลูกกระเบิด M๒๐๓	กระบอก	นัด	๑๒	เฉพาะผู้มีหน้าที่ ใช้ M๒๐๓ เท่านั้น (สองสาย)
๓.	กระสุน ปืนพก ๘๖ พร้อมซอง กระสุน บรรจุกระสุน เต็มซอง ซอง ละ ๓ นัด	กระบอก	ซอง	๓	
๔.	ลูกกระเบิดขว้างสังหาร	คน	ลูก	๒	
๕.	ลูกกระเบิดขว้างควันสี	คน	ลูก	๑	

ตารางที่ ๔-๒ อาวุธและยุทธโปกรณ์ของหน่วยทหารทรหด (ต่อ)

ลำดับ	กระสุน ยุทธโปกรณ์ และวัตถุระเบิด	เกณฑ์นำไป			หมายเหตุ
		ต่อ	นับ	จำนวน	
๖.	ทุ่นระเบิดสังหาร M๑๘ A๑	ชุด ปฏิบัติการ	ชุด	๑	หรือมากน้อยตาม ภารกิจ
๗.	ดินระเบิด C๔ หรือ TNT ขนาด ๑/๒ ปอนด์	ชุด ปฏิบัติการ	ชุด	๒	หรือมากน้อยตาม ภารกิจ
๘.	วิทยุ PRC-๖๒๔	ชุด ปฏิบัติการ	ชุด	๒	
๙.	เครื่องมือทำความสะอาดอาวุธ	คน	ชุด	๑	

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของการปฏิบัติการ

๘. ยุทธโปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้เพิ่มเติมสำหรับทหารทรหด

ยุทธโปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้เพิ่มเติม อาจจัดให้กับหน่วยทหารทรหดนั้น
มีรายละเอียดดังนี้

๘.๑ กล้องส่องสองตา (ตรวจการณ์ ในเวลากลางวัน) ชุดปฏิบัติการ ชุดละ ๒ ชุด

๘.๒ กล้องตรวจการณ์ ในเวลากลางคืน ชุดปฏิบัติการ ชุดละ ๑ ชุด

๘.๓ มีดเหน็บทหารช่าง ใช้สังหารเงียบและป้องกันตัวในระยะ ประชิด สามารถ
ใช้ด้านอเนกประสงค์อื่นๆ ได้อีก เช่น ฟันต้นไม้ขนาดเล็ก ตัดสายไฟชนวน ประกอบอาหาร

๘.๔ เชือกเดินป่า ขนาดใหญ่ ๔ หุน เป็นสิ่งอุปกรณ์ประจำกาย ทหารทุกคน คนละ
๑ เส้น มีความยาวประมาณ ๓.๔ เมตร สามารถ นำไปใช้ปีนเขา ใช้งานผูกมัดอื่นๆ เช่น มัดเชลยศึก
มัดคนเจ็บ ลงจากที่สูง เป็นต้น

๘.๕ สแน็ปลิงก์(Snap Link) คนละ ๑ ชุด

๘.๖ ถุงมือหนัง คือ ถุงมือชนิดที่จับลวดหนาม ซึ่งนิยมใช้เป็นอุปกรณ์ในการ
ช่วยเหลือในการเคลื่อนที่บุกป่ารกทึบ โดยในการปฏิบัติการอาจจะพิจารณาจัดเฉพาะให้ผู้นำทางก็
ได้

- ๘.๗ เชือกกลางทางคิง (Fast Rope) ขนาด ๑๕ เมตร ชุดปฏิบัติการละ ๑ เส้น
- ๘.๘ แผนที่ อย่างน้อยที่สุด ชุดปฏิบัติการละ ๒ ชุด
- ๘.๙ เข็มทิศ และ GPS ใช้คู่กับแผนที่ เพื่อหารายละเอียดต่างๆ GPS เป็นเครื่องมือ พิกัดควยดาวเทียม ซึ่งมีความถูกต้อง และแม่นยำสูง รวดเร็ว จัดเป็นเครื่องมือเสริม
- ๘.๑๐ ไฟฉายขนาดเล็ก ไฟฉายขนาดเล็กที่เหมาะสมสำหรับนำไป ใช้กับหน่วยทหาร ทรหดก็คือ ไฟฉายขนาดเล็กแบบไม่สะท้อนแสง
- ๘.๑๑ เทปเรืองแสง ใช้ติดไว้ทางส่วนหลังของร่างกายเพื่อ ป้องกันอุบัติเหตุจากการยิงของฝ่ายเดียวกัน ใช้ติดที่ศูนย์หน้า และศูนย์หลัง เพื่อช่วยการยิงในเวลากลางคืน
- ๘.๑๒ นกหวีด ควรใช้นกหวีดชนิดที่ทำด้วยพลาสติกแข็ง มากกว่าจะใช้ชนิดเป็น โลหะ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดแสงสะท้อนและ มีน้ำหนักเบาว่าการนำยุทธโศปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้แต่ละชนิด ไปใช้ หากไม่จำเป็นแล้วก็ไม่ควรจะนำไปให้เป็นการเพิ่มภาระ และน้ำหนัก บรรทุกให้กับแต่ละบุคคล
- ๘.๑๓ แวนตาकिनฝุ่น คนละ ๑ ชุด
- ๘.๑๔ สนับศอกและสับเข่า คนละ ๑ ชุด

๕. สิ่งของเครื่องใช้ประจำกายของทหารทรหด

สิ่งของเครื่องใช้ประจำกายที่ทหารหน่วยทหารทรหดจำเป็นจะต้องมีติดตัว เพื่อนำไปในการปฏิบัติการกิจ โดยไม่ต้องส่งกำลังบำรุงเพิ่มเติม ๕-๗ วัน นั้นจะมีความแตกต่างกันออกไปตามสถานการณ์และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งประกอบไปด้วย หมวกเคพล่า, เสื้อ/กางเกงเครื่องแบบ, ผ้าห่มนอน, เข็มขัดสนาม, รองเท้า, ถุงเท้าชนิดหนา, ผ้ากันฝน, เสื้อผ้าชั้นใน, เสื้อกันหนาว, ผ้าสามเหลี่ยมผูกคอ, ผ้าขาวม้า, มุ้ง, เป้หลัง, เข็มขัดสนาม, กระติกน้ำ, เปลสนาม, กระเป๋ายาบาล, ชุดปฐมพยาบาล, เสื้อใส่ของกระสุน, และ สิ่งของจำเป็นเฉพาะบุคคล อื่นๆ

ภาพที่ ๔-๒ เครื่องแต่งกาย (เครื่องแบบหน่วยทหารพราน)

๑๐ ขีดความสามารถของหน่วยทหารพราน

- ๑๐.๑ ปฏิบัติการเป็นอิสระโดยไม่ต้องส่งกำลังบำรุงในระยะเวลา ๓-๕ วัน
- ๑๐.๒ ทำการลาดตระเวนรบ ลาดตระเวนหาข่าวได้ทั้งกลางวัน และกลางคืน
- ๑๐.๓ ชุ่ม โจมตีต่อขบวนเดินเท้าและขบวนยานยนต์
- ๑๐.๔ เข้าปฏิบัติการปิดล้อมตรวจค้นเป้าหมายขนาดเล็กได้
- ๑๐.๕ เข้าตีหรือตีโฉบฉวยต่อเป้าหมายขนาดเล็กได้

- ๑๐.๖ เข้าชิงตัวประกันได้
  - ๑๐.๗ ฝ่าฝืนตรวจทั้งกลางวันและกลางคืน
  - ๑๐.๘ การตั้งจุดตรวจเร่งด่วน
  - ๑๐.๙ เข้าคลี่คลายสถานการณ์ในพื้นที่ที่สถานการณ์ไม่กระจ่างชัด
  - ๑๐.๑๐ ปฏิบัติการเป็นหน่วยจรยุทธ์
  - ๑๐.๑๑ สามารถเผชิญสถานการณ์สงครามทุนระเบิดได้
  - ๑๐.๑๒ ทำการระวังป้องกันที่ตั้งทางทหารได้
  - ๑๐.๑๓ ทำการรักษาความปลอดภัยของบุคคลสำคัญได้
  - ๑๐.๑๔ ปฏิบัติภารกิจงานบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชนได้
  - ๑๐.๑๕ ปฏิบัติภารกิจ อื่นๆ ตามสั่งการ ที่หน่วยทหารทั่วไปไม่สามารถปฏิบัติได้
๑๑. ระเบียบข้อบังคับของหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหาร

รบที่ ๗

๑๑.๑ สารสำคัญของหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารรบที่ ๗

หลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารรบที่ ๗ มีความมุ่งหมาย เพื่อให้เป็นแนวทางจัดการฝึก ให้ผู้มีหน้าที่ทำการฝึกสอน(ชุดครูฝึก) นำไปใช้เป็นแนวทางศึกษา สำหรับตนเองเพื่อวางแผนเตรียมการ และดำเนินการสอนและฝึกให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกได้อย่าง ถูกต้องตามขั้นตอน อันจะเป็นผลให้ผู้รับการฝึกมีขีดความสามารถใน ภารกิจของหน่วยทหาร ทรหด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑.๒ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารรบที่ ๗

หลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารรบที่ ๗ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

๑๑.๒.๑ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลให้สามารถปฏิบัติการ รบได้ในทุกภารกิจภายใต้สภาพแวดล้อมที่บีบบังคับและกดดันอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสามารถ ปฏิบัติงานในทุกสภาพภูมิประเทศและลมฟ้าอากาศที่ยากลำบากได้

๑๑.๒.๒ เพื่อฝึกการปฏิบัติการทางยุทธวิธีของหน่วยทหารทรหด ซึ่งต้อง ปฏิบัติการเป็นอิสระหรือเป็นส่วนหนึ่งของกำลังส่วนใหญ่ในทุกสภาพภูมิประเทศและลมฟ้าอากาศ

เป็นการสร้างความชำนาญทั้งทางยุทธวิธีและการเคลื่อนที่ผ่านภูมิประเทศที่ยากลำบาก เพื่อปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ

๑๑.๒.๓ เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกหลักสูตรฯ สามารถนำเอาความรู้ประสบการณ์ ที่ได้จากการฝึกนำไปถ่ายทอดให้กับกำลังพลภายในหน่วยของตนได้

๑๑.๓ ขอบเขตของหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

ขอบเขตของหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ นั้น เป็นหลักสูตรที่ได้มีการพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ทำการฝึกให้กำลังพลของหน่วย ตั้งแต่นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน หรือกำลังอื่นๆ ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งทางกองพลทหารราบที่ ๗ ได้กำหนดระยะเวลาในการเข้ารับการฝึกตามหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหด หลักสูตรละประมาณ ๕ สัปดาห์ หรือ ๓๕ วัน โดยแบ่งเนื้อหาของการฝึกออกเป็น ๒ ส่วน คือ การฝึกภาคที่ตั้ง และการฝึกภาคสนาม กล่าวคือ

๑๑.๓.๑ การฝึกภาคที่ตั้ง กล่าวคือ เป็นการฝึกภาคทฤษฎีต่างๆ ประกอบด้วย วิชาทั่วไป วิชาอาวุธและการระเบิดทำลาย วิชายุทธวิธีต่างๆ เช่น การรบในป่าและภูเขา การรบในเมือง รวมไปถึงการบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน

๑๑.๓.๒ การฝึกภาคสนาม กล่าวคือ เป็นการฝึกภาคปฏิบัติ โดยมีการจำลองสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกตามหลักสูตรหน่วยทหารทรหดได้นำความรู้จากการฝึกภาคที่ตั้งมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย อันประกอบไปด้วย ภาคการรบในพื้นที่ป่าภูเขา ภาคการรบในเมืองและการบรรเทาสาธารณภัยช่วยเหลือประชาชน โดยจะมุ่งให้ความสำคัญกับประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำหน่วยและยุทธวิธีของหน่วยทหารทรหด

๑๑.๔ คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกตามหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกตามหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ คือ นายทหารสัญญาบัตร ชั้นยศร้อยตรี ถึง ร้อยเอก และทหารประทวน ชั้นยศสิบตรี ถึง จำสิบเอก

๑๒. หลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

หลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ ได้กำหนดระยะเวลาในการเข้ารับการฝึกตามหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหด หลักสูตรละประมาณ ๕ สัปดาห์ หรือ

๑๕ วัน โดยแบ่งเนื้อหาของการฝึกออกเป็น ๒ ส่วน คือ การฝึกภาคที่ตั้ง และการฝึกภาคสนาม ซึ่งมีรายละเอียดของหลักสูตรดังต่อไปนี้

๑๒.๑ หลักสูตรการฝึกภาคที่ตั้ง

หลักสูตรการฝึกภาคที่ตั้ง หรือภาควิชาการนั้น จะใช้การฝึกเป็นระยะเวลา ๔ สัปดาห์ เป็นการฝึกภาคทฤษฎีต่างๆ โดยเนื้อหาของวิชา ประกอบไปด้วย ๑) วิชาทั่วไป ๒) วิชาอาวุธและการระเบิดทำลาย และ ๓) การฝึกวิทยายุทธวิธี โดยมีรายละเอียดของแต่ละหลักสูตรดังต่อไปนี้

๑๒.๑.๑ วิชาทั่วไป

หลักสูตรการฝึกและการทดสอบความสมบูรณ์ ความแข็งแรงทางร่างกาย ความสำคัญของการฝึกและทดสอบความสมบูรณ์ของร่างกายนั้น คือ การปรับสภาพร่างกายและจิตใจของกำลังพลให้มีความพร้อมในการเข้ารับการฝึก และการทดสอบความแข็งแรง ความทรหดอดทนของร่างกาย และการปฏิบัติงานเป็นทีมภายใต้ภาวะกดดัน ซึ่งหลักสูตรนี้จะประกอบไปด้วยการทดสอบสมรรถภาพทางร่างกายด้านต่างๆ ได้แก่ การฝึกกายบริหาร การวิ่ง ประกอบเครื่องสนาม และฝึกศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว หลังจากนั้นจะมีการทดสอบความสมบูรณ์ ความแข็งแรงทางร่างกาย ประจำสัปดาห์ ประกอบด้วย

การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย

ดึงข้อ (๑๐/๒๐ ครั้ง)

ลุกนั่ง ๒ นาที (๖๒/๘๒ ครั้ง)

ดันพื้น ๒ นาที (๕๘/๕๗ ครั้ง)

วิ่งระยะทาง ๑ ไมล์ (๘.๐๐/๖.๒๐ นาที)

การทดสอบการว่ายน้ำ

การทดสอบว่ายน้ำตัวเปล่า ๕๐๐ ม.

การว่ายน้ำทางยุทธวิธี ๒๕ เมตร (ว่ายน้ำเครื่องแบบฝึกพร้อม

อาวุธประจำกาย)

การทดสอบเดินเร็วริบประกอบเครื่องสนาม ๑๕ กิโลกรัม เป็นระยะทาง ๑๒ กิโลเมตร และต่อเนื่องด้วยการทดสอบการยิงปืนด้วยกระสุนจริง ณ สนามยิงปืน

ทราบระยะ ในระยะ ๓๐๐ เมตร, ๒๐๐ เมตร, ๑๐๐ เมตร, ๕๐ เมตร โดยใช้อาวุธประจำกายตามตำแหน่ง และในระยะ ๒๕ เมตร, ๑๕ เมตร ใช้ปืนพก (ยิงเร็ว)

หลักสูตรการต่อสู้สำหรับการรบ (Krav Maga) ความสำคัญของการต่อสู้สำหรับการรบ (Krav Maga) คือ กราฟมากาเป็นการต่อสู้สำหรับการรบ ไม่ใช่ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวหรือกีฬา เนื่องจากเป็นการต่อสู้ที่ไม่ยึดถือกฎกติกาใดๆ มีความรวดเร็ว รุนแรง โดยมีแนวคิดในการต่อสู้ประกอบไปด้วยหลัก ๓ ประการคือ เทคนิค สมอง และจิตวิญญาณ ประกอบเข้าด้วยกัน ทำให้ผลการต่อสู้โดยกราฟมากาสามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ในสนามรบได้เสมอ

กราฟมากา ถือกำเนิดในอิสราเอลเมื่อ ปี ค.ศ. ๑๙๔๘ ซึ่งเป็นห้วงที่ประเทศอิสราเอลยังคงอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ และได้นำมาฝึกให้กับทหารของกองทัพอิสราเอลในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ รวมถึงฝึกอบรมให้พลเรือนอิสราเอล เพื่อป้องกันตัวจากภัยก่อการร้าย โดยกราฟมากา แบ่งจุดอ่อนของร่างกายมนุษย์ไว้ ๕ จุด ประกอบด้วย จมูก หู ตา คอหอย และอวัยวะ โดยจุดเหล่านี้เมื่อโจมตีจะทำให้คู่ต่อสู้หยุดชะงักหรือล้มลง ไม่สามารถทรงตัวเพื่อต่อสู้และป้องกันตัวได้ เป็นโอกาสในการรุกโจมตีต่อเนื่องจนกระทั่งคู่ต่อสู้หมดสภาพ ดังนั้น การยิงปืนทำนองระบบอิสราเอลนั้นจะเน้นการการฝึกใช้อาวุธประจำกาย ประกอบด้วยปืนเล็กยาว และปืนพก ซึ่งเป็นการฝึกความคุ้นเคยกับอาวุธประจำกาย เพื่อคุ้นเคยจนกระทั่งปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วและแก้ไขเหตุติดขัดที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว ไม่เน้นการยิงประณีต โดยเน้นให้ถูกเป้าหมายซึ่งทำให้เกิดการเสียชีวิตหรือบาดเจ็บ อีกทั้งต้องสามารถใช้ในการต่อสู้ระยะประชิดในกรณีที่ไม่สามารถลั่นไกได้ และที่สำคัญที่สุดคือความรวดเร็ว เพื่อรักษาโอกาสในการโจมตีอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรการปฐมพยาบาล ความสำคัญ of หลักสูตรการปฐมพยาบาล คือ การปฐมพยาบาล เป็นการให้การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยเจ็บก่อนจะได้รับการรักษาจากแพทย์ ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของทหาร ในการรักษาชีวิตของเราเองไว้หรือชีวิตของบุคคลอื่น เราอาจจะรักษาชีวิตไว้ได้ ถ้ารู้ว่าอะไรควรทำ และอะไรไม่ควรทำ ให้รีบทำโดยเร็วจึงรีบให้การพยาบาลเสียก่อนทุกรายแล้วจึงรีบนำส่งให้เจ้าหน้าที่ทหารแพทย์โดยเร็วที่สุด ประกอบกับภารกิจหลักของทหาร คือการสู้รบ การที่เราทำทุกอย่างเพื่อให้ตัวเราเอง และเพื่อนๆ อยู่ในสภาพพร้อมที่จะทำการสู้รบได้ ก็เป็นส่วนหนึ่งของภารกิจนี้ หลักสูตรของการปฐมพยาบาล มีความมุ่งหมายเพื่อช่วยชีวิตผู้ป่วย หรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์หรืออุบัติเหตุต่างๆ ในขณะนั้น หรือเป็นการลดความรุนแรงของอาการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วย และช่วยบรรเทาความเจ็บปวดทรมาน

ของผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ และช่วยให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว อีกทั้งยังสามารถป้องกันความพิการ หรือความเจ็บปวดอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง

หลักสูตรการติดต่อสื่อสาร ความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร คือ เป็นเครื่องมือสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นกุญแจเพียงประการเดียวซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำรงชีพ ซึ่งกำลังทางทหารนั้น มีการจัดขึ้นเพื่อมุ่งที่รักษาความอยู่รอดในอธิปไตยของชาติ ซึ่งมีกลไกซับซ้อนและแยกกระจายกันอยู่ หนทางเดียวที่จะทำให้กลไกนี้เดินไปอย่างสอดคล้องและบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นก็คือ การสื่อสาร ซึ่งจะเป็นสื่อเชื่อมโยงกลไกทางทหารทุกระดับเข้าด้วยกัน ประกอบกับระบบการสื่อสารมีความละเอียดอ่อน และสลับซับซ้อน ดังนั้น การฝึกกำลังพลให้มีความเข้าใจในเรื่อง การติดตั้ง การใช้งาน และการบำรุงรักษาอย่างเป็นผล จะช่วยให้สามารถใช้เครื่องมือสื่อสารเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำมาสู่ความสำเร็จภารกิจในการยุทธ์

หลักสูตรของการติดต่อสื่อสาร มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหารทราบถึงระบบการติดต่อสื่อสาร เครื่องมือสื่อสารและวิธีติดต่อสื่อสารระหว่าง หน่วยเหนือ หน่วยข้างเคียงและหน่วยรอง ซึ่งจะเป็นสื่อเชื่อมโยงกลไกทางทหารทุกระดับเข้าด้วยกัน

หลักสูตรการดำรงชีพในป่า ความสำคัญของการดำรงชีพในป่า เนื่องจากสงครามในปัจจุบันและอนาคต เป็นสงครามคล่องตัว กำลังของหน่วยทหารยิ่งกระจายกันออกในพื้นที่กว้างมากยิ่งขึ้น และสามารถเคลื่อนย้ายไปได้ในพื้นที่ไกลมาก โดยการขนส่งทางอากาศและทางทะเล การที่ทหารจะต้องเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ ในการเลี้ยงตนเอง คือการแสวงหาอาหาร เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีโอกาสที่จะเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งการดำรงชีพของเรานั้นแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ ๓ ประเภท คือ อาหาร น้ำ และที่พัก เรามีความรู้อะไรบ้างในการแสวงหาอาหารมาเลี้ยงชีพเรา เราต้องทราบถึงการหาแหล่งน้ำ และข้อสุดท้ายเราต้องสามารถแสวงหาหรือจัดทำที่พักขึ้น สำหรับป้องกันความร้อนหนาวของสภาพอากาศ ตามที่ได้กล่าวมานี้ถ้าเรามีความเข้าใจหลักการดำรงชีพในป่าแล้ว เราก็จะสามารถมีชีวิตรอดในสนามรบได้

หลักสูตรการดำรงชีพในป่า มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหารมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติต่างๆ ในป่า เพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ในป่าได้อย่างสะดวกสบาย ปลอดภัยจากธรรมชาติของป่า และสามารถทำการรบในป่าได้เป็นเวลานานๆ

หลักสูตรการร้องขอและการปรับยิงปืนใหญ่และเครื่องยิงลูกกระเบิด ความสำคัญของการร้องขอและการปรับยิงปืนใหญ่และเครื่องยิงลูกกระเบิด แม้ว่า

วิวัฒนาการในการค้นหาเป้าหมายและตรวจการณ์ ด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์กำลังก้าวหน้าไปก็ ตาม แต่การยิง แต่การยิงอย่าง ได้ผลของอาวุธปืนใหญ่ และเครื่องยิงลูกระเบิดก็ยังขึ้นอยู่กับ ผู้ตรวจการณ์ด้วยสายตาเป็นส่วนใหญ่ ผู้ตรวจการณ์ซึ่งตรวจการณ์ด้วยสายตาเป็นเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่ง ของชุดหลักยิง ตามปกติก็จะเป็นผู้ที่เห็นข้าศึก, กำลังฝ่ายเรา และการยิงของหน่วยรบต่างๆ ที่กระทำ ต่อข้าศึกด้วยตาจริงๆ อาวุธปืนใหญ่และเครื่องยิงลูกระเบิด เป็นอาวุธที่สามารถทำการยิงได้ด้วยวิธี เล็งตรง คือการที่พลประจำอาวุธมองเห็นเป้าหมาย หรือด้วยวิธีเล็งจำลอง ซึ่งพลประจำอาวุธมองไม่ เห็นเป้าหมาย ซึ่งวิธีหลังนี้เป็นวิธีหลักที่ใช้กันอยู่ มีองค์ประกอบสำคัญในการที่จะทำการยิงถูก เป้าหมายอยู่ ๓ ส่วน เรียกว่า ชุดหลักยิง ประกอบด้วย ส่วนยิง, ศูนย์อำนวยการยิงและผู้ตรวจการณ์ วิธีปฏิบัติของผู้ตรวจการณ์ที่จะกล่าวต่อไป เป็นการตรวจการณ์เฉพาะด้วยสายตา ซึ่งรวมการตรวจ การณ์ทางพื้นดินของผู้ตรวจการณ์หน้า และการตรวจการณ์โดยทหารเหล่าพลรบไว้ด้วย เป้าหมาย ที่จะทำการยิงด้วย ปืนใหญ่และเครื่องยิงลูกระเบิดควรมีความเหมาะสมและคุ้มค่า หากผู้ตรวจการณ์ หรือทหารพลรบตรวจพบทหารข้าศึกเพียง ๒ - ๓ คน ซึ่งสามารถใช้อาวุธปืนเล็กหรือปืนกลทำการ ยิงได้ ก็ไม่จำเป็นต้องขอให้ปืนใหญ่และเครื่องยิงลูกระเบิดทำการยิงต่อเป้าหมายนั้น อาจเป็นการ สิ้นเปลืองทั้งเวลา และจำนวนกระสุน พึงจำไว้ว่ากระสุนปืนใหญ่หรือลูกระเบิดยังมีน้ำหนักมาก ก่อให้เกิดปัญหาในการลำเลียงทดแทนอยู่บ้าง หลักระบวนของการร้องขอและการปรับยิงปืนใหญ่ และเครื่องยิงลูกระเบิดมีความมุ่งหมายเพื่อ ต้องการให้ทหารรู้จักการใช้เครื่องมือของผู้ตรวจการณ์, การกำหนดที่ตั้งเป้าหมาย, การส่งคำขอยิงและการแก้ของผู้ตรวจการณ์ ศึกษาและปฏิบัติ ให้ส่งคำ ขอยิงและปรับการยิงได้

หลักสูตรวิชาแผนที่ - เข็มทิศ คือ ด้วยเหตุที่การปฏิบัติการรบใน สงครามสมัยใหม่จะต้องปฏิบัติการรบในพื้นที่ ซึ่งอาจจะอยู่ตามส่วนต่างๆ ของโลกหรือประเทศที่ เราไม่คุ้นเคย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัย แผนที่เป็นหลักในการปฏิบัติการรบมากยิ่งขึ้น เพราะแผนที่สามารถให้รายละเอียดที่ถูกต้องเกี่ยวกับระยะทางตำบลที่ตั้งความสูง เส้นทางที่ดีที่สุด ลักษณะภูมิประเทศสำคัญตลอดจนถึงการซ่อนพรางและการกำบัง ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า แผนที่ เป็น เครื่องมือรบที่สำคัญยิ่งของชีวิตทหารทุกคน และพร้อมกันนั้นก็ย่อมเป็นที่ประจักษ์ ต่อความจริง ที่ว่าความสำคัญของแผนที่จะไม่มีเลยถ้าหากผู้ใช้แผนที่ไม่ทราบว่าจะอ่านแผนที่ได้อย่างไร ทั้งนี้ หลักระบวนของวิชาแผนที่ - เข็มทิศ มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหารมีความรู้ความสามารถในการอ่าน

แผนที่และการใช้แผนที่ การใช้เข็มทิศ ตลอดจนการใช้แผนที่ประกอบเข็มทิศ และการอ่านรูปถ่ายทางอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การทดสอบความเป็นผู้นำหน่วย (สนามทดสอบกำลังใจ ๑๑ สถานี) มีความมุ่งหมายเพื่อฝึกความเป็นผู้นำหน่วยในการวางแผนการปฏิบัติเพื่อนำกำลังพลในชุดปฏิบัติการผ่านสนามทดสอบกำลังใจ ๑๑ สถานี รวมทั้งการฝึกความสามัคคีของกำลังพลภายในชุดปฏิบัติการ (Teamwork) ในการฝ่าฟันอุปสรรคและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าร่วมกัน

๑๒.๑.๒ การฝึกวิชาอาวุธ

๑๒.๑.๒.๑ หลักสูตรการยิงปืน หลักสูตรการยิงปืนแบ่งออกเป็น

๒ หลักสูตร คือ

หลักสูตรการยิงปืนลับพลัน หลักสูตรการยิงปืนลับพลัน มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหารคุ้นเคยกับการใช้อาวุธปืนในการปฏิบัติลับพลัน มีความคล่องแคล่ว และแม่นยำในการยิงทันทีที่พบเป้าหมายที่ปรากฏขึ้นโดยอัตโนมัติ และทหารสามารถใช้อาวุธปืนประจำกายได้ทุกท่ายิง ทุกพื้นที่และทุกสภาพภูมิประเทศลมฟ้าอากาศ ได้อย่างแม่นยำ

หลักสูตรการยิงปืนชุ่มยิง ความสำคัญของวิชาการใช้พลชุ่มยิง คือ พลชุ่มยิงจะมีบทบาทที่สำคัญในกองพันทหารราบ พลชุ่มยิงจะให้การยิงด้วยอาวุธปืนเล็กที่มีความแม่นยำจากระยะไกลแก่ผู้บังคับหน่วย การยิงเหล่านี้จะนำมาใช้ได้ดีที่สุดต่อเป้าหมายที่มีความสำคัญซึ่ง, เนื่องด้วยระยะ, ขนาด, หรือ ที่ตั้งของเป้าหมาย, ทักษะวิสัย, ความต้องการรักษาความลับ และ การลึกลับ, การเพิ่มความเสียหาย, ความรุนแรงของความขัดแย้ง, หรือกฎของการปะทะไม่สามารถที่จะถูกทำลายได้ด้วยระบบอาวุธอื่นๆ ที่มีใช้อยู่ อีกทั้ง พลชุ่มยิงจะใช้เทคนิคเป็นบุคคลซึ่งสามารถที่จะทำการรวบรวมรายละเอียดของข่าวสารที่สำคัญเกี่ยวกับฝ่ายข้าศึก แต่อย่างไรก็ตามการรวบรวมข่าวสารจะเป็นบทบาทรอง ผลกระทบของพลชุ่มยิงจะวัดได้โดยการที่พลชุ่มยิงก่อให้เกิดยอดของผู้สูญเสีย หรือ เป้าหมายที่ถูกทำลายจำนวนมาก ผู้บังคับหน่วยจะทราบเกี่ยวกับผลกระทบของพลชุ่มยิงที่มีต่อการปฏิบัติ, ขวัญ, และ การตกลงใจของฝ่ายข้าศึก การปรากฏตัวของพลชุ่มยิงจะขัดขวางการเคลื่อนที่ของฝ่ายข้าศึก, ก่อให้เกิดความหวาดกลัวแก่กำลังพลอย่างต่อเนื่อง, ก่อให้เกิดความสับสน, ขัดขวางการปฏิบัติการ และ การเตรียมการของฝ่ายข้าศึก, และ ผลักดันฝ่ายข้าศึกให้หันเหกำลังเพื่อจัดการกับพลชุ่มยิง ทั้งนี้ หลักสูตรวิชาการใช้พลชุ่มยิง มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหารมีความสามารถในการใช้อาวุธประจำกายได้อย่างแม่นยำและต้องทำการยิงต่อเป้าหมาย

ได้สำเร็จเมื่อต้องการยิ่ง เป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติกรรปให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของผู้บังคับบัญชา รวมทั้งให้ทหารมีความสามารถในการตรวจการณ์และค้นหาเป้าหมาย เพื่อกำหนดจุดที่อยู่ การสังเกต และการกระชง หรือกำหนดกระชงทางไปยังเป้าหมายในการรบได้

๑๒.๑.๒.๒ การระเบิดทำลาย วัตถุระเบิดและกับระเบิด

ความสำคัญของวิชาการระเบิดทำลาย วัตถุระเบิดและกับระเบิด คือ วิธีการใช้วัตถุระเบิด และการทำลายด้วยดินระเบิดนั้น ถือว่าเป็นวิชาสำคัญประการหนึ่งเพราะว่า ในการยุทธ์ทุกครั้งจะขาดเสียมิได้ การทำลายนำชัยชนะมาสู่เราได้ในบทเรียนนี้ ทหารจะได้ศึกษา คุณสมบัติของทุ่นระเบิดและกับระเบิด หลักทางทหาร, การเตรียมการ และการใช้ดินระเบิด

หลักสูตรวิชาการระเบิดทำลาย วัตถุระเบิดและกับระเบิดมีความมุ่งหมาย เพื่อให้ทหารมีความรู้และความเข้าใจในหลักการใช้วัตถุระเบิด และการทำลายด้วย ดินระเบิด สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างได้ผลและปลอดภัยรวมทั้งขยายผลต่อไปได้ ประกอบกับให้ทหาร มีความรู้ความสามารถที่จะดำเนินการติดตั้ง, ตรวจสอบและรื้อถอนวัตถุระเบิดและกับระเบิด ใช้วัตถุระเบิดและกับระเบิดจุดระเบิดแบบมาตรฐาน และเครื่องจุดระเบิดแบบแสวงเครื่องได้ รวมทั้งเพื่อให้ทหารทราบหลักการปฏิบัติเมื่อตรวจพบวัตถุต้องสงสัย ในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ในอาคาร ตามเส้นทาง เป็นต้น โดยสามารถปฏิบัติได้อย่างปลอดภัย

๑๒.๑.๓ การฝึกวิทยุทหวิธี

๑๒.๑.๓.๑ ยุทธวิธีกรรปในพื้นที่ป่าภูเขา

การรบในพื้นที่ป่าภูเขา ประกอบไปด้วยหลักสูตรที่สำคัญจำนวนทั้งสิ้น ๘ หลักสูตร โดยแต่ละหลักสูตรมีรายละเอียดของสาระสำคัญและวัตถุประสงค์ของการฝึกในแต่ละหลักสูตรดังต่อไปนี้

หลักสูตรวิชาการใช้อากาศยานทางยุทธวิธี

ความสำคัญ ของวิชาการใช้อากาศยานทางยุทธวิธี คือ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยทหารภาคพื้นดินกับอากาศยานมีความจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจในการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้การใช้อากาศยานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด ป้องกันไม่ให้เกิดความสูญเสียอากาศยาน กำลังพลและสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ ให้การปฏิบัติร่วมกันระหว่างอากาศยานและหน่วยภาคพื้นดินมีการประสานกันอย่างแน่นแฟ้น และเป็นไปตามนโยบายของหน่วยเหนือ หลักสูตรวิชาการใช้

อากาศยานทางยุทธวิธีมีความมุ่งหมาย เพื่อให้ทหารได้ทราบถึง การลาดตระเวนและการวางระวาง ป้องกันอากาศยาน การจัดตั้งกองบังคับการควบคุมในการนำอากาศยานเข้า การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุ เฮลิคอปเตอร์ ถูกลอบโจมตีขณะร่อนลง การจัดทำแผนการลาดตระเวนทางอากาศ การจัดทำแผน ในการบรรทุก ตลอดจนจนถึงการรายงานการขอการส่งกลับสายแพทย์รวมถึงการปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อให้หน่วยสามารถใช้อากาศยานในปฏิบัติทางยุทธวิธีได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

หลักสูตรวิชาการเล็ดลอดหลบหนีและการแทรกซึม

ความสำคัญของวิชาการเล็ดลอดหลบหนีและการแทรกซึม คือ กรณีทหารบางคนที่ถูกข้าศึกจับกุม ในสนามรบ ทั้ง ๆ ที่ยังมีทางเล็ดลอด หรือหลีกเลี่ยงได้ดังเช่นในกรณีพิพาทเกาหลีหรือสมรภูมิการรบอื่นๆ จึงเป็นเครื่องแสดงให้เห็น โดยแน่ชัดว่า มีความจำเป็นจะต้องทำการฝึกในหลักการและ เทคนิคในการเล็ดลอดและหลบหนีให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ให้ทหารได้รู้จักและเลือกใช้วิธีที่ดีที่สุดที่มีอยู่ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือจะต้องสอนให้ทหารทราบว่า เมื่อยังมีหนทางที่จะหลีกเลี่ยงการถูก จับกุม และมีหนทางที่จะเล็ดลอดจากการถูกจับกุมได้ แล้วจะต้องไม่ยอมแพ้เป็นอันขาด เนื่องจาก ทหารจะต้องระลึกรู้เสมอว่าตนเองไม่มีอิสระที่จะยอมเป็นเชลยศึกได้ ในเมื่อยังมีคนใดคนหนึ่งมี ความสามารถเป็นผู้นำของหมู่คณะ หรือตราบเท่าที่ยังมีหนทางเลือกอย่างอื่น ทหารที่ได้รับการ อบรมเป็นอย่างดีแล้วย่อมมีจิตใจและวิญญาณพร้อมที่จะถามผู้นำของตน และถ้าถูกตัดจากกันก็ สามารถที่จะปฏิบัติได้ด้วยตนเองได้ตามสมควร หลักสูตรวิชาการเล็ดลอดหลบหนีและการแทรก ซึมมีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหารได้ทราบถึงหลักการ และเทคนิคต่างๆ ในการเล็ดลอดและหลบหนี จากข้าศึก ในเมื่อตนเองหรือหน่วยถูกตัดจากกำลังส่วนใหญ่ ตกอยู่ในเขตหลังของข้าศึก หรือตก เป็นเชลยศึก และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ในขณะที่ตนตกอยู่ในสภาพที่จะต้องเล็ดลอด และหลบหนี ไม่ว่าจะเป็นสงครามชนิดใดก็ตาม

หลักสูตรวิชาการสะกดรอย ความสำคัญของวิชาการ

สะกดรอย คือ ในการปฏิบัติการทุกอย่าง ทหารจะต้องคอยตื่นตัวกับสิ่งที่เป็นสิ่งบ่งบอกถึงการ กระทำของข้าศึก สิ่งบ่งบอกแต่ละอย่างสามารถทำให้เรารู้สถานการณ์ของข้าศึกและทำให้เรามีเวลา ที่จะเตรียมตัวที่จะเผชิญกับข้าศึก ชิดความสามารถในการสะกดรอยข้าศึกที่เราไม่ได้เผชิญกับข้าศึก จะช่วยทำให้เราจะได้เผชิญหน้ากับข้าศึกได้อีกครั้ง หลักสูตรวิชาการสะกดรอย มีความมุ่งหมาย เพื่อให้ทหารทราบถึงหลักของการสะกดรอย เทคนิคการสะกดรอย การหลอก วิธีค้นหารอย และ การป้องกันการตอบโต้การเกาะและสะกดรอย

หลักสูตรวิชาการตั้งฐานลาดตระเวน ความสำคัญของวิชาการตั้งฐานลาดตระเวน คือ การหน่วยลาดตระเวนจะต้องออกไปปฏิบัติงานในระยะไกล ๆ เพื่อมิให้เกิดความยุ่งยากเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร การส่งกำลังบำรุง และเพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการควบคุมทหารในป่า และเพื่อให้สำเร็จภารกิจที่ได้รับมอบ จึงจำเป็นต้องมีฐานลาดตระเวน โดยปกติแล้วการจัดตั้งฐานลาดตระเวนเป็นส่วนหนึ่งของแผนการลาดตระเวน แต่อาจจะเป็นการตกลงใจระหว่างทางก็ได้ เวลาในการจัดตั้งฐานลาดตระเวน อาจขึ้นอยู่กับความต้องการรักษาความลับ อย่างไรก็ตามไม่ควรจะอยู่ในฐานลาดตระเวนนานเกิน ๒๔ ชั่วโมง นอกจากกรณีฉุกเฉินเท่านั้น หน่วยลาดตระเวนจะอยู่ในฐานลาดตระเวนนานเท่าที่จำเป็นตามความมุ่งหมายเท่านั้น ดังนั้นหน่วยลาดตระเวนไม่ควรจะใช้ฐานลาดตระเวนซ้ำที่เดิม หลักสูตรวิชาการตั้งฐานลาดตระเวน มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหารได้ทราบถึง หลักการในการจัดตั้งฐานลาดตระเวน การเลือกฐานลาดตระเวน การลวงฝ่ายข้าศึก ลำดับขั้นตอน ๗ ขั้นตอนในการตั้งฐานลาดตระเวน

หลักสูตรวิชาการลาดตระเวนหาข่าว และการเฝ้าตรวจ

ความสำคัญของการลาดตระเวนหาข่าว และการเฝ้าตรวจ คือ การลาดตระเวนหาข่าว เป็นการปฏิบัติของหน่วย เพื่อให้ได้ข่าวสารเกี่ยวกับข้าศึก อาวุธยุทโธปกรณ์ เส้นทาง ลักษณะภูมิประเทศ ฯลฯ ได้ทันเวลาและแน่นอน ผู้บังคับบัญชาต้องแจ้งให้ผู้บังคับหน่วยลาดตระเวนทราบถึงรายละเอียดเฉพาะการรวบรวมข่าวกรองที่ต้องการในแต่ละภารกิจ เพื่อใช้ในการวางแผนตกลงใจ หลักสูตรวิชาการลาดตระเวนหาข่าวและการเฝ้าตรวจมีความมุ่งหมาย เพื่อเป็นการแนะนำเกี่ยวกับการลาดตระเวนหาข่าวเทคนิคต่างๆ ในการลาดตระเวนหาข่าวเป็นพื้นที่และเฝ้าตรวจ และการลาดตระเวนหาข่าวเป็นเขต การรายงานผลการลาดตระเวน รวมทั้งเพื่อให้ทหารได้ทราบถึง วิธีการปฏิบัติการลาดตระเวนหาข่าวเป็นพื้นที่การลาดตระเวนหาข่าวเป็นเขต การลาดตระเวนเส้นทาง และการเฝ้าตรวจระยะใกล้ ระยะไกล

วิชาการ ลาดตระเวนตีโฉบฉวย ความสำคัญของการลาดตระเวนตีโฉบฉวย คือ การลาดตระเวนตีโฉบฉวย เป็นการลาดตระเวนซึ่งเป็นการกำหนดให้เข้าที่ตั้ง หรือพื้นที่วางกำลังของข้าศึกโดยตรง มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้ข่าวสาร, ทำให้ข้าศึกสับสน, ทำลายสถานที่ตั้ง, ไม่ต้องการยึดพื้นที่สิ้นสุดเมื่อถอนตัวหรือภารกิจสำเร็จแล้ว หลักสูตรวิชาการลาดตระเวนตีโฉบฉวยมีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหาร มีความรู้ ความสามารถในการ นำหน่วย

ลาดตระเวนหรือหน่วยทหารขนาดเล็ก เข้าปฏิบัติการทำลายจับกุมข้าศึก ตลอดจนอาวุธยุทโธปกรณ์ของข้าศึก หรือปลดปล่อยผู้ตกเป็นเชลยให้รอดพ้นจากการจับกุม

หลักสูตรวิชาการชุมนุมโจมตี ความสำคัญของการชุมนุมโจมตี คือ การชุมนุมโจมตีเป็นการเข้าตีอย่างจู่โจมจากที่วางตัวที่มีการซ่อนพรางต่อเป้าหมายเคลื่อนที่หรือเป้าหมายที่หยุดอยู่ชั่วคราว อาจรวมถึงการเข้าตะลุมบอนเพื่อเข้าประชิดและทำลายเป้าหมายหรืออาจจะโจมตีด้วยการยิงเพียงอย่างเดียวเท่านั้นในกรณีที่ไม่ต้องการยึดรักษาพื้นที่ ดังนั้นการชุมนุมโจมตีทำให้หน่วยขนาดเล็กที่มีอาวุธและยุทธโปกรณ์เพียงเล็กน้อยสามารถรบกวานหรือทำลายหน่วยที่มีขนาดใหญ่และมีอาวุธมากกว่าได้ หลักสูตรวิชาการชุมนุมโจมตี มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหาร มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำหน่วยปฏิบัติต่อเป้าหมายโดยใช้การชุมนุมโจมตี และการต่อต้านการชุมนุมโจมตี ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งเพื่อให้ทหารสามารถจัดกำลังเพื่อปฏิบัติการชุมนุมโจมตี ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมสามารถพิจารณาเลือกพื้นที่วางกำลังในการชุมนุมโจมตี และกำหนดพื้นที่สังหาร ได้อย่างเหมาะสม

หลักสูตรวิชาการปิดล้อมตรวจค้น ความสำคัญของการปิดล้อมตรวจค้น คือ การปิดล้อมตรวจค้น เป็นการจำกัด การเคลื่อนย้ายของบุคคล สิ่งของ ด้วยการ ตรวจสอบ หรือกักกัน กระทำเพื่อ ค้นหา บุคคล หรือสิ่งของที่ต้องการ โดยส่วนมาก การปิดล้อมตรวจค้น ไม่เป็นที่พึงพอใจ ของ ประชาชนในพื้นที่เท่าใดนัก เนื่องจาก เป็นการจำกัด และสูญเสียความเป็นส่วนตัวของ ประชาชนในพื้นที่นั้นๆ สิ่งที่จะลดความไม่พึงพอใจได้คือการใช้ การประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจ และการปฏิบัติการทางจิตวิทยาเข้าเสริมในการปฏิบัติ เช่น การประชาสัมพันธ์ชี้แจงการปฏิบัติเมื่อผ่านจุดตรวจ เพื่อลดความเข้าใจผิด ลดการปฏิบัติที่อาจจะเกิดจากความตกใจของประชาชนผู้ถูกตรวจค้นได้ หลักสูตรวิชาการปิดล้อมตรวจค้นมีความมุ่งหมาย เพื่อให้ทหารทราบถึงการวิเคราะห์ภารกิจ วางแผนการจัดกำลังและยุทธวิธีในการปิดล้อมตรวจค้น อาคาร สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักการ มีความปลอดภัยและประสบผลสำเร็จในภารกิจที่ได้รับมอบ

๑๒.๑.๓.๒ ยุทธวิธีการรบในเมือง

หลักสูตรวิชาการลาดตระเวนเส้นทาง (ด้วยยานยนต์)
ความมุ่งหมายของวิชาการลาดตระเวนเส้นทาง (ด้วยยานยนต์) คือ เพื่อให้ทหารได้ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การสังเกต และการตรวจการณ์ ด้วยสายตา การระวังป้องกัน การเคลื่อนที่ผ่านพื้นที่

ล่อแหลมที่คาดว่าจะไม่ปลอดภัย การปฏิบัติเมื่อตรวจพบสิ่งผิดปกติที่เป็นสิ่งบอกรเหตุ, เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่ฝ่ายตรงข้ามสร้างทำให้ ในขณะที่ลาดตระเวนเส้นทาง (ด้วยยานยนต์) ประกอบกับ เพื่อให้ทหาร สามารถแบ่งแยกได้ว่าวัตถุต้องสงสัยที่ตนตรวจพบนั้นเป็นระเบิดจริงหรือปลอม การ ประเมินภัยคุกคามด้านระเบิดแสวงเครื่อง การปฏิบัติการ โต้ตอบการ วางระเบิดเส้นทาง/การช่มยิง ของข้าศึก ตลอดจนสามารถนำบทเรียนที่ได้รับจากการฝึกไปประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ต่างๆ ใน พื้นที่ได้

หลักสูตรวิชาการตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ ความสำคัญ ของการตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ เพื่อค้นบุคคลหรือยานพาหนะที่ผ่านเข้าออก พื้นที่, เพื่อเป็นการบังคับไม่ให้คนร้ายมีโอกาสหลบหนีออกจากพื้นที่ปิดล้อม, เพื่อตรวจค้น อาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการกระทำผิด, เพื่อค้นหาสิ่งของผิดกฎหมายในยานพาหนะต้องสงสัย, เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด และตัดช่องโอกาสในการประกอบอาชญากรรม ของคนร้าย เป็นต้น ดังนั้น หลักสูตรวิชาการตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจมีความมุ่งหมาย เพื่อให้ทหาร มี ความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด ตามภารกิจที่ได้รับมอบ, การพิจารณาลักษณะ ภูมิประเทศในการตั้งจุดตรวจ หรือจุดสกัด, การจัดกำลังและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ณ จุดตรวจ/ จุดสกัด

หลักสูตรวิชาการปฏิบัติโดยฉับพลัน ความสำคัญ ของการปฏิบัติโดยฉับพลัน คือ การดำรงอยู่ของหน่วย ลาดตระเวน และชีวิตของกำลังพลขึ้นอยู่กับ ความสามารถของหน่วยที่จะใช้การตอบโต้อย่างฉับพลันและห้าวหาญในสถานการณ์ที่หน่วยถูก ข้าศึกเข้าจู่โจมขณะทำการลาดตระเวน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในขณะที่เคลื่อนที่หรือหยุดอยู่กับที่ก็ตาม เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดอาจเกิดขึ้นได้ในโอกาสต่าง ๆ กัน โดยไม่เลือกเวลาและสถานที่ ไม่ว่าจะฝ่ายเรา จะเห็นข้าศึกก่อน เห็นพร้อมกัน หรือข้าศึกเห็นเราก่อนและช่มยิงฝ่ายเรา เหตุการณ์ดังกล่าวจะ เกิดขึ้นโดยฉับพลันทันทีทันใดในขณะลาดตระเวน ดังนั้นหน่วย ลาดตระเวนต้องเตรียมพร้อมที่จะ ปะทะข้าศึกในขณะที่ปฏิบัติการกิจลาดตระเวนตลอดเวลา ซึ่งการฝึกปฏิบัติฉับพลันเป็นการฝึกทำการ รบหลายๆ รูปแบบที่กำหนดขึ้นมาจาก ความริเริ่ม ความรู้และประสบการณ์ โดยให้สอดคล้องกับ สถานการณ์การรบที่จะเกิดขึ้น หลักสูตรวิชาการปฏิบัติโดยฉับพลันมีความมุ่งหมาย เพื่อให้ทหาร ได้ทราบถึงหลักการปฏิบัติโดยฉับพลัน และลักษณะต่างๆ ของการปฏิบัติโดยฉับพลัน ที่จะนำมาใช้ ในการฝึกให้ปฏิบัติเป็นอัตโนมัติ และมีผลถึงการปฏิบัติจริง เพื่อให้ได้เปรียบการปฏิบัติต่อข้าศึก

หลักสูตรการปฏิบัติเมื่อพบวัตถุต้องสงสัย หลักสูตรวิชาการปฏิบัติเมื่อพบวัตถุต้องสงสัยมีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหาร มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง วัตถุระเบิด กับระเบิด ระเบิดแสวงเครื่อง ระบบการจู่ระเบิด และวิธีการวาง ที่มีใช้อยู่ทั่วไป และที่นิยม ใช้อยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ และหลักการปฏิบัติเมื่อตรวจพบวัตถุต้องสงสัย ในพื้นที่ต่างๆ เช่น ในอาคาร ตามเส้นทาง เป็นต้น โดยสามารถปฏิบัติได้อย่างปลอดภัย

หลักสูตรวิชาการคุ้มครองบุคคลสำคัญ หลักสูตรวิชาการคุ้มครองบุคคลสำคัญมีความมุ่งหมาย เพื่อฝึกทหารให้คุ้มครองป้องกันชีวิตของบุคคลสำคัญ ทั้งจากอุบัติเหตุและการจงใจ สามารถนำบุคคลสำคัญออกจากที่เกิดเหตุไปยังพื้นที่ปลอดภัยได้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน รวมทั้งเพื่อฝึกทหารให้ป้องกันมิให้บุคคลสำคัญ ถูกบีบบังคับ โดยวิธีที่ผิดกฎหมาย เช่น การลักพาตัว ประกอบกับเพื่อฝึกทหารให้ป้องกันมิให้บุคคลสำคัญถูกลบหลู่ดูหมิ่น เช่น ถูกประทุง์ ถูกขว้างปาสิ่งของ ฯลฯ

หลักสูตรวิชาการปฏิบัติในพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง (เชิงตัวประกัน) หลักสูตรวิชาการปฏิบัติในพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง(เชิงตัวประกัน) มีความมุ่งหมายเพื่อให้ทหาร มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำหน่วยปฏิบัติการรบในพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งเพื่อให้ทหาร ได้ฝึกทักษะพื้นฐาน ในการรบในพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง อันประกอบด้วย เทคนิค การเคลื่อนที่ผ่านพื้นที่ต่างๆ เทคนิคการเข้าสู่ตัวอาคาร เทคนิคการกวาดล้างอาคาร ได้อย่างถูกต้อง

หลักสูตรการบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน ความสำคัญของการบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน กล่าวคือ ปัจจุบันสาธารณภัยมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากความแปรปรวนของภูมิอากาศ การเพิ่มจำนวนประชากร ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม จากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ประชาชนอาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยเพิ่มขึ้นส่งผลให้ความเสียหายจากสาธารณภัยรุนแรงมากขึ้น ทั้งภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง และภัยจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย อุบัติภัย การรั่วไหลของสารเคมีอันตราย ซึ่งเป็นภัยร้ายแรงสร้างความสูญเสียและเสียหายแก่ชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน สิ่งสาธารณประโยชน์ และทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างมาก ดังนั้น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและลดความสูญเสียความเสียหายแก่ชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐได้ด้วยความร่วมมืออย่างจริงจัง มุ่งมั่น ท่วมเทเสียสละของทุก

ภาคส่วน ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน มูลนิธิ และอาสาสมัครในการปฏิบัติตามแผนฯ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อย่างเป็นระบบและเป็นเอกภาพ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น หลักสูตรวิชาการ บรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชนมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นกรอบและทิศทางให้ทหารปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตั้งแต่ระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย อย่างเป็น ระบบ มีทิศทางเดียวกันและเสริมกำลังกันอย่างบูรณาการกับหน่วยงานทุกภาคส่วน รวมทั้งเพื่อจัดระบบการดำเนินงาน การฝึกและการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ไว้รองรับสถานการณ์ สาธารณภัยตามลักษณะความเสียหาย ให้แก่ ทหาร ทั้งในระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกัน การเตรียมความพร้อม การระงับและบรรเทา และการฟื้นฟูบูรณะ ให้ทหารสามารถปฏิบัติงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดในทุกสถานการณ์ รวมไปถึงเพื่อช่วยเหลือชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้ปลอดภัยจากสาธารณภัยได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง และทันเวลา

๑๒.๒ หลักสูตรการฝึกภาคสนาม

การฝึกภาคสนามนั้น เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการฝึกหลักสูตรหน่วยทหารทรหด ในอันที่จะก่อให้เกิดความคิดรวบยอดจากการฝึกภาคที่ตั้ง เป็นการเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติเป็นบุคคลและเป็นทีม เพื่อให้การฝึกเป็นไปตามขั้นตอน ผู้ที่รับผิดชอบดำเนินการฝึก ต้องพิจารณาการให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึก ในแต่ละวิชาตามลำดับที่เหมาะสมให้สอดคล้องและต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกได้รับความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ฝึก สามารถนำไปปฏิบัติได้ในสถานการณ์ทางยุทธวิธีทุกรูปแบบได้ ในการฝึกทุกวิชา ให้เน้นการปฏิบัติให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความกระตือรือร้น ตื่นตัวมีความพร้อมทั้งกายและจิตใจที่จะทำการฝึก

๑๒.๒.๑ ความมุ่งหมายของการฝึกภาคสนาม การฝึกภาคสนาม

ระยะเวลาการฝึก ๑ สัปดาห์ เป็นการฝึกปัญหาตามสถานการณ์ทางยุทธวิธีที่กำหนดขึ้น เป็นการฝึกปัญหาต่อเนื่องทั้งกลางวันและกลางคืนมีความมุ่งหมาย เพื่อให้ทหารนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการฝึกภาคที่ตั้งมาใช้ปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางยุทธวิธีที่เกิดขึ้น ให้คล้ายกับสถานการณ์จริงมากที่สุด เพื่อสร้างความคุ้นเคยในการปฏิบัติการทางยุทธวิธี เสริมสร้างความชำนาญให้กับหน่วยทหารทรหดซึ่งต้องปฏิบัติการเป็นอิสระ ให้สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าตามเหตุการณ์ ในทุกสภาพภูมิประเทศและลมฟ้าอากาศได้

๑๒.๒.๒ การจำลองสถานการณ์สำหรับการฝึกภาคสนาม

๑๒.๒.๒.๑ การรบในป่าและภูเขา (ปัญหา ๑๒ ชั่วโมง)

๑๒.๒.๒.๒ การรบในเมืองและการบรรเทาสาธารณภัย

ช่วยเหลือประชาชน (ปัญหา ๑๒ ชั่วโมง)

ผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗

ผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗ นั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างมากมา ในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอในประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการจัดการฝึกหลักสูตรของหน่วยทหารทรหด ตามการสังเคราะห์ของผู้ศึกษา โดยแบ่งตาม“โครงสร้างเสมือน” (Virtual Structure) ที่ใช้รองรับ “ยอดโดมความเป็นเลิศ” - “Dome of The Zenith” ออกเป็น ๓ เสาหลัก (Cornerstone) ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งผลกระทบที่จะได้รับออกเป็น ๔ ส่วน ประกอบไปด้วย ผลกระทบต่อตัวผู้ฝึก ผลกระทบต่อกองทัพบก ผลกระทบต่อสังคมและประชาชน และผลกระทบต่อประเทศชาติ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ผลกระทบต่อตัวของผู้เข้ารับการฝึก

๑.๑ ความเป็นนักรบ ๓ มิติ

ความเป็นนักรบ ๓ มิติ กล่าวคือ ความเป็นนักรบทางกายภาพ ความเป็นนักรบทางความคิด และความเป็นนักรบทางด้านจิตวิญญาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๑.๑ ความเป็นนักรบเป็นลักษณะทางกายภาพ เนื่องจากการสงครามมีลักษณะเป็นกายภาพ ต้องการความชำนาญและการฝึกฝนจนเป็นที่ยอมรับ การมีความแข็งแกร่งทางกายเป็นสิ่งพิเศษสุด ซึ่งมีความจำเป็น เป็นอย่างมากเพื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่จะต้องอดทนต่อความรุนแรง อดทนต่อการถูกบีบบังคับ และความฝืดเคืองในการปฏิบัติการทางทหาร

๑.๑.๒ ความเป็นนักรบเป็นลักษณะทางความคิด โดยความชำนาญทางสติปัญญา นี้ใช้ปฏิบัติร่วมกับเครื่องมืออื่นๆ ของพลังอำนาจที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ข้อมูลข่าวสาร และยุทธวิธี ทหารอาชีพต้องมีความตระหนักรู้ เข้าใจ และเข้าถึง วิเคราะห์และพิจารณาถึงความแตกต่าง และสามารถให้ความแตกต่างเหล่านั้น ให้เป็นข้อได้เปรียบ เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมทางการรบได้

๑.๑.๓ มิติทางทางด้านจิตวิญญาณของความเป็นทหารอาชีพ โดยตั้งอยู่บนความจริงที่ว่าสงคราม คือ การต่อสู้ทางความคิดอย่างสูงสุด ความคิดนั้นกระตุ้นเตือนทหารในทางจิตใจให้ต่อสู้กับอุปสรรคทุกอย่างด้วยหัวใจที่แน่วแน่และจิตวิญญาณของความเป็นทหารอาชีพ

๑.๒ ความเป็นผู้นำ

ผู้นำทางทหารนั้นต้องมีความกระตือรือร้นในการสร้างความชำนาญในขีดความสามารถของตนอย่างต่อเนื่องด้วยการศึกษา เรียนรู้ และฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ บรรดาผู้นำจะต้องแสวงหาความเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าจะทำอย่างไรในการบูรณาการความรู้ที่มีอยู่เหล่านั้นไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำจึงต้องเป็นนักสู้ เป็นผู้หมั่นปฏิบัติจนเชี่ยวชาญในศิลปะ และศาสตร์ของการสงคราม ผู้นำนั้นเป็นทั้งผู้เรียน เป็นครู เป็นผู้ประเมินค่า และเป็นผู้ปรับปรุงบุคคลทั้งหลายที่อยู่ในหน่วยเดียวกัน ภายใต้เงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดนิ่งของภารกิจที่ได้รับมอบ

๑.๓ ความสามัคคี

หน่วยทหารทรหด เป็นการทำงานเป็นชุดปฏิบัติการ (Teamwork) ทุกคนจะต้องมีความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อพบเจออุปสรรคปัญหา หรือ สถานการณ์ต่างๆ ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหานั้น ภายในชุดปฏิบัติการสามารถปฏิบัติหน้าที่ทดแทนตำแหน่งกันได้

๑.๔ ความเป็นทหารอาชีพ

ความเป็นทหารอาชีพ นั้นหมายถึง มุ่งมั่นทำงาน หมั่นศึกษาเล่าเรียน และฝึกฝนตนเองอย่างหนักตลอดชั่วชีวิตที่ดำรงชีพอยู่ด้วยการเป็นทหาร ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าความเป็นทหารอาชีพนั้นอยู่ได้ด้วยการเป็นทหาร หรือเป็นอาชีพที่กระทำด้วยความสมัครใจ และจะไม่ยอมจำนนกับความล้มเหลวในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

๒. ผลกระทบต่อกองทัพบก

๒.๑ ความพร้อมรบของกองทัพบก

กล่าวคือ กองทัพบก จะมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะทำการสู้รบ และมีชัยชนะในสงครามทุกรูปแบบรวมถึงการปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ นอกเหนือการสงครามด้วย ประกอบกับกองทัพบกได้เตรียมความพร้อมไปสู่อนาคต ด้วยการพัฒนา และยกระดับความรู้ความสามารถกำลังพลให้มีทั้งความพร้อมและความเหมาะสม สามารถปฏิบัติการกิจตามสั่งการของผู้บังคับบัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กองทัพบก

กล่าวคือ กองทัพบก ได้กำลังพลที่มีคุณภาพที่สามารถปฏิบัติงานได้หลากหลายรูปแบบ ในทุกระดับของโครงสร้างการจัดหน่วย ทำให้สามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างรวดเร็ว เมื่อมีการสั่งใช้งานแล้ว หน่วยใช้เวลาในการทบทวนความรู้หลังรับภารกิจเพียงเล็กน้อย ก็สามารถที่จะปฏิบัติการกิจได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ยิ่งถ้าหากขยายผลการฝึกหลักสูตรฯให้กับกำลังพลในกองทัพบกได้มากขึ้นเท่าไร ก็จะยิ่งเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับกองทัพบกมากขึ้นเท่านั้น เมื่อหน่วยทหารทรหดสามารถปฏิบัติการกิจตามที่ได้รับมอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เป็นที่น่าเกรงขามของนาๆประเทศในขีดความสามารถด้านการรบ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นการถ่วงดุลอำนาจทางการทหารได้อีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากการประเมินศักยภาพของอำนาจกำลังรบด้วยอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย

๒.๓ การเป็นอาวุธลับของผู้บังคับบัญชา

กล่าวคือ ด้วยการที่ทหารทรหดได้รับความคาดหวังจากผู้บังคับบัญชาว่า มีขีดความสามารถสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกำลังพลทั่วไป การปฏิบัติการของหน่วยทหารทรหด ย่อมมีคุณค่าสูงต่อผลการปฏิบัติเป็นส่วนรวม ในบางครั้งผลการปฏิบัติการดังกล่าวอาจเป็นจุดพลิกผัน (Turning Point) ของภารกิจ ณ ขณะนั้น

๓. ผลกระทบต่อสังคมและประชาชน

๓.๑ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม

กล่าวคือ ด้วยการกิจของหน่วยทหารทรหดสามารถสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาให้กับกองทัพบกต่อสังคม ด้วยการ สร้างและดำรงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่มั่นคงปลอดภัย ในทุกพื้นที่ของประเทศ พื้นที่ไหนประสบปัญหาหรือได้รับความเดือดร้อน ปฏิบัติการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา การบรรเทาความเสียหาย บรรเทาทุกข์ จะเกิดขึ้นในทันที เพื่อนำความสันติสุข สงบสุข กับคืนสู่สังคมต่อไป

๓.๒ การให้ความสนับสนุนหน่วยงานภายนอก

กล่าวคือ หน่วยทหารทรหดสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานฝ่ายพลเรือน เป็นการจัดการกับผลที่ตามมาของเหตุการณ์ อุบัติภัยต่างๆ หรือจากภัยธรรมชาติและภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวง และเกินขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนและทหารทั่วไปจะปฏิบัติได้ ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวนี้ ผู้บังคับบัญชาสามารถตกลงใจ

ให้การสนับสนุนการปฏิบัติต่อฝ่ายพลเรือนได้เมื่อมีการร้องขอ โดยใช้หน่วยทหารทรหด เข้าแก้ไข ปัญหาต่างๆ

๓.๓ การตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน

กล่าวคือ หน่วยทหารทรหด จะเป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อมั่น ศรัทธา ความไว้วางใจ ของประชาชน จากภารกิจที่หน่วยทหารทรหดได้รับ คือ เข้าแก้ไขปัญหาที่ประชาชน ได้รับความเดือดร้อน การแสดงออกถึง ความเข้มแข็ง ทรหด อุดหนุน เข้าช่วยเหลืออย่างจริงจัง และสามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วทันที่ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความประทับใจ เป็นไปตามที่คาดหวัง คือ ทหารมีหน้าที่ปกป้องประเทศชาติและดูแลประชาชน

๔. ผลกระทบต่อประเทศชาติ

หน้าที่สำคัญของทหารทุกคน ทุกเหล่าทัพ คือ พิทักษ์รักษา เอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบัน พระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศชาติ

๔.๑ การเสริมสร้างศักยภาพด้านความมั่นคง

หน่วยทหารทรหดจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทำสงคราม การรักษาความมั่นคงของชาติ เป็นหน่วยใช้กำลังเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในภารกิจ หน่วยทหารทรหดย่อมจะต้องสำนึกเสมอว่าตนเองเป็นผู้พิทักษ์ตน เสียสละเพื่อประเทศชาติ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ลงมือปฏิบัติเพื่อประเทศชาติ ล้วนได้รับการสนับสนุนจากประชาชน เพื่อรักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตยของชาติ ราชบัลลังก์ และสามารถทำให้พี่น้องประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อชัยชนะบนสมรภูมิแห่งโลกยุคปัจจุบัน และที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตได้

๔.๒ การปฏิบัติการแก้ไขภาวะวิกฤติของชาติ

ความพร้อมในการปฏิบัติ จากภารกิจที่หน่วยทหารทรหดมีการฝึกที่เข้มข้น และมี การจัดชุด โขปกรณณ์ที่ครบถ้วน ทันสมัย ทำให้พร้อมที่จะเข้าปฏิบัติการกิจได้ในทันทีทันใด ณ ที่ใด ๆ ก็ตามทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อจัดการกับวิกฤติการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ พร้อมทั้งจะนำกำลังเข้าปฏิบัติการ และดำรงสภาพจนบรรลุภารกิจ เมื่อเกิดภัยพิบัติใดๆ ขึ้น หน่วยทหารทรหดสามารถสนับสนุนการปฏิบัติการ ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานทุกภาคส่วน ในการแก้วิกฤติสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

๕. ผลที่ได้มุ่งสู่ “ยอดโดมความเป็นเลิศ”

๕.๑ เสาหลักที่ ๑ การฝึกตาม “รายการกิจเฉพาะสำคัญ”

ผลจากการฝึกเพื่อ ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานตามกิจเฉพาะเดิม ทำให้ทหารมีความพร้อมที่จะเข้าปฏิบัติการต่อภัยคุกคามทุกรูปแบบ ความรับผิดชอบในการดำเนินการฝึกตามแนวทางของ “บันไดแห่งความก้าวหน้าที่ทำทนาย” จนถึงขั้นสูงสุด เท่าที่จะทำได้ จะเป็นหลักประกันว่าจะต้องไม่มีทหารเสียชีวิตในการรบ เนื่องจากการฝึกอย่างหนัก การฝึกจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพร้อมรบ เป็นพื้นฐานของการป้องกันที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพ เป็นการสร้างความเชี่ยวชาญให้ทหารเป็นรายบุคคลให้มีความเก่ง อดทน อดกลั้น มีจิตใจรุกรบและมีสัญชาตญาณของนักรบ และ มีความสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม การฝึกยังหมายถึงการสร้างทหารให้มีคุณภาพ เป็นที่รักศรัทธาของประชาชน และเป็นการพัฒนาศักยภาพการรบของผู้นำหน่วยที่พร้อมจะนำกำลังพลเข้าทำการสู้รบและประสบชัยชนะในทุกสมรภูมิ

๕.๒ เสาหลักที่ ๒ การทดสอบแข่งขันหน่วยทหารทรหด

ผลจากการที่หน่วยยกระดับมาตรฐาน “รายการกิจเฉพาะสำคัญ” ให้มีความท้าทาย เพื่อให้บรรลุถึงเกณฑ์สูงสุด ดีที่สุด เท่าที่ทหารคนหนึ่งในโลกนี้ (The Sky is the Limit) และ ทีม หรือ ชุดปฏิบัติการ หรือ “หน่วยทหารทรหด” หน่วยหนึ่งของกองทัพบก จะสามารถทำ หรือ เข้าถึงได้ เพื่อค้นหา “Best of the Best Soldier” และ “Best of the Best Unit” ทำให้ผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับคือ ชุดปฏิบัติการหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ ที่เข้าทำการแข่งขันหน่วยทหารทรหดของกองทัพบก ห้วง ๑-๗ ธ.ค. ๕๖ ณ ศูนย์การทหารราบ ผลการแข่งขันได้ลำดับที่ ๒ จากจำนวน ๑๕ ชุดปฏิบัติการ

๕.๓ เสาหลักที่ ๓ การหล่อหลอม ความหมาย และปรัชญา ของทหารทรหด

ผลจากการหล่อหลอมการฝึกทหารทรหดให้เป็นค่านิยมหลัก และวัฒนธรรมองค์กรโดยกองพลทหารราบที่ ๗ ได้สนับสนุนให้กำลังพลทุกคนมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง โดยให้ถือเอาวิถีของทหารทรหด เป็นวิถีของทหารอาชีพ ที่ประชาชนคาดหวัง คือการมุ่งอุทิศตนรับใช้ชาติบ้านเมืองด้วย “มันสมอง” และ “กล้ามเนื้อ” ที่อยู่ในสภาพดีที่สุด (Premium Grade) เหนือระดับธรรมดาทั่วไป ซึ่งการเป็นทหารทรหดนั้น ต้องมีภาวะผู้นำ มองการไกล มีความทรหดอดทน ความแข็งแกร่ง ทนทาน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมบีบบังคับและกดดัน อย่างต่อเนื่อง สามารถปฏิบัติงานที่ยากลำบาก บรรลุมาตรฐานสูงกว่าเกณฑ์

ธรรมดา นอกจากนั้นยังเป็นทหารที่ฉลาด มีทัศนคติเชิงบวก มีจิตอาสา และมีไหวพริบ ปฏิภาณ ในการปรับเปลี่ยน พลิกแพลงการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ต่อเหตุการณ์เฉพาะหน้าอย่างเหนือกว่า และสามารถข่มสถานการณ์รอบตัวได้เสมอ

จากที่ได้กล่าวมานั้น ผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพล ทหารราบที่ ๗ ที่สำคัญคือ สามารถตอบ โจทย์ใหญ่ที่ว่า ทำให้กองทัพบก มีทั้งความพร้อมและความ เหมาะสมที่จะเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบในอนาคต เพราะในคู่มือการฝึกทหารทรหดนั้นมีการ ฝึกให้ทหารมีทักษะในการปรับเปลี่ยนและพลิกแพลง สามารถปฏิบัติการกิจ ได้รอบด้านและเผชิญ สถานการณ์ได้ทุกรูปแบบ เป็น Adaptive Leader

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗, ๒) เพื่อพัฒนาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗ และ ๓) เพื่อศึกษาผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗ รวมทั้ง ๔) เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกทหารทรหดสำหรับหน่วยอื่นนอกเหนือจากกองพลทหารราบที่ ๗

แนวคิดหลักที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีอยู่ ๗ แนวคิดที่นำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษา คือ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินสภาวะแวดล้อมและภัยคุกคามในอนาคต แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำทางทหาร แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิค ยุทธวิธี และระเบียบปฏิบัติของกองทัพที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักนิยมทางทหารและคู่มือการปฏิบัติการกิจต่างๆ ของหน่วยทหารขนาดเล็ก แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา และจิตวิทยาการกีฬา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ รวมไปถึงยุทธศาสตร์/นโยบายหลัก ของกองทัพบก, นโยบายด้านการฝึก, แผนการฝึก, คำสั่งการฝึก, การพัฒนาความทันสมัยด้านการฝึก, การสนับสนุนการฝึก และคำแนะนำด้านการฝึก ของกองทัพบก ปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) การสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม (Nonparticipant Observation) โดยเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง มิถุนายน ๒๕๕๗ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้ทำการแบ่งเนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้แก่

ส่วนที่ ๑ ผลการศึกษาสภาพการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

ส่วนที่ ๒ ผลการศึกษาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

ส่วนที่ ๓ ผลการศึกษาคำแนะนำด้านการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

สรุป

๑. ผลการศึกษาสภาพการฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗

ผลการศึกษาพบว่า การฝึกของหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ นั้น ได้ทำการเตรียมทีมหน่วยทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗ เพื่อเข้าทำการแข่งขันระดับกองทัพกตามนโยบายของผู้บัญชาการทหารบก โดยการดำเนินการ แบ่งออกเป็น ๔ ชั้น คือ ๑) การฝึกซ้อมเก็บตัว ณ หน่วยต้นสังกัด ๒) การแข่งขันคัดเลือกตัวจริง ๓) การเก็บตัวรวมการของกองพลทหารราบที่ ๗ ณ กรมทหารราบที่ ๑๗ และ ๔) การเก็บตัวในพื้นที่แข่งขัน โดยการเตรียมทีมหน่วยทหารทรหดที่ผ่านมา ของกองพลทหารราบที่ ๗ เพื่อเข้าทำการแข่งขัน ระดับกองทัพก ได้ดำเนินการตามขั้นตอน มีการแข่งขันเพื่อคัดเลือกตัวบุคคล โดยได้คัดเลือกกำลังพล ชุดปฏิบัติการทรหด ตัวจริง ๖ นาย , ตัวสำรอง ๖ นาย ซึ่งผลการดำเนินการคัดเลือกตัวจริง ๖ นาย มีผลการทดสอบร่างกาย การว่ายน้ำ, การเดินเร่งรีบ และการยิงปืน ได้คะแนน ๑๐๐ % เต็มทุกรายการ

นอกจากนี้ ทางกองพลทหารราบที่ ๗ ได้มีการเตรียมร่างกายให้กำลังพลหน่วยทหารทรหดทุกคนมีความสมบูรณ์ของร่างกายให้พร้อมรับการทดสอบอย่างสูงสุด ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของวิทยาศาสตร์การกีฬาที่ได้ให้ความหมายของเป็นศาสตร์ที่เป็นการนำความรู้ที่ได้ความรู้ที่ได้จากการสังเกตและค้นคว้าทางธรรมชาติของการเคลื่อนไหวของมนุษย์และปรากฏการณ์ต่างๆ ในการเล่นกีฬา แล้วจัดเข้าเป็นระบบระเบียบ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพ จนกระทั่งเพื่อการแข่งขันกีฬาและความเป็นเลิศทางกีฬา (ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร, ๒๕๕๓) โดยทางกองพลทหารราบที่ ๗ ได้มีการประยุกต์ใช้เวชศาสตร์การกีฬา, การเวทเทรนนิ่ง, การโภชนาการ เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่ทหารทรหดอย่างเต็มขีดความสามารถ รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมทางด้านความรู้ในการปฏิบัติการทางยุทธวิธี และการฝึกปัญหาทางยุทธวิธี โดยชุดครูฝึกจากหน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่ ๗ และชุดครูฝึกที่ผ่านการทดสอบแข่งขันหน่วยทหารทรหดในปีที่ผ่านมาของกองพลทหารราบที่ ๗ เพื่อเป็นแนวทางในการทดสอบรวมทั้งได้จัดทำรายการตรวจสอบทางยุทธวิธี (Check list) ให้มีความสมบูรณ์ สำหรับการเก็บตัว ณ ศูนย์การทหารราบ ซึ่งใช้เป็นสนามแข่งขันนั้น เพื่อให้กำลังพลได้เกิดความคุ้นเคยกับสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เส้นทางทดสอบ, เครื่องกีดขวาง ๑๑ สถานี และอื่นๆ เพื่อลดความตื่นเต้น และให้เกิดความพร้อมสูงสุดในวันแข่งขัน จะเห็นได้ว่าการเตรียมการที่ผ่านมานั้นเป็นการฝึกและการตรวจสอบที่เข้มข้น สมกับคำว่า หน่วยทหารทรหด ที่สำคัญนั้น กำลังพลจะได้รับความรู้ทางยุทธวิธี และมีประสบการณ์จนเรียกได้ว่าเป็น

ทหารชั้นยอดของกองทัพ ที่มีทั้งจิตใจที่กล้าหาญ ร่างกายที่แข็งแกร่งรวมทั้งมีการปฏิบัติการเป็นชุด ปฏิบัติการที่ยอดเยี่ยม

๒. ผลการศึกษาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหด กองพลทหารราบที่ ๗

ผลการศึกษาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึกทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ พบว่า ทางกองพลทหารราบที่ ๗ ได้มีการสร้างหลักสูตรการฝึกขึ้นมาใหม่ คือ หลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ โดยได้กำหนดระยะเวลาในการเข้ารับการฝึกตามหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหด หลักสูตรละประมาณ ๕ สัปดาห์ หรือ ๓๕ วัน โดยแบ่งเนื้อหาของการฝึกออกเป็น ๒ ส่วน คือ การฝึกภาคที่ตั้ง และการฝึกภาคสนาม ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์และนโยบายหลักด้านการฝึกของกองทัพบก ที่ได้กล่าวไว้ว่า "๒๕๕๗ ปีแห่งการเตรียมความพร้อมกองทัพบก ไปสู่นาคต - The Royal Thai Army's Preparatory Year Towards the Future" โดยมีความมุ่งหวังเพื่อกระตุ้นให้หน่วยขึ้นตรงกองพลทหารราบที่ ๗ ได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพของกำลังพลอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการเตรียมความพร้อมของหน่วยในการสนับสนุนภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยเหนือในทุกภารกิจ ซึ่งหน่วยต้องปฏิบัติให้สำเร็จ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทดสอบขีดความสามารถของกำลังพลด้านต่างๆ ทั้งด้านความรู้ ทักษะทางทหาร และความชำนาญเฉพาะหน้าที่เป็นรายบุคคล รวมไปถึงการปฏิบัติการเป็นหน่วย นอกจากนี้ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพด้านการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการฝึกเป็นหน่วยของกองพลทหารราบที่ ๗

เป้าหมายสำคัญของหน่วยทหารทรหด คือ การใช้กำลังในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบร่วมกัน มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกันคือ “ความสำเร็จ” กล่าวคือ ทหารทรหด คือ ทหารที่มีภาวะผู้นำ มองการไกล มีความทรหดอดทน แข็งแกร่ง ทนทาน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมบีบบังคับและกดดันอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสามารถปฏิบัติงานที่ยากลำบาก บรรลุมาตรฐานสูงกว่าเกณฑ์ธรรมดา รวมทั้งการเป็นทหารที่ฉลาด มีทัศนคติเชิงบวก มีจิตอาสา และมีไหวพริบ ปฏิภาณในการปรับเปลี่ยน พลิกแพลงการปฏิบัติอย่างเหมาะสม ต่อเหตุการณ์เฉพาะหน้าอย่างเหนือกว่า และสามารถข่มสถานการณ์รอบตัวได้เสมอ สำหรับการประกอบกำลังของหน่วยทหารทรหดนั้น สามารถจัดกำลังหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ ได้อย่างน้อยที่สุด ด้วยกำลังพลจำนวน ๖ นาย ประกอบไปด้วย ๑) หัวหน้าชุดปฏิบัติการ ๒) รองหัวหน้าชุด ๓) พลแม่นปืน ๔) พลยิง เอ็ม ๒๐๓ ๕) พลปืนเล็กกล และ ๖) พลปืนเล็ก สามารถ

เพิ่มเติมกำลังพลตามความเหมาะสมจากการวิเคราะห์ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และกำลังพลในชุดปฏิบัติการทุกนายสามารถปฏิบัติภารกิจแทนตำแหน่งกันได้

๓. ผลการศึกษาผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหด กองพลทหารราบที่ ๗

ผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ ๗ นั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งผลกระทบที่จะได้รับออกเป็น ๔ ส่วน ประกอบไปด้วย ผลกระทบต่อตัวผู้ฝึก ผลกระทบต่อกองทัพบก ผลกระทบต่อสังคมและประชาชน และผลกระทบต่อประเทศชาติ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผลกระทบในด้านบวก กล่าวคือ หน่วยทหารทรหดเป็นหน่วยที่จัดเฉพาะกิจ เพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่งที่ยุ้งคับขันขามอบหมายให้ โดยเฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นงานสงครามตามแบบ สงครามนอกแบบ งานป้องกันและปราบปรามผู้ก่อความไม่สงบ งานบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน รวมทั้งเพื่อให้เกิดความเป็นหน่วย ดังนั้น กำลังพลทุกนายจะต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำ มีทักษะความรู้ความชำนาญทั้งในเรื่องทางยุทธวิธี การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีไหวพริบปฏิภาณ และทักษะการอยู่รอดในสนามรบได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ ๗ พบว่า ข้อมูลที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับหน่วยทหารทรหดของกองทัพยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อย และยังถือได้ว่าเป็นประเด็นที่ค่อนข้างใหม่สำหรับการพัฒนาทางการทหารของกองทัพ ดังนั้น ในการศึกษารั้งต่อไป ควรมีศึกษาต่างประเทศที่ออกไป เพื่อที่จะสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างพื้นที่ได้ และอาจมีประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติมมากกว่าการศึกษาในครั้งนี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กองทัพบก. คู่มือการฝึกกว่าด้วย การฝึกและการประเมินผลการฝึกหมู่ปืนเล็กและหมวดปืนเล็กเหล่าทหารราบ (คฝ.๗-๘). กรุงเทพฯ: กรมยุทธศึกษาทหารบก. ๒๕๔๑.
- กองทัพบก. คู่มือการฝึกกว่าด้วย การปฏิบัติทางยุทธวิธีของหมู่ปืนเล็ก (คฝ.๗-๑). กรุงเทพฯ: กรมยุทธศึกษาทหารบก. ๒๕๔๔.
- กองทัพบก. คู่มือราชการสนามว่าด้วย หมู่ หมวดปืนเล็กทหารราบ (รส.๗-๘). กรุงเทพฯ: กรมยุทธศึกษาทหารบก. ๒๕๔๘.
- กองทัพบก. คู่มือว่าด้วยหน่วยทหารขนาดเล็ก(เล่มเล็ก). กรุงเทพฯ: กรมยุทธศึกษาทหารบก. ๒๕๕๔.
- เทียน ทองแก้ว . (๒๕๕๐). สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ๒๕๕๐.
- พ.อ.ดร.ธีรพันธ์ นันทขว้าง. ๒๕๕๖. “การเป็นทหารอาชีพ.”[ระบบออนไลน์].แหล่งที่มา <http://km.rta.mi.th/newweb/news/750/38/13//> (๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๖).
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา,พล.อ., นโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบกประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา,พล.อ., นโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบกประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๖.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา,พล.อ., นโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบกประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗.
- โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. คู่มือการปฏิบัติทางยุทธวิธีทหารราบ. นครนายก: กองพันทหารราบโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. ๒๕๕๕.
- วรวรรณ ธาราภูมิ. “จิตวิญญาณของทหาร.http://www.moneymartthai.com/guru/index.php?cat=dd5c07036f2975ff4bce568b6511d3bc&know_id=238 (๗ ธันวาคม ๒๕๕๖). ๒๕๕๔.
- ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก “แนวความคิดในการพัฒนากองทัพบก.” จุลสารยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ๑, ๔ (๑-๓๐ เมษายน): ๑-๓๘. ๒๕๕๖.
- สำเร็จ ศรีทราย,พล.อ., “การใช้หน่วยทหารขนาดเล็กในการรบ.” หลักเมือง ๒๑, ๒๖๐ (๑-๓๐ พฤศจิกายน): ๒๐-๒๕. ๒๕๕๕.
- อนกลาภ สุทธิพันธ์. แนวทางการนำสมรรถนะทั้ง ๕ ไปเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานอย่างได้ผล. กรุงเทพฯ: อัดสำเนา. ๒๕๔๘.

อานนท์ สักดิ์วรวิชัย. “แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency: เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง”.

Chulalongkorn Review, ๑๖(ก.ค.- ก.ย.): ๕๗-๗๒. ๒๕๕๗.

อากร ภู่วิทยพันธุ์. Competency Dictionary . กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซนเตอร์. ๒๕๕๘.

ภาษาอังกฤษ

UNITED STATES MARINE CORPS. (2006). Small-Unit Leaders' Guide to Counterinsurgency.

Virginia: Department of the Navy.

ภาคผนวก

ผนวก ก
ระเบียบและหลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหด
กองพลทหารราบที่ ๗

(๕ ัฒปดาค้)

สารบัญ

บทที่ ๑	ระเบียบการฝึก	หน้า	
	ตอนที่ ๑	กล่าวทั่วไป	๑
	ตอนที่ ๒	การดำเนินการฝึก	๒
	ตอนที่ ๓	การตรวจสอบและการรายงาน	๓
บทที่ ๒	หลักสูตรการฝึก		
	ตอนที่ ๑	สรุปหลักสูตร	๔
	ตอนที่ ๒	แถลงหลักสูตร	๖

บทที่ ๑

ระเบียบการฝึก

ตอนที่ ๑ กล่าวทั่วไป

๑.๑ ความมุ่งหมาย

เพื่อให้เป็นแนวทางจัดการฝึก ให้ผู้มีหน้าที่ทำการฝึกสอน(ชุดครูฝึก) นำไปใช้เป็นแนวทางศึกษาสำหรับตนเองเพื่อวางแผนเตรียมการ และดำเนินการสอนและฝึกให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอน อันจะเป็นผลให้ผู้รับการฝึกมีขีดความสามารถในการ ภารกิจหน่วยทหารทรหด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพของกำลังพล ให้สามารถปฏิบัติการรบได้ในทุกภารกิจ สภาพภูมิประเทศและลมฟ้าอากาศ

๑.๒.๒ เพื่อสร้างความคุ้นเคยในการปฏิบัติทางยุทธวิธีของหน่วยทหารทรหด โดยปฏิบัติการเป็นอิสระในทุกสภาพภูมิประเทศและลมฟ้าอากาศ สามารถปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมบีบบังคับและกดดันได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการเสริมสร้างความชำนาญทั้งทางยุทธวิธี และการเคลื่อนที่ผ่านภูมิประเทศที่ยากลำบาก เพื่อปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ

๑.๒.๓ เพื่อให้สามารถนำเอาความรู้ ประสบการณ์ ที่ได้จากการฝึกนำไปถ่ายทอดให้กับทหารภายในหน่วยของตนได้

๑.๓ ขอบเขต

ใช้ทำการฝึกให้กำลังพลของหน่วย ตั้งแต่ นายทหารชั้นสัญญาบัตร นายทหารชั้นประทวนหรือ กำลังอื่นๆ ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หลักสูตรการฝึกฯ ได้กำหนดเรื่องที่ทำกรฝึกที่สำคัญประกอบด้วย วิชาทั่วไป การใช้อาวุธและการยิงปืน วิชายุทธวิธี (การรบในป่าและภูเขา การรบในเมือง และการบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน) การฝึกนอกที่ตั้ง ประกอบด้วย ภาครบในพื้นป่าภูเขา การรบในเมือง และงานบรรเทาสาธารณภัยและช่วยเหลือประชาชน เน้นหนักในเรื่องคุณลักษณะของผู้นำหน่วยและยุทธวิธีของหน่วยทหารทรหด

๑.๓.๑ คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึก เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ชั้นยศ ร้อยตรี ถึง ร้อยเอก และทหารชั้นประทวน ชั้นยศ สิบตรี ถึง จำสิบเอก

๑.๓.๒ ระยะเวลาในการฝึก ๕ สัปดาห์ (๓๕ วัน)

๑.๔ ความรับผิดชอบ

๑.๔.๑ การดำเนินการฝึก อยู่ในความรับผิดชอบของกองพลทหารราบที่ ๗ หรือหน่วยที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบจัดการฝึก โดยกองพลทหารราบที่ ๗ รับผิดชอบในการวางแผนควบคุม ประสานงาน และกำกับดูแลการฝึก

๑.๔.๒ การวางแผน อำนวยการ และดำเนินการฝึก ให้ปฏิบัติตามขั้นตอน และขอบเขตของระเบียบนี้ โดยให้สอดคล้องกับคำสั่งการฝึก นโยบายการฝึกประจำปีของ กองทัพบก

๑.๔.๓ ให้แต่งตั้งนายทหารชั้นสัญญาบัตร นายทหารชั้นประทวน ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทำหน้าที่ เป็นครูฝึกสอนเพื่อให้การฝึกบรรลุวัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ตอนที่ ๒ การดำเนินการฝึก

๒.๑ ความมุ่งหมาย

เพื่อให้การฝึกเป็นไปตามขั้นตอน หน่วยที่รับผิดชอบดำเนินการฝึก ต้องพิจารณาการให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึก ในแต่ละวิชาตามลำดับที่เหมาะสมให้สอดคล้องและต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกได้รับความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ฝึก สามารถนำไปปฏิบัติได้ในสถานการณ์ทางยุทธวิธีทุกรูปแบบ ในการฝึกทุกวิชา ให้นเน้นการปฏิบัติให้มากที่สุดเพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความกระตือรือร้น ตื่นตัวมีความพร้อมทั้งกายและจิตใจที่จะทำการฝึก

๒.๒ วิธีดำเนินการฝึก

๒.๒.๑ หลักฐานการฝึก

- ๑) นโยบายการฝึกและคำสั่งการฝึก บันทึกต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการฝึกของกองทัพบก ที่มีอยู่
- ๒) คู่มือราชการสนามต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการฝึก

๒.๒.๒ การดำเนินการฝึก แบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ

๑) การฝึกภาคที่ตั้ง ระยะเวลาในการฝึก ๔ สัปดาห์ เป็นการสอบทบทวนหลักการ และฝึกปฏิบัติในเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการฝึก โดยใช้สนามฝึก และภูมิประเทศรอบที่ตั้ง หน่วย รวมทั้งให้มีการฝึกและทดสอบความสมบูรณ์แข็งแรงทางร่างกายให้ผ่านตามหลักเกณฑ์ที่ได้ กำหนดไว้ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับร่างกาย และ เสริมสร้างจิตใจให้รุกรบ

๒) การฝึกภาคสนาม ระยะเวลาการฝึก ๑ สัปดาห์ เป็นการฝึกปัญหาตาม สถานการณ์ทางยุทธวิธี ที่กำหนดโดยต่อเนื่องทั้งกลางวันและกลางคืนมีความมุ่งหมายเพื่อให้นำเอา ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกภาคที่ตั้งมาใช้ปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางยุทธวิธีที่เกิดขึ้นให้ คล้ายกับสถานการณ์จริงมากที่สุดให้มีความคุ้นเคยในการปฏิบัติทางยุทธวิธี ของหน่วยทหารทรหด ซึ่งต้องปฏิบัติการเป็นอิสระ ในทุกสภาพภูมิประเทศและลมฟ้าอากาศ เสริมสร้างความชำนาญใน การเคลื่อนที่ขากลับปาก

๒.๓ กำหนดเวลาการฝึก

๒.๓.๑ การฝึกสอนในห้องเรียนและการปฏิบัติภาคที่ตั้งปกติ ทำการฝึกสัปดาห์ละ ๖ วัน วัน ละ ๑๐ ชั่วโมง และบางวิชาให้ทำการฝึกเพิ่มเติมในห้วงเวลาที่เหมาะสม เช่น ๑๘๐๐๐-๒๒๐๐๐ เป็นต้น

๒.๓.๒ กำหนดการฝึกประจำวันให้ขึ้นไปตามที่กำหนดในคำสั่งการฝึกประจำปีของกองทัพบก

๒.๓.๓ เวลาที่กำหนดนี้เป็นเวลาฝึกตามปกติ ส่วนการฝึกและตรวจสอบนอกที่ตั้งให้ทำ ปัญหาและสถานการณ์ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยต่อเนื่อง

ตอนที่ ๓ การตรวจสอบและการรายงาน

๓.๑ ความมุ่งหมาย

การตรวจสอบและรายงานทั้งภาควิชาการและปฏิบัติ เพื่อประเมินค่าของผู้ฝึกว่ามี ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ที่มีอยู่ให้กับผู้เข้ารับการฝึกได้มากน้อยเพียงใดและเป็นการ ประเมินผลผู้รับการฝึกว่ามีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำปรับปรุงแก้ไขใน การฝึกครั้งต่อไป

๓.๒ วิธีการดำเนินการฝึก

๓.๒.๑ การตรวจสอบ

๑) กองพลทหารราบที่ ๗กำกับดูแลการฝึกทั้งหลักสูตรอย่างใกล้ชิดเมื่อพบปัญหาหรือข้อบกพร่อง ต้องแก้ไขทันที

๒) ทำการทดสอบทุกขั้นตอน โดยใช้คู่มือ เอกสาร แบบทดสอบ แบบฟอร์ม แสดงผลการฝึกทั้งในการสอนภาควิชาการ และการฝึกปฏิบัติให้ทำการทดสอบเป็นรายบุคคล และเป็นหน่วย

๓.๒.๒ เกณฑ์การวัดผลการตรวจสอบ ให้ถือเป็นเกณฑ์ดังนี้

ได้คะแนนตั้งแต่ ๘๕.๐๐ ถึง ๑๐๐.๐๐	เปอร์เซ็นต์	หมายถึง	ดีมาก
ได้คะแนนตั้งแต่ ๘๕.๐๐ ถึง ๘๔.๘๘	เปอร์เซ็นต์	หมายถึง	ดี
ได้คะแนนตั้งแต่ ๗๐.๐๐ ถึง ๘๔.๘๘	เปอร์เซ็นต์	หมายถึง	พอใช้
ได้คะแนนต่ำกว่า ๗๐.๐	เปอร์เซ็นต์	หมายถึง	ไม่ได้ผล

๓.๓ รายงานผล

๓.๓.๑ ให้ผู้ที่ได้รับการฝึกเป็นผู้สอนและฝึกแต่ละวิชา รายงานผลการฝึกเป็นรายวิชา ประกอบความเห็นตาม ผนวก ก ส่งให้ ผู้ฝึกหลักสูตรหน่วยทหารทรหด ภายใน ๗ วันหลังจบการฝึก

๓.๓.๒ ผู้ฝึกหลักสูตรหน่วยทหารทรหด รายงานผลเป็นส่วนรวม ประกอบความเห็นตาม ผนวก ข เสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ทราบต่อไป

บทที่ ๒ หลักสูตรการฝึก

ตอนที่ ๑ สรุปหลักสูตร

หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา

ระยะเวลาฝึก ๕ สัปดาห์ (๓๕ วัน) จำนวน ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชา	เวลา (ชม.)	หมายเหตุ
	ก. วิชาทั่วไป ๑๔ ชั่วโมง		
๑	การฝึกและการทดสอบความสมบูรณ์ ความแข็งแรง ทางร่างกาย	๒๐	
๒	การต่อสู้สำหรับการรบ (Krav Maga)	๒๐	
๓	การปฐมพยาบาล	๔	
๔	การติดต่อสื่อสาร	๔	
๕	การดำรงชีพในป่า	๔	
๖	การร้องขอและการปรับยิงปืนใหญ่และเครื่องยิงลูกระเบิด	๔	
๗	แผนที่ – เข็มทิศ, GPS.	๔	
๘	การปฏิบัติการข่าวสาร (IO)	๔	
๙	การทดสอบผู้นำหน่วย(สนามทดสอบกำลังใจ)	๑๐	
	ข. การฝึกวิชาอาวุธ ๔๔ ชั่วโมง		
๑	การยิงปืน	๑๖ (๔)	
	- การยิงปืนนัดปล้น, การยิงปืนระยะประชิด	๕	
	- การยิงปืนทางยุทธวิธี	๕ (๔)	
	- การใช้พลซุ่มยิง	๖	
๒	การระเบิดทำลาย ท่อนระเบิดและกับระเบิด	๔	

หมายเหตุ ตัวเลขใน วงเล็บ ( ) คือ การฝึกในเวลากลางคืน

ตัวเลขนอก วงเล็บ ( ) คือ เวลารวมฝึกทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน

หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา (ต่อ)
ระยะเวลาฝึก ๕ สัปดาห์ (๓๕ วัน) จำนวน ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชา	เวลา (ชม.)	หมายเหตุ
	ค. วิทยุทวิวิธี ๕๔ ชั่วโมง		
	<u>การรบในพื้นที่ป่าภูเขา</u>		
๑	การใช้อากาศยานทางวิทยุทวิวิธี	๔	
๒	การเล็ดลอดหลบหนี,การแทรกซึม	๒ (๔)	
๓	การสะกดรอย	๔(๔)	
๔	การไต่หน้าผา การไต่เขาและเงื่อนเชือก	๘	
๕	การตั้งฐาน ลาดตระเวน	๒ (๒)	
๖	การลาดตระเวนหาข่าว และการเฝ้าตรวจ	๔ (๔)	
๗	การตีโฉบฉวย	๕	
๘	การประชุม โจมตีและการต่อต้านการประชุม โจมตี	๕	
๙	การปิดล้อมตรวจค้น	๕	
	<u>การรบในเมือง</u>		
๑	การลาดตระเวนเส้นทาง(ด้วยยานยนต์)	๕	
๒	การตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ	๔ (๒)	
๓	การปฏิบัติโดยฉับพลัน	๕	
๔	การปฏิบัติเมื่อพบวัตถุต้องสงสัย	๕	
๕	การคุ้มครองบุคคลสำคัญ	๘	
๖	การปฏิบัติในพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง(ชิงตัวประกัน)	๕	
๗	การช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย	๑๐	

หมายเหตุ ตัวเลขใน วงเล็บ ( ) คือ การฝึกในเวลากลางคืน

ตัวเลขนอก วงเล็บ ( ) คือ เวลารวมฝึกทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน

หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา (ต่อ)
ระยะเวลาฝึก ๕ สัปดาห์ (๓๕ วัน) จำนวน ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชา	เวลา (ชม.)	หมายเหตุ
	ง. การฝึกภาคสนาม		
	<u>ภาคการรบในพื้นที่ป่าภูเขา (๓๒ ชั่วโมง)</u>		
๑	ปัญหาที่ ๑ การใช้อากาศยานทางยุทธวิธี และการตั้งฐานปฏิบัติการ	๕	
๒	ปัญหาที่ ๒ การลาดตระเวนหาข่าวต่อที่ตั้งข้าศึก	๕	
๓	ปัญหาที่ ๓ การลาดตระเวนรบตีโฉบฉวย	๕	
๔	ปัญหาที่ ๔ การลาดตระเวนเส้นทางและการต่อต้านการ ชุมนุมโจมตี	๕	
๕	ปัญหาที่ ๕ การลาดตระเวนรบชุมนุมโจมตีขบวนเดินเท้าของ ข้าศึก	๕	
๖	ปัญหาที่ ๖ การปฐมพยาบาลและการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บ	๕	
๗	ปัญหาที่ ๗ การปิดล้อมตรวจค้น	๕	
๘	ปัญหาที่ ๘ การเล็ดลอด หลบหนี	๕	
	<u>ภาคการรบในเมือง(๓๒ ชั่วโมง)</u>		
๑	ปัญหาที่ ๑ การ ลาดตระเวนเส้นทาง(ด้วยยานยนต์)และ การต่อต้านการชุมนุมโจมตี	๕	
๒	ปัญหาที่ ๒ การปฏิบัติเมื่อพบวัตถุต้องสงสัย	๕	
๓	ปัญหาที่ ๓ การตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ	๕	
๔	ปัญหาที่ ๔ การคุ้มครองบุคคลสำคัญ	๕	
๕	ปัญหาที่ ๕ การปฏิบัติในพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง	๕	
๖	ปัญหาที่ ๖ การช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย	๕	

หมายเหตุ ตัวเลขใน วงเล็บ ( ) คือ การฝึกในเวลากลางคืน

ตัวเลขนอก วงเล็บ ( ) คือ เวลารวมฝึกทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน

หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา (ต่อ)
ระยะเวลาฝึก ๕ สัปดาห์ (๓๕ วัน) จำนวน ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชา	เวลา (ชม.)	หมายเหตุ
	จ. เบ็ดเตล็ด 24 ชั่วโมง		
๑	การสรุปวิจารณ์การฝึก	๔	
๒	เวลาดำเนินกรรมวิธี	๖	
๓	การปฐมพยาบาล	๒	
๔	เวลาผู้บังคับบัญชา	๘ (๔)	

หมายเหตุ   ตัวเลขใน วงเล็บ ( )   คือ การฝึกในเวลากลางคืน

                  ตัวเลขนอก วงเล็บ ( )   คือ เวลารวมฝึกทั้งในเวลากลางวันและกลางคืน

ตอนที่ ๒ แดงหลักสูตร
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๑	ก.วิชาทั่วไป การฝึกและทดสอบ ความสมบูรณ์ความ แข็งแรงของร่างกาย	<p>- ฝึกความสมบูรณ์ความแข็งแรงทางร่างกาย หัวงเช้า เวลา ๐๕๓๐ – ๐๖๓๐ หัวงเย็น เวลา ๑๖๓๐ – ๑๗๓๐ โดยฝึกกายบริหาร การวิ่งประกอบเครื่องสนาม และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว</p> <p>- ทดสอบความสมบูรณ์ความแข็งแรงทางร่างกาย ประจำสัปดาห์ ทุกวันเสาร์ เวลา ๐๘๐๐- ๑๕๐๐ ประกอบด้วย</p> <p><u>สถานีที่ ๑</u> การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย</p> <p>- ดึงข้อ (๑๐/๒๐ ครั้ง)</p> <p>- ลูกนั่ง ๒ นาที (๖๒/๘๒ ครั้ง)</p> <p>- ดันพื้น ๒ นาที (๕๘/๗๘ ครั้ง)</p> <p>- วิ่งระยะทาง ๑ ไมล์ (๘.๐๐/๖.๒๐ นาที)</p> <p><u>สถานีที่ ๒</u> การทดสอบการว่ายน้ำ</p> <p>- การทดสอบว่ายน้ำตัวเปล่า ๓๐๐ เมตร</p> <p>- การทดสอบเอาตัวรอดทางน้ำ ๒๐ เมตร</p> <p><u>สถานีที่ ๓</u> การทดสอบเดินเร่งรีบระยะทาง ๑๒ กิโลเมตร และการทดสอบการยิงปืนด้วยกระสุนจริง (๑๒๐/๑๕๐ นาที)</p>	<p>รศ.๒๑-๒๐ รศ.๒๑-๑๕๐</p> <p>คู่มือฝึกทหาร จู่โจม</p> <p>คู่มือฝึกทหาร จู่โจม</p> <p>คู่มือฝึกทหาร จู่โจม</p>	<p>- ผู้เข้ารับการฝึก ทุกคน ต้องทดสอบ ความ สมบูรณ์ความ แข็งแรงทาง ร่างกายโดยใช้ เกณฑ์ทดสอบ ของหน่วยทหาร ทรหด</p> <p>- สำหรับ ผู้ที่ ทดสอบแล้วมีผล การทดสอบว่า ไม่ผ่าน ตาม เกณฑ์ที่กำหนด จะต้องทำการ ทดสอบใหม่อีก ๑ ครั้ง หาก ทดสอบไม่ผ่าน ซ้ำอีกถือว่าพัน สภาพไม่พร้อมที่ จะทำการฝึก ต่อไป</p> <p>- สถานี ที่ ๓ ทดสอบเข้าวัน อาทิตย์ สัปดาห์ ที่ ๒ และ ๔ เวลา ๐๖.๐๐-๑๐.๐๐</p>

ตอนที่ ๒ แสดงหลักสูตร (ต่อ)

หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา

ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๒	การปฐมพยาบาล และ สุขวิทยาอนามัย	<ul style="list-style-type: none"> - ทบทวนหลักการปฐมพยาบาลต่างๆ เช่น การห้ามเลือด การรักษาบาดแผล การปฏิบัติเมื่อถูกงูกัด หรือแมลงมีพิษกัด - การปฏิบัติเมื่อเกิดอาการช็อก การแบกหามผู้ป่วยเจ็บด้วยเปลแสงเครื่อง - อนามัยในที่ฝึก การรักษาความสะอาดส่วนรวมและอนามัยส่วนบุคคล การทำน้ำให้สะอาด การป้องกันไข้มาลาเรีย การรักษาเท้า การหลีกเลี่ยงโรคภัย 	คำสั่ง ทบ.ที่ ๘๒๓/๒๕๓๐ ถึง ๑ก.ย.๓๐ และคำสั่ง ทบ.ที่ ๖๕๔/๒๕๓๑ ถึง ๑๑ ก.ย.๓๑ รศ.๒๑-๑๐ รศ.๒๑-๑๑	
๓	การต่อสู้สำหรับการรบ (Krav Maga)	<ul style="list-style-type: none"> - การฝึกพื้นฐานเบื้องต้น - การโจมตีด้วย มือ เท้า เข่า ศอก และการปกป้องจากการโจมตี - การตอบโต้เมื่อถูกทำร้าย ด้วยมือเปล่าท่า หมัด ทัช จับ หัก - การป้องกันตัวจากการถูกทำร้ายด้วยอาวุธ - การจับกุมและควบคุมตัวคนร้าย และ การลอบสังหารเข้าศึกษาจากด้านหลัง - การยิงปืนทำนองรบแบบอิสราเอล 	รศ.๓๐-๕ ๒๑-๖๕ ระเบียบ รบก. พ.ศ. ๒๕๑๗	
๔	การติดต่อสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีใช้เครื่องมือสื่อสารที่มีอยู่ การรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสารวิทยุ การเขียนข่าวระเบียบการใช้วิทยุ โทรศัพท์ การทำสายอากาศแสงเครื่อง 	รศ.๗-๓๐ รศ.๒๔-๑๘ รศ.๒๔-๕	
๕	การดำรงชีพในป่า	<ul style="list-style-type: none"> - ธรรมชาติของป่า หลักการดำรงชีพ อันตรายจากสัตว์ร้ายและแมลงในป่า พืชและสัตว์ที่เป็นพิษ พืชและสัตว์ที่ใช้เป็นอาหาร การหาอาหารและน้ำในป่า การสร้างที่พักแรม การเดินทางในป่าและการรักษาทิศทาง 	ร.ร.สพศ. สสพ. รศ.๒๑-๗๖ รศ.๒๑-๗๕	

ตอนที่ ๒ แสดงหลักสูตร (ต่อ)
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๖	การร้องขอและปรับการยิงปืนใหญ่และเครื่องยิงลูกระเบิด	- การส่งคำขอยิง การตรวจการณ์ การปรับตำแหน่งกระบอกปืนเข้าหาเป้าหมาย การย้ายที่หมายยิง การขอยิงเพื่อตรวจสอบที่อยู่ของตนเอง	รศ.๒๓-๘๕ คท.๖-๑๓๕	
๗	แผนที่ – เข็มทิศ, GPS.	- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแผนที่ เครื่องหมายทหารในแผนที่ เครื่องหมายทางทหารราบ รายละเอียดขอบระวางและพิกัดตารางการพิจารณาภูมิประเทศความสูง ทรวดทรง การใช้เข็มทิศ การกำหนดจุดที่อยู่ และกำหนดที่หมายการฝึกเดินเข็มทิศในเวลากลางวัน และกลางคืน การเดินทางด้วยแผนที่ – เข็มทิศ	รศ.๒๑-๒๖	
๘	การทดสอบผู้นำหน่วย (สนามทดสอบกำลังใจ ๑๑ สถานี)	- ทดสอบความเป็นผู้นำหน่วยและความเป็นหน่วย (ชุดปฏิบัติภารกิจ ๖ นาย) ประจำ สัปดาห์ ทุกวันเสาร์ เวลา ๑๓๐๐-๑๕๐๐ <u>สถานีที่ ๑</u> หนเขือกข้ามกำแพง ๖ ฟุต <u>สถานีที่ ๒</u> สะพานทรงตัวสูง ๑๐ ฟุต <u>สถานีที่ ๓</u> ข้ามกำแพงสูง ๑๐ ฟุต <u>สถานีที่ ๔</u> ข้ามกำแพงอกไก่ <u>สถานีที่ ๕</u> ข้ามกำแพง ๖ ฟุต <u>สถานีที่ ๖</u> กระโดดลงกำแพง ๖ ฟุต <u>สถานีที่ ๗</u> โหนเขือกข้ามบ่อน้ำ <u>สถานีที่ ๘</u> ทรงตัวบนขอนไม้ <u>สถานีที่ ๙</u> กระโดดข้ามบ่อน้ำ <u>สถานีที่ ๑๐</u> ดาข่ายทหารราบ <u>สถานีที่ ๑๑</u> ใต้เขือกทางคิง		

ตอนที่ ๒ แสดงหลักสูตร (ต่อ)
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๑	ข.วิชาอาวุธ การยิงปืน - การยิงปืนจับพลัน - พลแม่นปืน	- การยิงปืนจับพลัน การยิงปืนในป่า การยิงปืนตามทำนองรบ การยิงปืนในเวลากลางคืน - หลักของพลแม่นปืนเบื้องต้น - การดำเนินการฝึกพลแม่นปืนเบื้องต้น - หลักการปรับศูนย์	รศ.๒๓-๗ รศ.๒๑-๗๕ FM ๒๓-๕	
๒	การระเบิดทำลาย วัตถุระเบิดและกับระเบิด	- ชนิดและคุณลักษณะของวัตถุระเบิดของฝ่ายเรา การวาง การตรวจค้น การรื้อ ถอน และการทำลายกับระเบิด วัตถุระเบิด , การจุดระเบิดด้วยรีโมท - การทำระเบิดแสวงเครื่อง - กับระเบิดและวัตถุระเบิดของฝ่ายตรงข้าม กลยุทธ์การใช้	รศ.๕-๒๕ รศ.๒๐-๒๓ รศ.๕-๓๑	
๑	ค. วิชายุทธวิธี <u>การรบในพื้นที่ป่าภูเขา</u> การใช้อากาศยานทางยุทธวิธี	คุณลักษณะและขีดความสามารถของ ฮ. การปฏิบัติในขั้นเตรียมการ การเข้าที่พักรอการบรรทุก การปฏิบัติเมื่ออยู่บน ฮ. การปฏิบัติเมื่อลงสู่พื้น การระวังป้องกันและการปฏิบัติเมื่อเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ปฏิบัติการ การบรรทุก ฮ. เพื่อออกจากพื้นที่ปฏิบัติการ	รศ.๕๗-๑๕ รศ.๓๑-๗๓	
๒	การเล็ดลอดและหลบหนีและการแทรกซึม	- วัตถุประสงค์และวิธีการ บังคับและวิวัฒนาการของการหลบหลีก และหลีกหนี การปฏิบัติเมื่อถูกจับ - ฝึกปฏิบัติการหลบหลีกและหลบหนีในเวลากลางคืนและการดำรงชีพในสถานการณ์หลบหนี	รศ.๒๑-๗๖ รศ.๗๑-๒๒ รศ.๒๑-๗๗A	

ตอนที่ ๒ แสดงหลักสูตร (ต่อ)
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๓	การสะกดรอย	<ul style="list-style-type: none"> - คุณลักษณะของการสะกดรอยและนักสะกดรอยแหล่งเกิดและชนิดของร่องรอย การลี้ภัยและรายงานข้อมูล - การปฏิบัติเมื่อร่องรอยหายและวิธีค้นหา - มาตรการตอบโต้และต่อต้านการสะกดรอย - ฝึกปฏิบัติการสะกดรอย 	รส.๒๑-๓๕ รส.๓๑-๓๐ คู่มือป้องกัน และโต้ตอบ การสะกดรอย ของ ทบ.	
๔	การไต่หน้าผาการไต่เขาและเงื่อนเชือก	<ul style="list-style-type: none"> - ยุทธวิธีที่ที่ใช้ในการไต่ภูเขา เทคนิคการไต่ภูเขาหิน การไต่หน้าผา การนำผู้ป่วยลงจากหน้าผา - คุณลักษณะและชนิดของเชือก การรับน้ำหนักการเก็บรักษา การผูกเงื่อนเชือกและประโยชน์ใช้งาน - คุณลักษณะของห่วงเหล็กปิด เปิดและการใช้งาน การใช้ห่วงเหล็กปิด เปิด ประกอบเงื่อนเชือกสำหรับไต่ลงพื้นที่สูงชัน 	รส.๒๑-๕๐ รส.๓๑-๑๒ รส.๓๑-๑๒ รส.๓๑-๑๐	
๕	การตั้งฐานลาดตระเวน	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ตั้งฐานปฏิบัติการ การนำกำลังเข้าฐานปฏิบัติการ การปฏิบัติภายในฐานปฏิบัติการ การเข้าฐานสำรอง การรื้อถอน และข้อเสนอแนะของ ผบ.หน่วยลาดตระเวน - ฝึกการลาดตระเวน และการเข้าฐานปฏิบัติการ 	รส.๒๑-๓๖ รส.๓-๘	
๖	การลาดตระเวนหาข่าวและการเฝ้าตรวจ	<ul style="list-style-type: none"> - หลักการนำหน่วย การประมาณสถานการณ์ การจัดหน่วย เทคนิคและชนิดของการลาดตระเวนหาข่าว - การจัดอาวุธยุทธวิธีที่กำกับการแต่งกายในการลาดตระเวน การเลือกเส้นทาง รูปขบวน สัญญาณมือและแขนในการลาดตระเวน 	รส.๒๑-๓๖ รส.๓-๘	

ตอนที่ ๒ แสดงหลักสูตร (ต่อ)
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๓	การตีโฉบฉวย	-การจัดกำลังในการตีแบบจวกในเวลากลางวันและกลางคืน การเคลื่อนที่ไปยังที่หมายการปฏิบัติ ณ ที่หมาย การถอนตัวและเคลื่อนที่มายังหน่วยทหารฝ่ายเดียวกัน การซักถามและรายงานผลการปฏิบัติ - ฝึกปฏิบัติการตีโฉบฉวยในเวลากลางวันและในเวลากลางคืน	รศ.๒๑-๓๕ รศ.๒๑-๓๖	
๔	การประชุมโจมตีและการต่อต้านการประชุมโจมตี	- ชนิดของการประชุม โจมตี การจัดกำลัง การเตรียมการและการวางแผน การเลือกพื้นที่ประชุม โจมตี การเคลื่อนที่เข้าพื้นที่ประชุม โจมตี การเลือกใช้อาวุธ การปฏิบัติ ณ พื้นที่ประชุม โจมตี การถอนตัวจากพื้นที่ประชุม โจมตี การต่อต้านการประชุม โจมตี ขบวนการเดินเท้าและยานพาหนะ - ฝึกการปฏิบัติการประชุม โจมตี ในเวลากลางวันและเวลากลางคืน	รศ.๓๑-๑๖ รศ.๒๑-๓๖ รศ.๕๐-๘	
๕	การปิดล้อมตรวจค้น	- การจัดกำลัง วิธีดำเนินการปิดล้อมวิธีแยกประชาชน การตรวจค้นบุคคลและที่อยู่อาศัย - ฝึกการปฏิบัติการปิดล้อม การเข้าสู่อาคารในรูปแบบต่างๆ	รศ.๒๑-๓๕ รศ.๓-๑๐ รศ.๓-๓๐ รศ.๑๐๐-๒๐	
๑	การรบในเมือง การลาดตระเวน เส้นทาง(ด้วยยานยนต์)	- ฝึกสรุปขบวน ให้สามารถปฏิบัติการกิจ และระวังป้องกันซึ่งกัน และกันได้ - ฝึกการใช้เทคนิคการเคลื่อนที่เป็นห้วงๆ และเทคนิคการเคลื่อนที่สลับการเฝ้าตรวจ	รศ.๓-๘ รศ.๓-๑๐ รศ.๓-๓๐ รศ.๑๐๐-๒๐	
๒	การตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ	- ฝึกทักษะในการตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ และการตรวจค้น บุคคลและยานพาหนะ	รศ.๒๑-๓๕	

ตอนที่ ๒ แดงหลักสูตร (ต่อ)
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๓	การปฏิบัติโดย นั้บพลัน	- ความมุ่งหมายและลักษณะของการ ปฏิบัติการ โดยนั้บพลันตามสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นหลักยุทธวิธีการปะทะ สัญญาณการสื่อ คำสั่ง - ฝึกปฏิบัติการ โดยนั้บพลันลักษณะต่างๆ - การเตรียมการ การวางแผน และจัด	รศ.๗-๘ คป.๒๑-๗๖	
๔	การปฏิบัติเมื่อพบวัตถุ ต้องสงสัย	- ฝึกการเข้าตรวจสอบ พิสูจน์ทราบวัตถุต้อง สงสัย รายละเอียด ทิศทาง ระยะ - ฝึกการเข้าควบคุมพื้นที่ต้องสงสัยได้อย่าง ถูกต้องสามารถยืนยันพิกัด ติดต่อสื่อสาร การ อพยพ การประเมินผลกระทบข้างเคียง กันเขต และการร้องขอชุด EOD และ เจ้าหน้าที่ สนับสนุนจากส่วนต่างๆ	รศ.๒๑-๑๕	
๕	การคุ้มครองบุคคล สำคัญ	- การจัดกำลัง และรูปแบบการคุ้มครอง VIP - ฝึกการปฏิบัติการคุ้มครองบุคคลสำคัญ (มาตรการในการรักษาความปลอดภัย.VIP , การควบคุมบุคคลและสิ่งของที่เข้าถึง VIP - ฝึกการตรวจสอบอาคารและสถานที่ที่ VIP จะต้องไปปฏิบัติการกิจ , การพิจารณาเลือกที่ วางตัวสำหรับเจ้าหน้าที่การรักษาความ ปลอดภัย. - ฝึกการนำ VIP ออกจากพื้นที่เมื่อเกิด เหตุการณ์	รศ.๒๑-๑๕	
๖	การปฏิบัติในพื้นที่สิ่ง ปลูกสร้าง	- การจัดกำลัง วิธีดำเนินการปฏิบัติในพื้นที่สิ่ง ปลูกสร้าง เทคนิคการเข้าสู่อาคาร - ฝึกการปฏิบัติการชิงตัวประกัน	รศ.๒๑-๑๕	

ตอนที่ ๒ แดงหลักสูตร (ต่อ)
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๗	การช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัย	-ความหมายสาธารณภัย ประเภทสาธารณภัย ผลกระทบและการป้องกันสาธารณภัย -ฝึกการปฏิบัติการช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย		
๑	ง.การฝึกภาคสนามการรบในพื้นที่ป่าภูเขา ปัญหาที่ ๑ การลาดตระเวนและการตั้งฐานปฏิบัติการ	- กำหนดสถานการณ์ให้ปฏิบัติการลาดตระเวน การแทรกซึมเข้าพื้นที่ปฏิบัติการการลาดตระเวนหาที่ตั้งฐานปฏิบัติการ การนำกำลังเข้าฐานปฏิบัติการ การลาดตระเวนรอบฐานปฏิบัติการ จัดตั้งที่ตรวจการณ์ มาตรการระวังป้องกันและคุ้มครองฐานปฏิบัติการ ระเบียบปฏิบัติในฐานปฏิบัติการ การรื้อถอนฐานปฏิบัติการ	รศ.๗-๘ รศ.๒๑-๓๖	
๒	ปัญหาที่ ๒ การลาดตระเวนหาข่าวที่ตั้งฐานปฏิบัติการชั่วคราวของข้าศึก	- ฝึกปัญหาตามสถานการณ์ในการลาดตระเวนหาข่าวที่ตั้งฐานปฏิบัติการชั่วคราวและแหล่งส่งกำลังของข้าศึกเพื่อพิสูจน์ทราบเกี่ยวกับที่ตั้ง กำลัง ยุทโธปกรณ์และพฤติกรรมของข้าศึกโดยปฏิบัติการเป็นหน่วยที่ไม่เกินระดับหมู่หรือชุดปฏิบัติการ	รศ.๗-๘ รศ.๒๑-๓๖	
๓	ปัญหาที่ ๓ การลาดตระเวนรบ ชุ่มโจมตี ขบวนเดินเท้าของข้าศึกและต่อต้านการชุ่มโจมตี	- ฝึกปัญหาตามสถานการณ์การลาดตระเวนชุ่มโจมตี ขบวนเดินเท้าของข้าศึกในพื้นที่ป่าภูเขาระหว่างการเคลื่อนที่ไปหรือกลับ ให้มีการต่อต้านการชุ่มโจมตีจากข้าศึก โดยปฏิบัติการเป็นหน่วยระดับหมู่หรือชุดปฏิบัติการกำหนดสถานการณ์ให้มีการสนับสนุน	รศ.๗-๘ รศ.๒๑-๓๕ รศ.๒๑-๓๖ รศ.๕๐-๘	

ตอนที่ ๒ แสดงหลักสูตร (ต่อ)

หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๔	ปัญหาที่ ๔ การลาดตระเวนรอบ ค้นหาและโจมตีฐาน ปฏิบัติการของข้าศึก โดยต่อเนื่อง (ขึ้นกวาด ล้าง)	- ฝึกปัญหาเป็นสถานการณ์ต่อเนื่อง ปฏิบัติการลาดตระเวนค้นหา และโจมตีฐานที่ มั่นถาวรของข้าศึกในลักษณะผสมผสานด้วย การลาดตระเวนหาข่าว ดีโอบฉวย ชุ่มโจมตี และสนธิกำลังเข้าโจมตีฐานที่มั่นถาวรของ ข้าศึกตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยกำหนดให้ ผ่านภูมิประเทศป่าภูเขาที่ทุรกันดารมีการข้าม ลำน้ำ การไต่หน้าผาเข้าไปปฏิบัติการต่อฐานที่ มั่นของข้าศึก	รศ.๗-๘ รศ.๒๑-๓๕ รศ.๒๑-๓๖	
๕	ปัญหาที่ ๕ การลาดตระเวนดีโอบ ฉวย	- ฝึกปัญหาตามสถานการณ์ลาดตระเวนรอบตี โอบฉวยต่อที่ตั้งฐานปฏิบัติการชั่วคราวหรือ แหล่งส่งกำลังของข้าศึกเพื่อทำลายและ ขัดขวางการปฏิบัติของข้าศึกโดยปฏิบัติการ เป็นหน่วยระดับหมวดหรือ 3 ชุดปฏิบัติการ	รศ.๗-๘ รศ.๒๑-๓๕ รศ.๒๑-๓๖	
๖	ปัญหาที่ ๖ การลาดตระเวนและ ปฏิบัติการโดย ลับพลันในพื้นที่ป่า ภูเขา	- ฝึกปัญหาตามสถานการณ์การเคลื่อนที่ ลาดตระเวน การระวังป้องกันขณะเคลื่อนที่ การใช้ภูมิประเทศให้เหมาะสมและปฏิบัติการ โดยลับพลันในพื้นที่ป่าภูเขาเพื่อให้เกิด ความคุ้นเคยและความชำนาญโดยปฏิบัติเป็น หน่วยระดับชุดปฏิบัติการ	รศ.๗-๘ รศ.๒๑-๓๕ รศ.๒๑-๓๖	
๗	ปัญหาที่ ๗ การเล็ดลอดหลบหนี	- ฝึกปัญหาเป็นสถานการณ์ต่อเนื่อง เพื่อให้ ทราบถึงหลักการ และเทคนิคต่างๆ ในการเล็ด ลอดและหลบหนีจากข้าศึก ในเมื่อตนเองหรือ หน่วยถูกตัดจากกำลังส่วนใหญ่ ตกอยู่ในเขต หลังของข้าศึก หรือตกอยู่เป็นเชลยของข้าศึก โดยสามารถปฏิบัติได้ในขณะที่ตนตกอยู่ใน สภาพที่จะต้องเล็ดลอดและหลบหนี ไม่ว่าจะ เป็นสงครามชนิดใดก็ตาม	รศ. ๒๑-๒๖ รศ. ๓๑-๓๒ รศ. ๒๑-๓๓A	

ตอนที่ ๒ แดงหลักสูตร (ต่อ)
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๑	<u>ภาคการรบในเมือง</u> ปัญหาที่ ๑ การลาดตระเวนเส้นทาง(ด้วยยานยนต์) และการปฏิบัติโดยลับพลัน	- ฝึกปัญหาตามสถานการณ์การเคลื่อนที่ลาดตระเวนเส้นทางด้วยยานยนต์ การระวังป้องกันขณะเคลื่อนที่ การใช้ภูมิประเทศให้เหมาะสม การตรวจพื้นที่ต้องสงสัย(ทางแยก,พื้นที่สูงข่ม,ท่อลอดฯลฯ)ขณะเคลื่อนที่ และสามารถตอบโต้การปฏิบัติในกรณีที่เข้าศึกซุ่มโจมตีขณะเคลื่อนที่ และการปฏิบัติอื่นๆ ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	รศ.๒๑-๓๕ รศ.๓-๑๐ รศ.๓-๓๐ รศ.๑๐๐-๒๐	
๒	ปัญหาที่ ๒ การปฏิบัติเมื่อพบวัตถุต้องสงสัย	- ฝึกปัญหาเป็นสถานการณ์ต่อเนื่อง จากการลาดตระเวนเส้นทางด้วยยานยนต์ ชุดปฏิบัติการมีขีดความสามารถในการเข้าตรวจสอบ พิสูจน์ทราบวัตถุต้องสงสัย รายละเอียดทิศทาง ระยะ สามารถประเมินภัยคุกคาม ตรวจสอบอันตราย ผลกระทบข้างเคียง มีการตรวจสอบตำแหน่งจุดระเบิดและระเบิดลูกที่ ๒ ได้ รวมทั้งมีการติดต่อประสานชุด EOD และ เจ้าหน้าที่สนับสนุนจากส่วนต่างๆ	รศ.๒๑-๓๕ รศ.๓-๑๐ รศ.๓-๓๐ รศ.๑๐๐-๒๐	
๓	ปัญหาที่ ๓ การตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ	- ฝึกปัญหาตามสถานการณ์ ชุดปฏิบัติการมีขีดความสามารถจัดตั้งจุดตรวจ/ด่านตรวจ ณ ภูมิประเทศถูกต้องตามหลักการ (เลขทางโค้ง,หลังเนิน หรือภูมิประเทศที่เหมาะสมที่มีการซ่อนพราง)มีการจัดเจ้าหน้าที่ตามโครงสร้างของจุดตรวจที่กำหนดครบถ้วน และตรวจได้ถูกต้องตามหลักการ(บุคคล/ยานพาหนะ)	รศ.๒๑-๓๕ รศ.๓-๑๐ รศ.๓-๓๐ รศ.๑๐๐-๒๐	

ตอนที่ ๒ แดงหลักสูตร (ต่อ)
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๔	ปัญหาที่ ๔ การคุ้มครองบุคคล สำคัญ	- ฝึกปัญหาตามสถานการณ์ ชุดปฏิบัติการมีจิต ความสามารถ ในการประมาณการณ์ และ ประมาณสถานการณ์ต่อภัยคุกคาม โดยมีการ ทำงานเป็นหน่วยสอดคล้องกับภารกิจของ บุคคลสำคัญที่ต้องปฏิบัติ การกำหนดรูปแบบ (รูปขบวน) การรักษาความปลอดภัยบุคคล สำคัญในขณะเคลื่อนที่ ปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ ได้อย่างเหมาะสม และสามารถนำบุคคล สำคัญออกจากพื้นที่ได้เมื่อเกิดสถานการณ์ ต่างๆ ที่เป็นภัยคุกคาม	รศ.๒๑-๓๕ รศ.๗-๑๐ รศ.๗-๓๐ รศ.๑๐๐-๒๐	
๕	ปัญหาที่ ๕ การปฏิบัติในพื้นที่สิ่ง ปลูกสร้าง (ชิงตัวประกัน)	- ฝึกปัญหาในสถานการณ์ต่อเนื่อง จากการ คุ้มครองบุคคลสำคัญ ชุดปฏิบัติการมีจิต ความสามารถ เข้าสู่ที่หมาย(อาคารสิ่งปลูก สร้าง) เปิดฉากโจมตี ควบคุมพื้นที่หลัก-รอง ควบคุมผู้ก่อการร้าย, ผู้ต้องสงสัยและสามารถ ช่วยเหลือตัวประกันออกจากพื้นที่ได้	รศ.๒๑-๓๕	
๖	ปัญหาที่ ๖ การช่วยเหลือและ บรรเทาสาธารณภัย	- ฝึกปัญหาในสถานการณ์ต่อเนื่องโดยการ จำลองเหตุการณ์การเกิดสาธารณภัยทั้งจากภัย ธรรมชาติและจากภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยให้ ชุดปฏิบัติการเข้าแก้ไขสถานการณ์ ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบได้		

ตอนที่ ๒ แสดงหลักสูตร (ต่อ)
หลักสูตรการรบในป่าและภูเขา
ระยะเวลาการฝึก ๕ สัปดาห์ ๓๘๓ ชั่วโมง

ลำดับ	วิชาที่ทำการสอน	ขอบเขตการสอน	หลักฐาน	หมายเหตุ
๑	จ.เบ็ดเตล็ด การสรุปวิจารณ์การฝึก	- เมื่อทำการฝึกเสร็จสิ้นลง ผู้ฝึกจะต้องจัดให้มีการวิจารณ์การฝึก โดยผู้ฝึกเป็นผู้วิจารณ์การฝึกเองเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฝึกและผู้รับการฝึกมีความสนใจปรับปรุงแก้ไขผลการฝึกให้ดียิ่งขึ้นและได้ทราบข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ต้องปรับปรุงในการฝึกครั้งต่อไป		
๒	การดำเนินกรรมวิธี	- พิธีเปิด – ปิดการฝึก		
๓	การปฐมนิเทศ	- แนะนำครูฝึก หลักสูตรการฝึก เรื่องที่ทำการฝึก ฯลฯ		
๔	เวลาผู้บังคับบัญชา	-ชี้แจงเรื่องทั่วไปที่เกี่ยวข้อง		

ผนวก ข

แบบฟอร์มการแสดงผลการฝึกเป็นรายวิชา ประกอบระเบียบ
หลักสูตร การฝึก หน่วยทหารทรหด กองพลทหารราบที่ ๗

ลำดับ	เรื่องและรายการฝึก	เวลาตาม หลักสูตร	เวลาที่ ใช้ฝึกจริง	ผลการฝึก		ความเห็นของเจ้าหน้าที่ฝึก	
				เปอร์เซ็นต์	เกณฑ์	ข้อขัดข้อง	สิ่งความแก้ไข

ลงชื่อ

ผู้ฝึก

หมายเหตุ

๑. ตารางแสดงผลนี้สำหรับผู้ฝึกหรือเจ้าหน้าที่บันทึกผลการฝึกประกอบความเห็นเสนอผู้บังคับบัญชา
๒. การบันทึกผลการฝึก พิจารณาผลส่วนรวมของการฝึกถือเกณฑ์ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ ๕๕.๐๐	ถึง	๑๐๐.๐	เปอร์เซ็นต์	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนตั้งแต่ ๘๕.๐๐	ถึง	๕๔.๕๕	เปอร์เซ็นต์	หมายถึง	ดี
คะแนนตั้งแต่ ๗๐.๐๐	ถึง	๘๔.๕๕	เปอร์เซ็นต์	หมายถึง	พอใช้
คะแนนต่ำกว่า ๗๐			เปอร์เซ็นต์	หมายถึง	ไม่ได้ผล
๓. หลักฐานนี้เก็บไว้ที่หน่วย

ผนวก ก

แบบฟอร์มการแสดงผลการฝึกเป็นส่วนรวม ประกอบระเบียบ
หลักสูตร การฝึก หน่วยทหารทรหด กองพลทหารราบที่ ๗

ลำดับ	เรื่องและรายการฝึก	เวลาตาม หลักสูตร	เวลาที่ ใช้ฝึกจริง	ผลการฝึก		ความเห็นของเจ้าหน้าที่ฝึก	
				เปอร์เซ็นต์	เกณฑ์	ข้อขัดข้อง	สิ่งความแก้ไข

ลงชื่อ _____

ผู้ฝึก

หมายเหตุ

๑. ตารางแสดงผลนี้ใช้สำหรับผู้บังคับหน่วย
บันทึกผลการฝึกเป็นส่วนรวมของทุกเรื่องทุกวิชาในหลักสูตร
๒. บันทึกโดยรวบรวมจากผู้ฝึก และจากการตรวจการฝึกด้วยตนเอง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตรี สุทัศน์ จารุมณี
วัน เดือน ปี เกิด	๒๕ ตุลาคม ๒๕๐๑
การศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนห้องสอนศึกษา (๒๕๑๘) นักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๑๘ (๒๕๒๐) นักเรียนนายร้อย รุ่นที่ ๒๕ (๒๕๒๕) หลักสูตรชั้นนายร้อยทหารราบ รุ่นที่ ๓๐ (๒๕๒๘) หลักสูตรชั้นนายพันทหารราบ รุ่นที่ ๔๘ (๒๕๓๑) โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ ๖๘ (๒๕๓๓) รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต หลักสูตรนานาชาติ(ภาคภาษาอังกฤษ) สาขา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จาก สถาบันการศึกษานานาชาติ (Institute of International Studies: IIS) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (๒๕๕๑) หลักสูตรชั้นนายพันทหารราบ รุ่นที่ ๕/๘๘ ณ Infantry School, Fort Benning รัฐ Georgia สหรัฐอเมริกา (๒๕๓๓) ศึกษาดูงาน การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ เพื่อเตรียมการปฏิบัติการกิจใน ติมอร์ตะวันออก ณ สหราชอาณาจักร และเยอรมันนี (๒๕๔๔) หลักสูตรการบริหารจัดการเส้นเขตแดนระหว่างประเทศโดยสันติ “Peaceful International Boundaries Management” ณ มหาวิทยาลัย Durham Scotland สหราชอาณาจักร (๒๕๔๗) การสัมมนาหลักสูตรผู้นำทางทหาร ในการรักษาสันติภาพ (Military Leadership Forum) ณ ประเทศอินโดนีเซีย (๒๕๕๑)
ประวัติการทำงาน	ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก (๒๕๒๕) ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา (๒๕๒๕) นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กองพันทหารราบที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๑ (๒๕๓๑)

รองผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๓ กรมทหารราบที่ ๗ (๒๕๓๓ – ๒๕๓๔)

นายทหารฝ่ายยุทธการ กรมทหารราบที่ ๗ (๒๕๓๔ – ๒๕๓๕)

ผู้บังคับกองพันที่ ๒ กรมนักเรียนนายร้อย รักษาพระองค์ (๒๕๓๕ – ๒๕๓๗)

ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ ๓ กรมทหารราบที่ ๑๗ ในพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (๒๕๓๗ – ๒๕๔๑)

เสนาธิการกรมทหารราบที่ ๑๗ (๒๕๔๑)

รองผู้อำนวยการกองกำลังทหารพราน กองทัพภาคที่ ๓ (๒๕๔๕ – ๒๕๔๖)

รองผู้อำนวยการกองยุทธการ กองทัพภาคที่ ๓ (๒๕๔๖)

รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๑๗ (๒๕๔๖ – ๒๕๔๗)

ผู้อำนวยการกองยุทธการและการข่าว โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (๒๕๔๗ – ๒๕๔๘)

ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๗ (๒๕๔๘ – ๒๕๕๐)

รองผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๔ (๒๕๕๐ – ๒๕๕๑)

รองผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๗ (เม.ย. ๒๕๕๑ – พ.ค. ๒๕๕๑)

รองผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๗ (ก.ย. ๒๕๕๑ – ก.ย. ๒๕๕๕)

ผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพบก (ต.ค. ๒๕๕๕ – มี.ค. ๒๕๕๖)

เสนาธิการกองทัพน้อยที่ ๓ (เม.ย. ๒๕๕๖ – ก.ย. ๒๕๕๖)

ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๗ (ต.ค. ๒๕๕๖ – ปัจจุบัน)

ผู้บังคับกองร้อยทหารพรานที่ ๓๖๐๔ และ ๓๖๐๕ (๒๕๒๖ – ๒๕๒๗)

หัวหน้าฝ่ายยุทธการและการข่าว หน่วยเฉพาะกิจ ๓๒๗ (๒๕๓๓ – ๒๕๓๔)

ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจป้องกันและปราบปรามยาเสพติดส่วนแยก ๑ (๒๕๓๕)

เสนาธิการหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ ๑๗ (๒๕๔๑)

ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจทหารพรานจู่โจม (๒๕๔๕)

รองผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ ๑๗ (๒๕๔๗)

ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ ๗ (๒๕๔๘ – ๒๕๕๐)

รองผู้บัญชาการกองกำลังนเรศวร (๒๕๕๐ – ๒๕๕๒)

รองผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจยะลา (๒๕๕๒ – ๒๕๕๔)

ผู้บังคับหน่วยทหารฝ่ายไทย ในการฝึกจำลองยุทธ การฝึกผสม ไทย/

สิงคโปร์ รหัส คชสีก์ ๒๐๐๐ ณ ประเทศ สิงคโปร์ (๒๕๔๓)

ปฏิบัติการรักษาสันติภาพในตำแหน่ง เสนาธิการกองกำลังรักษาสันติภาพ

๕๗๒ ไทย/ติมอร์ตะวันออก ผลัดที่ ๔ (๒๕๔๔ – ๒๕๔๕)

เป็นคณะผู้แทนฝ่ายไทย ในการประชุมร่วมและลงนามใน MOU ว่าด้วย

ความร่วมมือด้านการศึกษาและวิจัย ระหว่างโรงเรียนนายร้อยพระ

จุลจอมเกล้า กับมหาวิทยาลัยเคมินิกซ์ ตามพระราชดำริของ สมเด็จพระ

เทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี

ณ ประเทศเยอรมันนี (๒๕๔๘)

การศึกษาดูงาน และพัฒนาสัมพันธระหว่างผู้บังคับบัญชาและอาจารย์ ณ

โรงเรียนนายร้อยเกาหลี (Korean Military Academy: KMA) (๒๕๔๘)

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๗

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ 7

ผู้วิจัย พลตรี สุทัศน์ จารุมณี หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 56

ตำแหน่ง ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ 7

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพบก มีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมสู่อนาคต ด้วยการพัฒนา และยกระดับความรู้ ความสามารถของกำลังพลให้มีทั้ง ความพร้อม และ ความเหมาะสม ที่จะปฏิบัติภารกิจ ทั้งในการสงคราม และปฏิบัติการทางทหารอื่นๆ นอกเหนือการสงคราม ทั้งในส่วนที่เป็นภัยคุกคามซึ่งกำลังเผชิญหน้า ทำทายกองทัพบก โดยตรง ภายใต้สภาวะความมั่นคงยุคใหม่

การเตรียมกองทัพบกไปสู่อนาคต เพื่อให้มีทั้งความพร้อม และ ความเหมาะสม ต่อทุกภารกิจและสถานการณ์ ภายใต้สภาวะแวดล้อมความมั่นคงยุคใหม่ ระบบการจัดการฝึกที่มีอยู่ปัจจุบัน นับว่ายังไม่เพียงพอที่จะพัฒนากำลังพลให้มีทั้ง จิตความสามารถรอบด้าน ที่จะปฏิบัติงานได้หลากหลายภารกิจ มีความแข็งแกร่งทรหด ทั้งร่างกายและจิตใจ ที่จะสามารถปฏิบัติงานภายใต้สภาพความกดดันสูง ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ทั้งยังให้บรรลุภารกิจในระดับมาตรฐานที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ทหารทั่วไปทำได้ หรือที่เคยทามา นั่นคือ ต้องเป็นการฝึก ที่ทำให้ทหาร เข้าถึงระดับความเป็นเลิศทั้ง “มันสมอง” และ “กล้ามเนื้อ” ในคนเดียวกัน

จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย ทั้งวัตถุประสงค์ เนื้อหา ประชญา และความมุ่งหมายของการฝึกทหารทรหด ที่กองทัพบกดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน สามารถแบ่งตาม “โครงสร้างเสมือน” (Virtual Structure) ที่ใช้รองรับ “ยอดโดมความเป็นเลิศ” - “Dome of The Zenith” ออกเป็น 3 เสาหลัก (Cornerstone) ดังนี้

“...เสาหลักที่ 1 การฝึกตาม “รายการกิจเฉพาะสำคัญ” (Mission Essential Task List: METL) ตามหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ แต่ยกระดับมาตรฐาน ให้มีความท้าทาย ให้ผู้รับการฝึกมีความมุ่งมั่น ที่จะบรรลุมาตรฐานที่สูงขึ้น และสูงขึ้น ไปตามแนวทางของ “บันไดแห่งความก้าวหน้าที่ทำทนาย” จนถึงขั้นสูงสุด เท่าที่จะทำได้ ทั้งเป็นบุคคลและเป็นหน่วย (ทีม)

เสาหลักที่ 2 การทดสอบแข่งขันหน่วยทหารทรหด กำหนดให้หน่วยระดับกองพล จัดกำลังพลเข้ารับการทดสอบแข่งขัน กองพลละ 1 ชุดปฏิบัติการ (6 นาย) ในการแข่งขัน มีการกำหนดชุดรายการ “กิจเฉพาะ” และเกณฑ์ “มาตรฐาน” ต่ำสุด เท่าที่จะยอมรับ ให้ผู้ที่ผ่านการทดสอบ มีสิทธิประดับเครื่องหมาย “ทหารทรหด” (Ultimate Soldier) ได้ส่วนที่สูงไปกว่านั้น เป็นมาตรฐานที่ทำทลาย ปลายเปิด รอคอยให้บรรลุถึงเกณฑ์สูงสุด ดีที่สุด เท่าที่ทหารคนหนึ่งในโลกนี้ (The Sky is the Limit) และทีม หรือ ชุดปฏิบัติการ หรือ “หน่วยทหารทรหด” หน่วยหนึ่งของกองทัพ จะสามารถทำ หรือเข้าถึงได้ เพื่อค้นหา “Best of the Best Soldier” และ “Best of the Best Unit” หรือ กำลังรบชั้นยอด (Elite Force) ของชาติ

เสาหลักที่ 3 การหล่อหลอม ความหมาย และปรัชญา ของทหารทรหด ให้เป็น “ค่านิยมหลัก” (Value) และ “วัฒนธรรมองค์กร” (Culture) ของกองทัพ ซึ่งถือว่าเป็น “ภาคขยาย” (Extension) ของการฝึกและทดสอบแข่งขันทหารทรหด ไปในบริบทของอุดมการณ์ ทั้งนี้ ด้วยการกระตุ้น, เชิญชวน, เปิดโอกาส และสนับสนุนกำลังพลทุกคนให้มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง ไปตามบันไดแห่งความก้าวหน้าที่ทำทลาย ดังกล่าว ให้เข้าถึงซึ่งความเป็นเลิศ ทั้ง “Brain” และ “Brawn” เท่าที่สามารถจะทำได้ และยกย่องทหารที่มีความมุ่งมั่น เช่น รักษาการออกกำลังกาย, การศึกษาหาความรู้, การดูแลรักษาสุขภาพตนเอง และยึดมั่นในอุดมการณ์ทหาร เป็นต้น ในขณะเดียวกัน ไม่ยอมรับทหารที่ปล่อยเนื้อปล่อยตัว ทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานต่ำ เป็นต้น...”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ทั้ง “สามเสาหลัก” ของการหล่อหลอม, สร้าง และพัฒนา ความเป็นทหารทรหด อยู่ในสภาพ “ปลายเปิด” ในตัวเอง กล่าวคือ

เสาหลักที่หนึ่ง มีคำถามว่า “เราจะฝึก (กิจเฉพาะ) อะไร จึงจะตอบคำถามการเตรียมความพร้อมกองทัพไปสู่อนาคต” ดังที่กล่าวมาแล้ว

เสาหลักที่สอง “ชุดรายการกิจเฉพาะ” และเกณฑ์มาตรฐาน ที่นำมาใช้ในการทดสอบแข่งขันนั้น ตอบคำถามดังกล่าวด้วยหรือไม่ เพราะผลของการทดสอบแข่งขันนั้น ต้องปรากฏทั้ง ความยอดเยี่ยมที่วัดค่าและตัดสินได้ เหมือนกับการแข่งขันกีฬาทั่วไป ซึ่งอาจฝึกซ้อมหรือตัดสินโดยใครก็ได้ ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง ซึ่งสำคัญกว่านั้น ก็คือ ความยอดเยี่ยม ที่จะวางแผน, ฝึกซ้อม, บริหารจัดการฝึก แล้ววัดค่าและตัดสินได้ ด้วยทหารมืออาชีพเท่านั้น

ส่วนเสาหลักที่สาม ถือว่าเป็น “Software” ซึ่งกำหนด, ควบคุม, ชี้ทิศ และขับเคลื่อน กระบวนการรับรู้ (Perception), ความเชื่อ (Belief), ค่านิยม (Value), อุดมการณ์ (Ideology), บรรทัดฐาน (Norm), และวัฒนธรรมองค์กร (Culture and Tradition) ของหน่วย

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของความสนใจในการศึกษาเรื่อง หน่วยทหารทรหด กองพลทหารราบที่ 7 โดยมุ่งให้ความสำคัญในการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับสภาพการฝึกของทหารทรหด การจัดระบบและรูปแบบของการบริหารจัดการของการฝึกทหารทรหด รวมไปถึงผลของการบริหารจัดการของการฝึกทหารทรหด ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์และเสนอเป็นแนวทางในการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดในหน่วยอื่นๆ ให้สามารถบริหารจัดการของการฝึกทหารทรหดได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ 7
2. เพื่อพัฒนาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ 7
3. เพื่อศึกษาผลของการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดของกองพลทหารราบที่ 7

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาการบริหารจัดการการฝึกทหารทรหดแบบบูรณาการ ตามแนวทางการหลอมรวมสามเสาหลัก ของการฝึกเพื่อพัฒนาขีดความสามารถผู้ความเป็นทหารอาชีพที่มีทั้งความพร้อมและความเหมาะสม สำหรับการเผชิญหน้าความท้าทายของชาติในอนาคต โดยใช้รูปแบบการฝึกที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) รายการกิจเฉพาะสำคัญ ในการฝึก 2) แผนการฝึก และ 3) หลักสูตรและคู่มือ

ขอบเขตด้านประชากร

1. ผู้บังคับกองพัน จำนวน 8 คน ปีงบประมาณ 2557
2. ทหารทรหด จำนวน 96 คน ปีงบประมาณ 2556

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ได้กำหนดระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่ เดือน ตุลาคม 2556 ถึง มิถุนายน 2557

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทางผู้ศึกษาได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ข้อมูลจากเอกสาร เป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปของเอกสาร บทความทางวิชาการ และข้อมูลทางสถิติที่ได้จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน เช่น การฝึกหน่วยทหารชั้นนา (Elite Force) ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ นโยบายด้านการฝึกหน่วยทหารทรหดของกองทัพบก รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์/นโยบายหลักด้านการฝึกของกองทัพบก ปี 2556 และ 2557 เป็นต้น

ข้อมูลจากการลงภาคสนาม การศึกษาข้อมูลจากภาคสนามเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง โดยภายหลังจากที่มีการศึกษาเอกสาร งานวิจัยต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลจากบุคคล จะทำให้ได้รับความกระจ่างในรายละเอียดที่ไม่เคยมีการบันทึกมาก่อน

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการฝึก สามารถกำหนดกรอบและโครงสร้างของการฝึก ทั้งที่มีอยู่ ที่กระตุ้น/ส่งเสริมโดยนโยบายของหน่วยเหนือ และที่ต้องการอย่างแท้จริง และแนวทางการบูรณาการการฝึกทั้งหมด โดยแบ่งเป็นโครงสร้างเสมือน (Virtual structure) 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) ระบบและรูปแบบการฝึกที่มีอยู่ ตามภารกิจของหน่วย และตามหลักสูตร/วงรอบการฝึกของกองทัพบก 2) ระบบและรูปแบบการแข่งขันทหารทรหดของกองทัพบก 3) การหล่อหลอมเชิงอุดมการณ์ ให้กลายเป็นค่านิยมหลัก และวัฒนธรรมของหน่วยทหาร การบูรณาการทั้งสามเสาหลัก จะนำไปสู่จิตความสามารถรอบด้าน ความพร้อม และความเหมาะสม ของกองทัพบก ที่มุ่งสู่นาคค

ผลการศึกษาระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึก จากสภาพการฝึกที่เป็นอยู่และการศึกษา ค้นคว้า ระบบและรูปแบบการบริหารจัดการฝึก แบบบูรณาการ กองพลทหารราบที่ 7 จึงได้สร้างหลักสูตรและคู่มือการฝึกขึ้นมาใหม่ จากที่ไม่เคยมีมาก่อน คือ หลักสูตรการฝึกหน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ 7 โดยกำหนดเนื้อหา แนวทาง เทคนิค ยุทธวิธี และระเบียบปฏิบัติ (Techniques/tactics/Procedures: TTPs) มีระยะเวลาของหลักสูตร 5 สัปดาห์ แบ่งการฝึกออกเป็น 2 ส่วน คือ การฝึกภาคที่ดั่ง และการฝึกภาคสนาม โดยยึดถือเป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ของยุทธศาสตร์และนโยบายหลักด้านการฝึกของกองทัพบกเป็นแนวทาง ในห้วงเวลาเดียวกัน จากผลการศึกษาดังกล่าว กองพลทหารราบที่ 7 ได้พัฒนาหลักนิยมที่เกี่ยวข้อง คู่ขนานกันไป คือ “การฝึกทักษะการปรับเปลี่ยนและพลิกแพลง เพื่อเอาชนะภัยคุกคามไม่ตามแบบ” เสนอในโครงการพัฒนาหลักนิยมของกองทัพบก ประจำปี 2557 ซึ่งได้เสนอผ่านกรมยุทธศึกษาทหารบกแล้ว

ผลการศึกษาผลของการบริหารจัดการการฝึก จากการใช้หลักสูตรดังกล่าว ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างมากมาย ต่อสภาพการฝึก หรือโครงสร้างเสมือนทั้ง 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) มาตรฐานใหม่ในการฝึกที่มีอยู่ ตามภารกิจของหน่วย และตามหลักสูตร/วงรอบการฝึกของกองทัพบก 2) มาตรฐานใหม่ หรือชัยชนะ (รองชนะเลิศ ลำดับที่ 1) ในการแข่งขันทหารทรหดของกองทัพบก 3) มีการนำรูปแบบการฝึกที่ทำตาย และแนวทางในการพัฒนาความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ มาใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งได้ใช้ผู้ที่จบหลักสูตรทหารทรหด ขยายผลการฝึกครูของครู (Train the Trainers) ต่อไป ส่วนสำคัญที่สุดคือ เป็นการตอบสนองต่อการเตรียมกองทัพบกไปสู่อนาคต ทั้งในด้าน จิตความสามารถ (Capability) ความพร้อม (Readiness) และความเหมาะสม (Relevancy)

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง หน่วยทหารทรหดกองพลทหารราบที่ 7 พบว่า ข้อมูลที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับหน่วยทหารทรหด และหน่วยทหารขนาดเล็ก ของกองทัพบก ยังมีอยู่น้อยมาก และยังถือได้ว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับการพัฒนาทางการทหารของกองทัพไทย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษา ทั้งในด้านการพัฒนาหลักนิยมและปฏิบัติการทางทหาร ในหน่วยและพื้นที่อื่นๆ ของกองทัพบก รวมทั้งหน่วยทหารชั้นเล็ชของต่างประเทศ เพื่อที่จะสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างพื้นที่ได้ และอาจมีประเด็นที่ ศึกษาน่าสนใจเพิ่มเติมมากกว่าการศึกษาในครั้งนี้